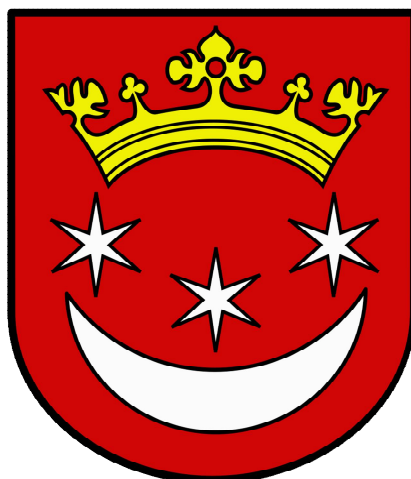

Załącznik nr 1 do Uchwały nr XII/100/2016
Rady Miejskiej w Człopie
z dnia 16 marca 2016r.

Strategia Rozwoju i Promocji Gminy Człopa na lata 2016 - 2023

Szczecin, luty 2016r.

dokument opracowała firma:

ECD Europejskie Centrum Doradcze, Dariusz Klityński	
Oddział Poznań ul. Stefana Batorego 82a/4 60-687 Poznań tel./fax: (61) 82 17 402	Oddział Szczecin ul. Bohaterów Warszawy 34/35 70-340 Szczecin tel./fax: (91) 48 44 000
www.ecd.az.pl	

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie.....	4
2. Opis stanu społeczno-gospodarczego Gminy Człopa -diagnoza	7
2.1. Położenie i sytuacja społeczna.....	7
2.1.1. Stan zagospodarowania	8
Tab. 1. Stan zagospodarowania Gminy Człopa na dzień 31.12.2014 w hektarach.....	8
2.1.2. Zasoby naturalne.....	8
Tab. 2. Dane klimatyczne Gminy Człopa	9
2.1.3. Procesy demograficzne	12
Tab. 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem i przedziały wiekowe w latach 2010-2014.....	13
Tab. 4. Liczba ludności w podziale na wieś i miasto w ciągu lat 2010-2014	14
Tab. 5. Wskaźniki demograficzne w Gminie Człopa i innych gminach powiatu waleckiego (2014).....	15
Tab. 6. Urodzenia, zgony, przyrost naturalny, także na 1000 ludności w Gminie Człopa	15
Tab. 7. Migracje wewnętrzne i zagraniczne w latach 2010 - 2014.....	16
Tab. 8. Bezrobocie w Gminie Człopa w latach 2010 - 2014 (dane z końca każdego roku)	18
Tab. 9. Bezrobocie w Powiecie Waleckim w grudniu 2015r., w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym	18
Tab. 10. Pracujący w głównym miejscu pracy, w Gminie Człopa w latach 2010-2014.....	19
2.2. Infrastruktura społeczna.....	19
2.2.1. Edukacja i oświata.....	19
Tab. 11. Liczba uczniów, oddziałów, koszty funkcjonowania i kadra nauczycielska w Gminie Człopa w latach 2011- 2015	20
Tab. 12. Wskaźnik skolaryzacji dla Gminy Człopa i gmin Powiatu Waleckiego (stan na rok 2014).....	21
2.2.2. Kultura, kultura fizyczna i sport.	21
Tab. 13. Kultura w Gminie Człopa w ciągu lat 2010 - 2014.....	24
Tab. 14. Zestawienie klubów sportowych i UKS w Gminie Człopa –stan na koniec roku 2014	26
2.2.3. Bezpieczeństwo publiczne	28
2.2.4. Turystyka i rekreacja	28
Tab. 15. Zestawienie zabytków w Gminie Człopa	31
Tab. 16. Zestawienie obiektów turystycznego zbiorowego zakwaterowania w Gminie Człopa w latach 2010-2014	32
2.2.5. Ochrona zdrowia.....	33
Tab. 17. Zestawienie funkcjonujących w Gminie Człopa obiektów służby zdrowia	34
Tab. 18. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w Gminie Człopa w latach 2010-2014	34
2.2.6. Pomoc społeczna	34
Tab. 19. Pomoc społeczna w Gminie Człopa w latach 2010-2014.....	36

2.2.7. Budownictwo mieszkaniowe.....	36
Tab. 20. Struktura mieszkaniowa Gminy Człopa w latach 2010 -2014.....	37
2.3. Sytuacja gospodarcza	37
2.3.1. Podmioty gospodarcze.....	37
Tab. 21. Podmioty gospodarcze w Gminie Człopa w latach 2010 – 2014 wg sekcji PKD 2007 oraz sektorów własnościowych	38
Tab. 22. Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarczych w Gminie Człopa i gminach ościennych powiatu wałeckiego na koniec 2014r.....	39
Tab. 23. Podmioty gospodarcze (znaczące) w Gminie Człopa w kolejności alfabetycznej.....	39
2.3.2. Otoczenie biznesu	40
2.3.3. Rolnictwo	41
2.4. Finanse samorządu	43
Tab. 24. Inwestycje w Gminie Człopa w latach 2008-2015	45
2.5. Infrastruktura techniczna	47
2.5.1. Drogi.....	47
Tab. 25. Sieć drogową w Gminie Człopa – droga krajowa i drogi powiatowe.....	47
2.5.2. Sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa	48
Tab. 26. Charakterystyka sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie Człopa w roku 2015	48
2.5.3. Gospodarka odpadami.....	49
2.5.4. Elektroenergetyka	49
3. Analiza SWOT	50
3.1. Założenia metodologiczne.....	50
4. Misja i cele strategiczne Gminy Człopa	53
4.1. Hierarchiczny układ strategii	53
4.2. Wizja i Misja Gminy Człopa	54
4.3. Cele strategiczne i operacyjne Gminy Człopa.....	54
5. Określenie zbieżności dokumentu z dokumentami wyższego rzędu.....	64
Tab. 27. Zbieżność celów ze Strategią Europa 2020.....	65
Tab. 28. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Kraju 2020	67
Tab. 29. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020	69
Tab. 30. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Wałeckiego na lata 2011-2020.....	72
6. Realizacja i monitoring celów szczegółowych Strategii.....	73
7. Wdrażanie i monitorowanie strategii.....	74
7.1. Wdrażanie strategii.....	74
7.2. Monitoring i ewaluacja strategii	75
8. Badania ankietowe mieszkańców w celu sporządzenia celów strategicznych.....	76

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju i Promocji Gminy Człopa na lata 2016 – 2023 jest w Gminie najważniejszym dokumentem zarówno strategicznym, jak i planistycznym, w oparciu o który władze Gminy oraz cały samorząd będzie starał się realizować obowiązek prowadzenia polityki rozwoju lokalnego.

Strategia została opracowana w oparciu o perspektywę wizji rozwoju Gminy Człopa w momencie zakończenia jej okresu realizacji – czyli roku 2023, zwracając szczególną uwagę na specyfikę regionu poprzez wskazanie indywidualnych rozwiązań przy założeniu wyzwań i potrzeb określonych na najbliższe lata. Niniejsza Strategia wyznacza kierunki rozwoju Gminy a także przedstawia cele do osiągnięcia w perspektywie lat 2016 – 2023. Tym samym Strategia staje się narzędziem efektywnego zarządzania Gminą z perspektywy wielopoziomowego rozwoju. Pomimo tego Strategia jako dokument programowy nie wskazuje precyzyjnie, co i z jakich środków zostanie zrealizowane, ale daje obraz jakie są szanse na pozyskanie środków z poszczególnych, dostępnych funduszy pozabudżetowych do roku 2020. Ma to następnie swoje przełożenie i odzwierciedlenie w planach rzeczowo – finansowych (tzw. Wieloletni Plan Finansowy w skrócie WPF), który wskazuje co, w jakiej kolejności, kiedy będzie wydatkowane ze środków publicznych (samorządu) dla którego tworzona jest Strategia.

Kluczowym elementem dla planowania strategicznego jest umożliwienie udziału w pracach nad dokumentem jak najszerszej grupie osób, która daje wyraz troski o mieszkańca Gminy, którego opinia wyrażona w formie ankietowej staje się kluczem do poznania jego potrzeb ale i barier w dalszym samorozwoju tak osobowym jak i infrastrukturalnym.

Tym samym Strategia stała się dokumentem, który podkreśla wymiar zrównoważonego zarządzania rozwojem Gminy w oparciu o jej plany i politykę gospodarczą, przestrzenną, społeczną, edukacyjną oraz tą związaną z ochroną środowiska naturalnego. Planuje się, że efektem wdrażanych działań będzie wzrost jakości życia mieszkańców Gminy Człopa, jak również stworzenie mechanizmów promocji długookresowej wpływającej na tworzenie trwałej przewagi konkurencyjnej.

Prezentowany dokument koresponduje ze strategicznymi dokumentami wyższego rzędu, takimi jak: Strategia Europa 2020, Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo; Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: regiony, miasta, obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Powiatu Wałeckiego na lata 2011 -2020, Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wałeckiego na lata 2014-2020.

Strategia Rozwoju i Promocji Gminy Człopa powstała z inicjatywy Burmistrza Człopy. Jej obecny kształt jest wynikiem wspólnej pracy przedstawicieli samorządu terytorialnego, mieszkańców Gminy a także firmy ECD – Europejskie Centrum Doradcze Dariusz Klityński.

Niniejszy dokument zawiera w szczególności część operacyjną, tj. wizję, misję, cele strategiczne i operacyjne oraz otwarty katalog kierunków działań projektowanych z myślą o Gminie Człopa.

Wskazane kierunki rozwoju, poparte działaniami promocyjnymi znajdują swoje odzwierciedlenie w przeprowadzonej szerokiej analizie społeczno – gospodarczej Gminy Człopa oraz zasobów, jakimi dysponuje samorząd. Diagnoza została przeprowadzona w oparciu o weryfikację danych zastanych w Gminie oraz Banku Danych Regionalnych wskazanych przez Główny Urząd Statystyczny, na podstawie których prowadzone było dalsze wnioskowanie na potrzeby strategii. Dodatkowo analiza zależności pomiędzy silnymi i słabymi stronami oraz szansami i zagrożeniami zidentyfikowanymi w otoczeniu były podstawą wyjściową sformułowania wyzwań prorozwojowych.

Budując Strategię Rozwoju i Promocji Gminy Człopa na lata 2016-2023 od początku przyjęto zasadę, że zidentyfikowane kierunki powinny odnosić się głównie do kompetencji samorządu gminnego. Elementy wskazane przez inne grupy społeczne tj. mieszkańców, przedsiębiorców czy organizacje pozarządowe podczas konsultacji społecznych pozwoliły uwzględnić w niektórych celach operacyjnych i kierunkach działań najważniejsze oczekiwania. Tym samym należy mieć na uwadze, że realizacja niektórych celów tylko w ograniczonym stopniu zależna jest od działań samorządu.

Dokument ten staje się podstawą uporządkowania myślenia o rozwoju, dając szansę dla wszystkich środowisk w Gminie (społecznych, publicznych, prywatnych) znalezienia sposobu na rozwiązanie wskazanego problemu, niedyspozycji danego samorządu. Tworząc niniejszy dokument postawiono sobie za cel znalezienie optymalnych możliwości dla realizacji poniższych elementów:

- a) sprawnego, skutecznego i efektywnego zarządzania zasobami Gminy w okresie krótko jak i długoterminowym, biorąc pod uwagę wszystkie dostępne narzędzia i środki (mowa także o środkach finansowych tych zadeklarowanych przez budżet jak i tych, o które Gmina może się starać w obliczu nowego okresu programowania 2016-2023),
- b) rozwiązywania problemów wskazanych przez mieszkańców, turystów, inwestorów przy możliwym, jak najlepszym wykorzystaniu ograniczonych przepisami środków budżetowych przy wykorzystaniu katalogu celów statutowych wskazanych do realizacji dla samorządów terytorialnych,
- c) poszukiwania wszelkich możliwych form finansowania planowanych działań i projektów ze środków zewnętrznych, w tym unijnych lub innych pozabudżetowych,
- d) korelacji podmiotów i środowisk funkcjonujących na obszarze Gminy Człopa, które mogłyby wpływać na kształtowanie wszelkich procesów społecznych, ekonomicznych czy gospodarczych w Gminie,
- e) poszukiwania sposobów na wzajemną integrację i aktywizację mieszkańców,
- f) promowanie wszelkimi dostępnymi środkami i narzędziami Gminy, jej zasobów i potencjałów w celu realizacji postawionych sobie celów i priorytetów.

Niniejsza Strategia będzie i jest dokumentem przydatnym w dążeniu do realizacji obranych kierunków rozwoju przez władarzy Gminy, którzy patrząc na wskazane tematycznie obszary mogą ukierunkować swoją pracę na realizację postulatów, celów i zamierzeń jasno określonych w latach 2016 -2023 i je w miarę możliwości finansowych i widocznych trendów realizować. W tym celu możliwa będzie także modyfikacja dokumentu w porozumieniu z Radą Miejską i jej mieszkańcami,

aby jasno postawiony cel móc realizować oraz wdrażać w życie oczekiwania mieszkańców, przedsiębiorców, turystów oraz potencjalnych inwestorów.

Cały proces tworzenia Strategii przebiegał wieloetapowo i obejmował etapy:

I. Opracowanie diagnozy społecznej i gospodarczej.

Celem niniejszego etapu było zobrazowanie obecnej sytuacji gminy w aspektach społecznych i gospodarczych, a także ocena potencjału rozwoju Gminy Człopa. Efektem pracy było powstanie diagnozy, opisującej podstawowe uwarunkowania rozwojowe Gminy Człopa. Dana część Strategii została opracowana w oparciu o dane zastane w Gminie Człopa, a także na podstawie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego czy też danych z powiatu waleckiego na lata 2011 – 2015

II. Analiza mocnych i słabych stron gminy, a także szans i zagrożeń jej rozwoju (SWOT).

Celem niniejszego punktu było przeanalizowanie obecnych mocnych i słabych stron Gminy Człopa, a także szans i zagrożeń istotnych z punktu widzenia jej dalszego rozwoju społeczno – gospodarczego. Analiza SWOT została podzielona na szereg obszarów tematycznych takich jak: położenie, zasoby naturalne, demografia, infrastruktura społeczna, techniczna, gospodarka, powiązania zewnętrzne.

III. Przygotowanie projektu planu strategicznego.

Celem niniejszego punktu była identyfikacja kierunków rozwoju Gminy Człopa na lata 2016-2023 w podziale na cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działania. Niniejszy plan powstał w oparciu o wcześniejsze analizy, opracowania, a także materiały wypracowane podczas konsultacji społecznych. Jego założenia oparto o dokumenty strategiczne wyższego szczebla tj. powiatowego, wojewódzkiego, krajowego oraz europejskiego.

IV. Określenie sposobu promocji i finansowania inwestycji

Celem niniejszego punktu było wskazanie sposobów promocji poszczególnych tematów inwestycyjnych w Gminie oraz określenie środków, także pozabudżetowych przeznaczonych na ich finansowanie.

V. Opracowanie procesu monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii.

Celem niniejszego punktu było opracowanie zasad monitorowania i ewaluacji celów oraz realizacji poszczególnych kierunków działań a także harmonogramu aktualizowania dokumentu.

VI. Badania ankietowe.

Celem niniejszego badania było uzyskanie jak najszerszych informacji od mieszkańców dotyczących poziomu życia, jego jakości, warunków rozwoju działalności, identyfikacji problemów oraz kluczowych kierunków rozwoju Gminy widzianych ich oczami. Każdy ankietowany miał możliwość wskazania konkretnych rozwiązań, które Gmina może i powinna wdrożyć w najbliższym okresie.

2. Opis stanu społeczno-gospodarczego Gminy Człopa -diagnoza

2.1. Położenie i sytuacja społeczna

Miasto i Gmina Człopa jest położona na terenie powiatu waleckiego, w południowo - zachodniej części województwa zachodniopomorskiego. Gmina Człopa jest jedną z pięciu jednostek samorządu terytorialnego wchodzącego w skład Powiatu Waleckiego. Do Gminy, oprócz miasta Człopa, należy dwanaście sołectw: Bukowo, Drzonowo, Dzwonowo, Golin, Jaglice, Mielęcín, Pieczyska, Przelewice, Szczuczczarz, Trzebin, Wołowe Lasy i Załom oraz 20 miejscowości bez statusu sołectwa. Poniżej przedstawiono mapę obrazującą Gminę Człopa na tle powiatu waleckiego.

źródło: kupisprzedaj.pl

Od zachodu Gmina Człopa graniczy z gminami: Dobiegniew (woj. lubuskie) i Drawno, od północy z gminą Tuczno, od wschodu z gminą Wałcz i Trzcianka (woj. wielkopolskie), natomiast od południa graniczy z gminą Wieleń i Krzyż (woj. wielkopolskie). Południowa granica gminy Człopa, a także jej zachodnia i wschodnia, są zarazem granicą województwa.

Przez Człopę przebiega droga krajowa Nr 22 relacji Gdańsk -Wałcz- Gorzów Wlkp.- granica państwa w kierunku Berlina, co stanowi ważny atrybut w infrastrukturze turystycznej tej miejscowości. Człopa to Gmina o charakterze rolniczo - leśnym. Główne kierunki rozwoju uwzględniają czyste ekologiczne środowisko, co warunkuje rozwój turystyki i czynnego wypoczynku pośród lasów i jezior oraz bogactwa fauny i flory.

Teren Gminy zajmuje łączną powierzchnię 349,05 km² i jest zamieszkiwany przez w sumie 5.046 mieszkańców (stan na 31 grudnia 2014 r. wg danych GUS), co daje gęstość zaludnienia 14,46

osób/km². Siedzibą Gminy jest miasto Człopa, które wg stanu na dzień 31 grudnia 2014 r. (dane GUS) liczyło 2.345 mieszkańców, w tym 1.240 kobiet.

Obecnie w skład gminy wchodzi miasto Człopa wraz z 32 innymi skupiskami ludności, rozlokowanymi w 12 sołectwach.

2.1.1. Stan zagospodarowania

Ogólna powierzchnia Gminy Człopa wynosi 34905 ha. Największy udział w powierzchni stanowią grunty leśne – 73,54% oraz 20,47% grunty rolne.

Tab. 1. Stan zagospodarowania Gminy Człopa na dzień 31.12.2014 w hektarach

Grunty leśne	Użytki rolne razem						Grunty pod wodami	Drogi	Pozostałe
	grunty orne	sady	łąki trwałe	pastwiska trwałe	grunty rolne zabudowane	grunty pod stawami i rowami			
25669	6223	8	476	224	155	60	925	369	796
Łączna powierzchnia Gminy Człopa razem [ha] - 34905									

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

2.1.2. Zasoby naturalne

2.1.2.1 Klimat

„Gmina Człopa położona w centralnej części Puszczy Drawskiej znajduje się pod dominującym wpływem słabego oddziaływania Morza Bałtyckiego, od zachodu modyfikowanego słabymi wpływami oceanicznymi.

W regionalizacji klimatycznej Polski znajduje się w regionie pomorskim (Okołowicz, Martyn, 1979, Martyn 1995).

Na mikroklimat gminy ogromny wpływ wywierają lasy, otaczającej Puszczy Drawskiej. Wpływ lasu na mikroklimat przejawia się m.in. wyraźnie późniejszym nadejściem okresu jesiennego i znacznym opóźnieniem w początkach sezonu wegetacyjnego.

Cechami charakterystycznymi klimatu Gminy Człopa są:

- względnie małe opady roczne,

- amplitudy temperatur wzrastające w głąb gminy i ku wschodowi, modyfikowane zwłaszcza przez otaczające lasy,
- duża liczba dni pochmurnych z zachmurzeniem warstwowym, szczególnie jesienią i zimą,
- zima łagodna i krótka.

Zestawienie danych klimatycznych dotyczących Gminy Człopa, które opracowano na podstawie danych zaczerpniętych z Narodowego Atlasu Polski oraz z Atlasu zasobów, walorów i zagrożeń środowiska przyrodniczego Polski, umieszczono w poniższej tabeli¹.

Tab. 2. Dane klimatyczne Gminy Człopa

Średnia suma opadów atmosferycznych (za lata 1951-1980)	621 mm/rok (max. 835, min. 389 mm)
Średnia liczba dni z opadem > 0,1 mm	ok. 160 dni
Średnia liczba dni z opadem śnieżnym	35 - 40 dni
Okres potencjalny występowania opadów śnieżnych	140 dni
Średnia liczba dni z szatą śnieżną	50 - 60 dni
Maksymalna wartość zapasów wody w pokrywie śnieżnej.	150 - 200 mm
Średnia liczba dni z burzą	16 - 18 dni
Średnie daty występowania najwcześniejszych burz	15 - 20 kwietnia
Średnia liczba opadów gradu (na 1 000 km ²)	4- 6 dni
Średnia liczba dni z mgłą	40 dni/ rok
Średnie parowanie terenowe	555 mm
Wskaźnik ostrości klimatu zimowego	zimy mało ostre
Średnia liczba dni z temperaturą minimalną > 15 °C	20
Średnia liczba dni z temperaturą minimalną < 0° C	110
Absolutne minima temperatury	- 28° C
Absolutne maksima temperatury	+ 37 ° C
Średnia liczba dni z wiatrem silnym (> 8 m/s)	20 - 40
Średnie daty ostatnich przymrozków wiosennych (temp. < 0° C)	5 maja
Średnie daty pierwszych przymrozków jesiennych (temp. < 0° C)	25 październik
Średnia liczba dni z przymrozkami wiosennymi	0,6 - 1, 0
Średnia liczba dni z przymrozkami jesiennymi	0,3 - 0,7
Średni czas trwania zimy	76 dni
Średni czas trwania lata	80 dni
Średnia liczba dni pogodnych	Ok. 56 dni
Długość trwania okresu wegetacyjnego	215 - 220 dni
Średnia liczba dni pochmurnych	ok. 126 dni

Źródło: waloryzacja przyrodnicza Gminy Człopa – operat generalny z roku 2003r.

¹ Waloryzacja przyrodnicza Gminy Człopa – operat generalny z 2003r.

2.1.2.2 Gleby

W Gminie Człopa uwagę zwraca bardzo niski udział użytków rolnych (7146 ha), w tym bardzo niski udział łąk (476 ha).

„62,42% użytków rolnych znajduje się w zarządzie AWRSP, 21,57% - w rękach rolników indywidualnych. Aż 8,43% użytków rolnych jest w zarządzie Lasów Państwowych.

99,61% lasów jest w zarządzie Lasów Państwowych.

W gminie przeważają gospodarstwa małe - gospodarstwa o powierzchni do 10 ha stanowią 58% łącznej liczby gospodarstw. Z drugiej strony należy zwrócić uwagę na stosunkowo wysoki odsetek - ponad 28% - gospodarstw średniej wielkości o powierzchni od 10 do 30 ha.

Mała liczba użytków rolnych spowodowana jest tym, że gmina ma niekorzystne warunki do produkcji rolnej. Gleby rolne są płytkie i niskiej jakości. Płaty żyzniejszych gleb są tylko w okolicy Jeleni, Golina - Załomia, Trzebina - Drzonowa - Pieczysk i Bukowa - Krąpiela. Wg syntetycznych wskaźników jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej Gmina zajmuje jedno z ostatnich miejsc w województwie. Niski wskaźnik przydatności rolniczej przestrzeni produkcyjnej przy stosunkowo dobrych wskaźnikach bonitacji, agroklimatu i rzeźby terenu jest wynikiem niskiej jakości gleb i niskiego wskaźnika warunków wodnych, wynoszącego 54% wskaźnika krajowego. Przy stosunkowo wysokich opadach jest on wynikiem wysokiej przepuszczalności terenu i silnego drenażu wód przez głęboko wcięte doliny rzeczne i rynny polodowcowe.

Silnie zaznacza się tendencja do zalesienia gruntów porolnych. W ostatnim 10-leciu zalesieniu uległy obszary w okolicy Wołowych Lasów, Jaglic i Drzonowa. Tereny wykorzystane do działalności rolniczej stanowią niecałych 25% powierzchni gminy. Sektor prywatny reprezentowany jest przez 239 gospodarstw rolnych. W gminie przeważają gospodarstwa małe - o powierzchni do 10 ha stanowią 58% łącznej liczby gospodarstw. Z drugiej strony należy zwrócić uwagę na stosunkowo wysoki odsetek - ponad 28% - gospodarstw średniej wielkości o powierzchni od 10 do 30 ha.

W strukturze zasiewów zdecydowanie dominują zboża (ponad 80%), a wśród nich żyto, jęczmień i pszenica. Uprawy roślin okopowych i przemysłowych zajmują po 5-6% powierzchni zasiewów. Tymczasem od początków XIX wieku do II wojny światowej region specjalizował się w uprawie ziemniaków. W latach 30-tych XX wieku kilka majątków ziemskich wyspecjalizowało się w uprawie ziemniaków na sadzeniaki. Pamiątką tego okresu jest zachowany kartoflarz z 1930 r. w Dłusku².

2.1.2.3 Lasy

Lasy gminy Człopa zarządzane są przez dwie Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych i Drawieński Park Narodowy.

RDLP Piła:

- Nadleśnictwo Człopa, z dwoma obrębami: Człopa i Drzonowo - tu znajduje się większość lasów na terenie gminy.

² Waloryzacja przyrodnicza Gminy Człopa - operat generalny z 2003r.

- Nadleśnictwo Biała, ob. Trzcinnno – lasy wschodniej części gminy, na wschód od linii Mielęcín – Wołowe Lasy i szosy na Trzciankę.
- Nadleśnictwo Tuczo obręb Strzalin – kilka oddziałów leśnych w okolicy Miłogoszczy.

RDLP Szczecin:

- Nadleśnictwo Głusko – kilka oddziałów leśnych w okolicy Jeleni i Miradza, na zachód od granic Drawieńskiego Parku Narodowego.

Drawieński Park Narodowy:

- Pas ok. 2 km szerokości wzdłuż doliny Płocicznej, w zachodniej części Gminy.

W Gminie Człopa występuje jeden z najwyższych w Polsce współczynników zalesienia. Silnie zaznacza się również tendencja do zalesiania gruntów porolnych. W ostatnim 10-leciu zalesieniu uległy obszary w okolicy Wołowych Lasów, Jaglic i Drzonowa.

2.1.2.4 Obszary chronione

Na terenie Gminy Człopa występują następujące rodzaje obszarów chronionych:

Obszar Chronionego Krajobrazu „Puszcza Nad Drawą”

Utworzony Uchwałą Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile 31.05.1989 r. Podstawa prawna odnowiona w 1998 r.

Aktualna podstawa prawna: Rozporządzenie 6/98 Wojew. Piłskiego z 27.05.1998 - Dziennik Urzędowy Województwa Piłskiego 13/1998.

Obszar obejmuje południowo-wschodnią część wielkiego kompleksu leśnego: Puszczy Drawskiej. Położenie administracyjne: fragmenty gmin: Tuczo, Człopa i Wałcz z powiatu wałecznego województwa zachodniopomorskiego; fragmenty gmin: Krzyż, Wielen, Trzcianka z powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego województwa wielkopolskiego. Obejmuje teren Gminy Człopa z wyjątkiem:

- miasta Człopa i terenów na pn. od niego, do linii Brzeźniak - Golin - Człopa - Bukowo - Mielęcín
- terenów rolniczych okolicy Pieczysk,

Powierzchnia łączna ok. 62,2 tys. ha; w gminie Człopa - 24 104,51 ha.

Rezerwat przyrody „Stary Załom”

Obecny rezerwat przyrody „Stary Załom” został utworzony w latach 20-tych XX wieku, a w Polsce utworzony ponownie w 1966 r. (publikacja w 1967r.) na powierzchni 0,95ha (Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z 30.12.1996r., opublikowane w Monitorze Polskim Nr 8 poz. 45 z 1967 r.).

Powierzchnia ta nie stanowiła całej działki geodezyjnej. Granice rezerwatu określała przywołana w zarządzeniu ministra mapa, której obecnie nie udaje się odnaleźć. Formalne granice rezerwatu są dziś niemożliwe do odnalezienia w terenie. Miejsce gdzie znajduje się rezerwat to pagórek kredowy (prawdopodobnie złożę kredy jeziornej), stanowiący jedną całość fizjograficzną i w całości zajęty

przez populację chronionego w obiekcie gatunku. Utworzony w 1966r. rezerwat objął jednak tylko część obiektu. W 1991r. przygotowano dokumentację powiększenia rezerwatu tak, by objął cały pagórek i całą populację, przeprowadzono też wszystkie niezbędne uzgodnienia. Od 1991r. cały obiekt (zarówno istniejący jak i projektowany rezerwat) znajduje się w zarządzie Nadleśnictwa Człopa, które traktuje całość o powierzchni 4,43 ha jako rezerwat przyrody, wykonując wszystkie zabiegi ochronne na łącznej powierzchni. Całość jest też łącznie ogrodzona płotem drewnianym i opatrzona tabliczkami „rezerwat przyrody”.

Planowane i uzgodnione powiększenie rezerwatu zostało, więc dokonane faktycznie, mimo że od dziesięciu lat nie zostało dokonane formalnie.

Rezerwat występuje w kształcie formalnym: 220 m i część 200 l. Rezerwat w kształcie faktycznym: 220 l,m,k,j. Powierzchnia: w granicach formalnych - 0,95ha, w granicach faktycznych: wg powierzchni działek ewidencyjnych - 4,43; wg powierzchni pododdziałów leśnych - 4,68

Użytki ekologiczne

Na terenie gminy Człopa Uchwałą Rady Miejskiej powołano 3 użytki ekologiczne a Rozporządzeniem Wojewody Pilskiego 1 użytek ekologiczny.

Użytek ekologiczny „Jezioro Dziewicze” który został powołany Uchwałą XXII/180/2002 Rady Miejskiej w Człopie z 26.09.2001 Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 56 poz. 1667.

Lokalizacja obiektu obejmuje Obręb Człopa 22f, 23b, 24a + jeziorko. Powierzchnia 18,13 ha.

Użytek ekologiczny „Bagno Raczyk”, który został powołany Rozporządzeniem 3/15 Wojewody Pilskiego z 16.03.1995 (Dz. Urz. 2 poz.,. 4).

Lokalizacja obiektu obejmuje 78cfghi, 80acdf, 96a-d, 97a, g-c, 103a-f, 104abdf, 8 powierzchni łąki, fragment jeziora, fragment rzeki. Powierzchnia 113,06 ha

Użytek ekologiczny „Bukowo małe”, który został powołany uchwałą I/6/97 z 21.03.1997 RM w Człopie.

Lokalizacja obiektu obejmuje teren Nadleśnictwa Biała obr. Trzcinnno oddz. 239d + jez. Bukowo Małe

Pomniki przyrody

Na terenie gminy Człopa jako pomniki przyrody objęto ochroną 42 obiekty w tym 31 pojedynczych drzew, 7 grup drzew, 2 aleje, 1 źródło i 1 stanowisko gągoła i nurogęsi.

2.1.3. Procesy demograficzne

Ludność

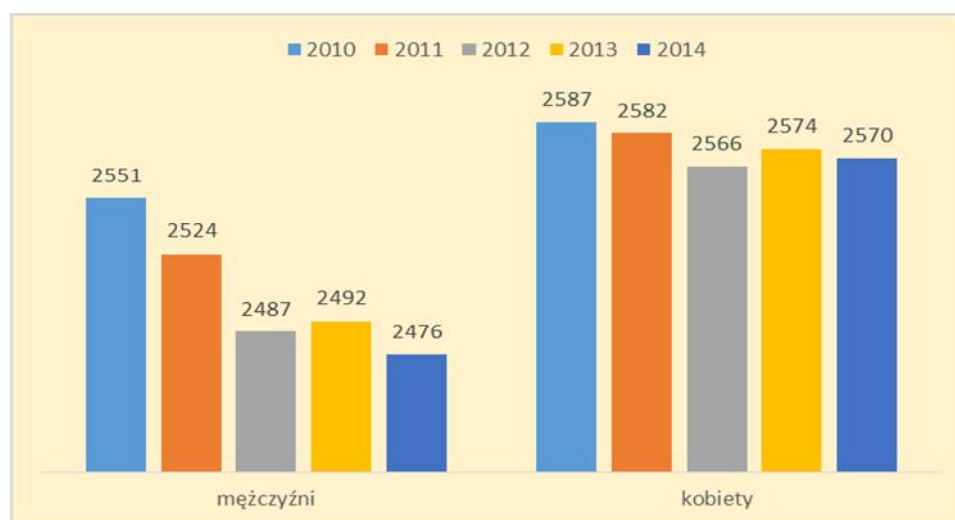
W Gminie Człopa na koniec 2014r. zamieszkiwało 5.046 osób, w tym 2.570 kobiet oraz 2.476 mężczyzn. Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości i wsi wchodzących w skład gminy jest zróżnicowana. Jedynie miejscowość Człopa można uznać jako dużą, podczas gdy pozostałe to małe i średnie. Zmiany liczebności lokalnej społeczności w ostatnich 5 latach przedstawiono w poniższej tabeli oraz na wykresie

Tab. 3. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem i przedziały wiekowe w latach 2010-2014

Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		2010	2011	2012	2013	2014
w wieku przedprodukcyjnym	%	21,7	21,3	20,0	19,8	19,1
w wieku produkcyjnym	%	64,0	63,8	64,5	64,2	64,3
w wieku poprodukcyjnym	%	14,2	14,9	15,5	16,0	16,6
Ogółem liczba ludności w Gminie		2010	2011	2012	2013	2014
ogółem	osoba	5138	5106	5053	5066	5046
mężczyźni	osoba	2551	2524	2487	2492	2476
kobiety	osoba	2587	2582	2566	2574	2570

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

Wykres 1 - Zestawienie ludności w Gminie Człopa wg płci:

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

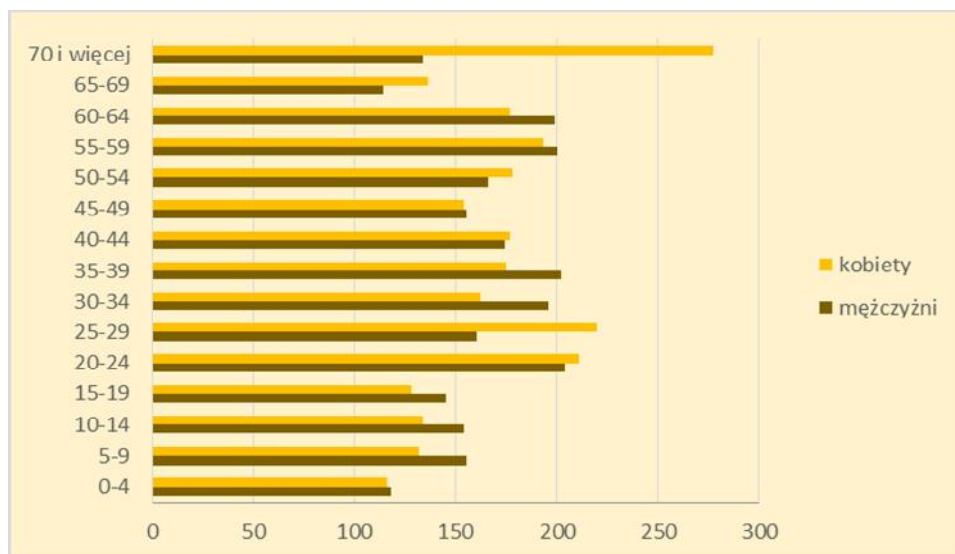
Jak wynika z zestawienia, liczba mieszkańców Gminy w badanym okresie malała w sposób umiarkowany, wykazując coroczny spadek. Od roku 2010 do roku 2014 liczba ludności zmalała o 92 osoby. Stosunkowo najwyższą liczbę mieszkańców w gminie zanotowano w roku 2010 r. (5138 osób), zaś najmniejszą w roku 2014 (5.046 osób).

Analizując poszczególne dane z grup wiekowych i płci zauważyć można, że:

- w grupie wiekowej 0-19, 30-49 oraz 55-64 przeważają mężczyźni w ogólnej liczbie ludności
- w grupie 20-29, 50-54 oraz 65 i więcej dominującą grupą są kobiety.

Biorąc pod uwagę ludność Gminy Człopa zauważyć można zjawisko wysokiego stopnia feminizacji wśród osób starszych (kobiety), które stanowią aż ponad 67 % ludności w grupie wiekowej 70 lat i więcej. Tendencję tą przedstawiono na poniższym wykresie:

Wykres 2. Ludność wg grup wiekowych i płci w Gminie Człopa wg stanu na dzień 31.12.2014

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

Prawie połowa mieszkańców Gminy Człopa mieszka na terenach wiejskich. Tendencja na tym obszarze wskazuje stabilizację liczebną za okres 5 ostatnich lat oraz pokazuje, że mieszkańcy są w równej mierze co mieszkańcy miasta Człopa rozlokowani na obszarze Gminy.

Tab. 4. Liczba ludności w podziale na wieś i miasto w ciągu lat 2010-2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
w miastach					
<i>ogółem</i>	2376	2353	2335	2342	2345
<i>mężczyźni</i>	1132	1117	1104	1110	1105
<i>kobiety</i>	1244	1236	1231	1232	1240
na wsi					
<i>ogółem</i>	2762	2753	2718	2724	2701
<i>mężczyźni</i>	1419	1407	1383	1382	1371
<i>kobiety</i>	1343	1346	1335	1342	1330

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

Analizując ludność ogółem zauważyć można że:

- ludność Gminy Człopa stanowi 9,3 % ludności powiatu wałeckiego,
- ludność Gminy Człopa stanowi 0,29 % ludności województwa zachodniopomorskiego, oraz
- ludność Gminy Człopa stanowi 0,013 % ludności mieszkańców Polski.

W porównaniu do gmin wchodzących w skład Powiatu Wałeckiego, Gmina Człopa pod względem liczby ludności jest najmniejsza spośród wszystkich gmin. Więcej mieszkańców posiadają wszystkie inne samorządy – zarówno Miasto Wałcz, jak i Gminy Wałcz, Mirosławiec i Tuczo. Widoczna natomiast jest dość spora dysproporcja jeżeli mowa o powierzchni Gmin. Gmina Człopa posiada zaraz po Gminie Wałcz największą powierzchnię. Wpływ na to ma zdecydowanie fakt, że w Gminie Człopa ponad 75 % powierzchni stanowią lasy. Ma to także swoje przełożenie na gęstość zaludnienia, które w Gminie Człopa jest najmniejsze w całym powiecie (14 osób na km²) a także wysoki % ludności w wieku produkcyjnym (2 miejsce spośród wszystkich gmin powiatu wałeckiego).

Elementy te świadczą o tym, że Gmina Człopa posiada wysoki potencjał demograficzny, który może być pozytywnie wykorzystywany w celach rozwoju gospodarczego całego obszaru.

Tab. 5. Wskaźniki demograficzne w Gminie Człopa i innych gminach powiatu wałęckiego (2014)

Jednostka	Powierzchnia w ha	Ludność w os.	Gęstość zaludnienia	Przyrost naturalny	Saldo migracji	Ludność w wieku produkcyjnym
Miasto Wałcz	3817	26033	682	-47	-120	63,6 %
Gmina Wałcz	57491	12675	22	20	10	65,7 %
Miasto i Gmina Mirosławiec	20335	5530	27	8	-55	62,9 %
Miasto i Gmina Człopa	34905	5046	14	-8	-11	64,3%
Miasto i Gmina Tuczo	24950	5064	20	3	5	63,7%
Powiat Wałęcki	141498	54348	38	-24	-175	64,1%

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

Różnicę między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów w danym okresie w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, określany jest przez wskaźnik przyrostu naturalnego. W Gminie Człopa wskaźnik ten jest ujemny, a na przestrzeni lat widać nieznaczne wahania, raczej z tendencją malejącą przyrostu. Największą liczbę urodzeń zanotowano w roku 2013 (54) a największą liczbę zgonów w roku 2012 (53). Tego samego roku miała miejsce najniższa liczba urodzeń, co miało także ostatecznie odzwierciedlenie w ujemnym wskaźniku pn: przyrost naturalny, który tego właśnie roku był ujemny i wyniósł -12 osób.

Tab. 6. Urodzenia, zgony, przyrost naturalny, także na 1000 ludności w Gminie Człopa

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
Urodzenie żywe - ogółem	52	51	41	54	40
Zgony ogółem	44	46	53	52	48
Przyrost naturalny	8	5	-12	2	-8
Urodzenia żywe, zgony i przyrost naturalny na 1000 ludności					
urodzenia żywe na 1000 ludności	10,1	10,0	8,1	10,7	7,9
zgony na 1000 ludności	8,53	9,00	10,45	10,34	9,49
przyrost naturalny na 1000 ludności	1,6	1,0	-2,4	0,4	-1,6

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

W każdej gminie na wskaźnik przyrostu naturalnego wpływ mają migracje wewnętrzne i zewnętrzne. Gmina Człopa na przestrzeni ostatnich 5 lat (2010-2014) charakteryzowała się ujemnym saldem migracji wewnętrznych oraz niewielkim, bądź zerowym saldem migracji zagranicznych. Biorąc pod uwagę dane z całego powiatu trend ten w Gminie Człopa jest także niekorzystny (bo ujemny), podczas gdy w Gminach Wałcz i Tuczo zanotowano w analogicznym okresie tendencję dodatnią. Element ten (podobnie jak w Gminie Mirosławiec oraz mieście Wałcz) świadczyć może o potrzebie poszukiwania poza miejscem zamieszkania lepszych warunków do życia.

Tab. 7. Migracje wewnętrzne i zagraniczne w latach 2010 - 2014

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
zameldowania w ruchu wewnętrznym					
ogółem	58	54	38	46	61
zameldowania z zagranicy					
ogółem	1	1	0	1	0
wymeldowania w ruchu wewnętrznym					
ogółem	86	92	84	71	72
saldo migracji na 1000 osób					
ogółem	-5,2	-7,2	-9,1	-4,8	-2,2

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

Powyższe dane przedstawiono także na poniższym wykresie pokazując saldo migracji wewnętrznych oraz zagranicznych na przełomie lat 2010 -2014.

Wykres 3. Saldo migracji wewnętrznych oraz zagranicznych w Gminie Człopa w latach 2010 -2014

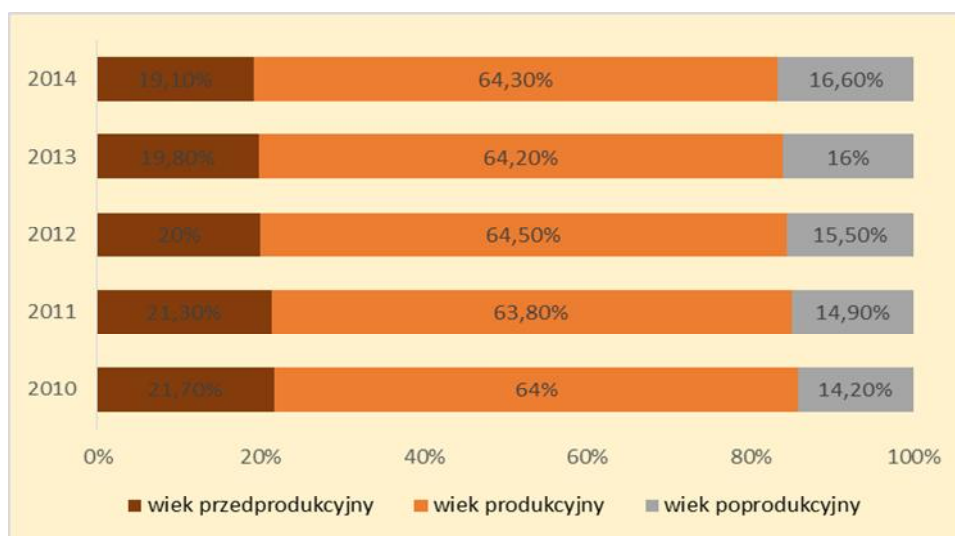

Źródło: opr. własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych

W ostatnich 5 latach znacząco spadł udział osób w wieku przedprodukcyjnym w społeczności Gminy Człopa – stan na grudzień 2014 roku wskazuje, że ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła tylko 19,1% ogólnej liczby mieszkańców, podczas gdy w roku 2010 wskaźnik ten był o 2,6 punktu procentowego wyższy. Zwiększył się z kolei odsetek osób w wieku poprodukcyjnym (z 14,2 % w 2010 do 16,6 % w roku 2014), przy niemal niezmiennym udziale osób w wieku produkcyjnym. Jak wynika z powyższych zestawień ludność gminy starzeje się. Utrzymujący się na niewielkim poziomie przyrost naturalny, jak również migracje oraz emigracje młodych mieszkańców w celach edukacyjnych zarówno do innych miast jak i za granicę, są głównymi przyczynami opisywanego zjawiska. Należy zauważyć, że tendencja ta od kilku już lat utrzymuje się na podobnym poziomie, przez co zatrzymanie trendu powinno być celem polityki rozwojowej samorządu w Gminie Człopa. Przedstawiona tendencja wskazuje na odwzorowanie przemian które funkcjonują w danej strukturze wiekowej (mowa już o skali całego kraju), co ewidentnie wymaga poszukiwania zbieżnych ze sobą działań w wielu dziedzinach życia, tak aby dany trend skutecznie powstrzymać a nawet odwrócić. Odwrócenie proporcji pomiędzy przedstawionymi grupami wiekowymi ewidentnie wpływa w sposób widoczny na rynek pracy oraz decyduje o liczbie ludności w wieku produkcyjnym, które są główną siłą napędową każdej lokalnej gospodarki. Wzrost tej liczby - przy tendencjach rozwojowych

w gospodarce - zwiększa potencjał siły roboczej w Gminie, a z drugiej strony - w przypadku słabiej rozwiniętej gospodarki - może powodować wzrost zagrożenia bezrobociem. Dlatego też, jednym z zadań stawianych przed samorządem Gminy Człopa w najbliższych latach będzie skuteczne poszukiwanie takich form rozwoju (społecznego, edukacyjnego czy gospodarczego) mieszkańców, aby dzieci i młodzież kształcące się poza terenem miejscowości i Gminy Człopa z chęcią tu wracali i pozostawali na dłużej. Aby było to możliwe konieczne są wszelkiego rodzaju działania, które przyczynią się zarówno do rozwoju bazy kulturalnej i edukacyjnej ale także społecznej, przy jednoczesnym rozwoju i utrzymywaniu zakładów pracy już działających. Tendencję wskaźnikową, na bazie ekonomicznych grup wieku ludności w Gminie Człopa przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 4. Podział ludności wg ekonomicznych grup wieku w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych za lata 2010 -2014

Na terenie Gminy Człopa wskaźnik bezrobocia kształtuje się na poziomie 8,7 %, jeżeli mowa o ludności w wieku produkcyjnym. Na dzień 31.12.2014r. zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wałczu były 282 osoby, z tego 182 osoby stanowiły kobiety. Jak widać, w poniższej tabeli Gmina Człopa w porównaniu do innych Gmin Powiatu Wałeckiego ma najwyższą stopę bezrobocia jeżeli mówimy o grupie osób w wieku produkcyjnym i wyższą niż średnia województwa określona na poziomie 7,0% na koniec 2015r.

W przeciągu ostatnich 5 lat zauważalna jest tendencja spadku bezrobocia z 9,6 do 8,7 % osób w wieku produkcyjnym o 30 osób (w porównaniu do roku 2010 kiedy osób bezrobotnych zarejestrowanych było 312 z tego 183 osoby stanowiły kobiety. Ponad 60% osób bezrobotnych to były osoby zamieszkujące wieś).

Ponad połowa bezrobotnych to kobiety (64,53%). Tylko ok połowa z nich posiada prawo do zasiłku. Poniżej przedstawiono informację o bezrobociu w przekroju miast i gmin leżących na terenie powiatu wałeckiego, a także tendencję kształtowania się bezrobocia w Gminie Człopa na przełomie lat 2010 – 2014.

Tab. 8. Bezrobocie w Gminie Człopa w latach 2010 – 2014 (dane z końca każdego roku)

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
Bezrobotni zarejestrowani wg płci						
ogółem	osoba	348	345	368	352	312
mężczyźni	osoba	142	166	173	151	129
kobiety	osoba	206	179	195	201	183
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci						
ogółem	%	10,6	10,6	11,3	10,8	9,6
mężczyźni	%	8,1	9,6	9,9	8,7	7,5
kobiety	%	13,5	11,8	12,8	13,2	12,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych za lata 2010 -2014

Tab. 9. Bezrobocie w Powiecie Wałeckim w grudniu 2015r., w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym

Bezrobotni wg gmin					
Miasto / Gmina	Ogółem		Zamieszkali na wsi		Wskaźnik bezrobocia
	razem	kobiety	Razem	kobiety	
Miasto i Gmina Człopa	282	182	170	106	8,7%
Miasto i Gmina Mirosławiec	280	167	242	142	8,0%
Miasto i Gmina Tuczno	207	128	132	83	6,4%
Miasto Wałcz	973	555	0	0	5,9%
Gmina Wałcz	687	453	687	453	8,3%
Powiat Wałecki	2429	1485	1231	784	7,0%
Województwo Zachodniopomorskie	79393	42822	33853	19046	7,3%

Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie

Wg danych statystycznych, na dzień 31.12.2014 roku na terenie Gminy zarejestrowanych było 282 bezrobotnych, w tym 182 kobiet, w tym 106 kobiet zamieszkałych na wsi. Jest to niekorzystny skutek przemian zarówno demograficznych oraz niechęci wśród kobiet powrotu do pracy za niskie wynagrodzenie pozostawiając w tym czasie pod opieką innych osób swoje pociechy.

Głównym problemem bezrobocia w Gminie Człopa, jest brak wystarczającej liczby ofert pracy na tym obszarze i w jej otoczeniu lub przenoszenie ich do gmin posiadających atrakcyjne warunki inwestowania (bliskość większych ośrodków pracy jak Wałcz, czy Mirosławiec). Przy obecnym braku ofert stałego zatrudnienia lub jej niewielkiej ilości, dla wielu bezrobotnych, zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych, jest jedyną realną szansą na przetrwanie, chociaż na pewien czas trwania beczynności zawodowej. Podjęcie pracy umożliwia otrzymanie dochodów, a po zakończeniu umowy daje możliwość uzyskania prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

Ożywienie gospodarcze terenów wiejskich, walka z bezrobociem i tworzenie nowych miejsc pracy stają się najważniejszymi celami działania Gminy. Proces przechodzenia od polityki rolnej do wielofunkcyjnego rozwoju wsi, jest szansą dla ludności wiejskiej.

Na różnicę między zasobami pracy, a wielkością zatrudnienia składają się bezrobotni zarejestrowani, bezrobotni nierejestrowani, bądź pracujący, w tzw. szarej strefie, jak też osoby zatrudnione, nie ujęte w bieżącej sprawozdawczości statystycznej.

Wzrost liczby podmiotów gospodarczych nie wpływa na spadek bezrobocia. Przypuszczać należy, że szereg podmiotów gospodarczych zawiesza, bądź kończy działalność, powodując wzrost bezrobocia, a statystyka nie nadąża z ujawnianiem tego faktu.

Tab. 10. Pracujący w głównym miejscu pracy, w Gminie Człopa w latach 2010-2014

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
Pracujący wg płci						
ogółem	osoba	461	425	456	467	481
mężczyźni	osoba	279	229	237	234	225
kobiety	osoba	182	196	219	233	256
Pracujący na 1000 ludności						
ogółem	osoba	90	83	90	92	95

Źródło: Bank Danych Regionalnych - GUS

Głównym problemem rynku pracy w Gminie, jest sprostanie w najbliższym 5-leciu popytowi na miejsca pracy, generowanemu przez wkraczanie młodych ludzi na rynek pracy. Do tej pory zauważalne jest negatywne zjawisko wyjazdów zagranicznych w poszukiwaniu pracy. Tendencja ta powoduje zmniejszającą się liczbę specjalistów w różnych dziedzinach, których już w chwili obecnej w Polsce i Gminie brakuje. Dlatego też chcąc, aby młodzi ludzie, którzy są przyszłością gminy pozostawali, należy stworzyć odpowiednie warunki do rozwoju własnych inicjatyw, oferowania atrakcyjnych stanowisk za godziwą pensję, jak również dostarczenie infrastruktury odpowiadającej oczekiwaniom mieszkańców. Mając dostęp do odpowiedniej bazy rekreacyjno – sportowej i edukacyjnej rodzice nie będą wysyłać swoich dzieci do innych miast, sami także pozostaną na miejscu ciesząc się z oferowanych przez Gminę warunków. Widząc w Gminie tendencję do spadku bezrobocia należy uczynić z tego dodatkowy atut polepszających się warunków życia jej mieszkańców. Należy zwrócić uwagę, że najlepszym sposobem przeciwdziałania bezrobociu, jest wspieranie przedsiębiorczości i prowadzenie polityki prozatrudnieniowej, gdyż aktywność zawodowa warunkuje samowystarczalność rodzin, a tym samym zmniejsza zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej. By tak się stało należy także uczynić wszystko co jest w zasięgu możliwości samorządu, aby mieszkańcy Gminy podnosili swoje kwalifikacje i nabywali nowe umiejętności, które staną się potrzebne i pożądane na obecnym rynku pracy, dzięki czemu istniejący przedsiębiorcy i ci, co planują osiedlenie na terenie Gminy Człopa nie będą poszukiwać specjalistów poza jej obszarem.

2.2. Infrastruktura społeczna

2.2.1. Edukacja i oświata

Na terenie Gminy Człopa działa sieć placówek edukacyjnych, które kształcą dzieci i młodzież na poziomie przedszkolnym, podstawowym oraz gimnazjalnym. W Gminie brak jest żłobków oraz szkół ponadgimnazjalnych.

Samorząd Gminy prowadzi jedno przedszkole publiczne, do którego w roku szkolnym 2014/2015 uczęszczało 140 dzieci. W Gminie istnieje także Szkoła Podstawowa w Człopie z liczbą 336 uczniów oraz Gimnazjum Publiczne, w której w roku szkolnym 2014/2015 naukę pobierało 161 uczniów.

Organem prowadzącym dla powyższych placówek jest Gmina Człopa.

Liczba uczniów zarówno w przedszkolu jak i szkoły podstawowej w ostatnich latach wzrastała (w przedszkolu aż o 45%, natomiast w szkole podstawowej o ok 10%). Natomiast w Publicznym Gimnazjum zauważalny jest trend spadkowy aż o ok 20% w porównaniu z rokiem 2011. Zjawiskowo takie może świadczyć o tym że zmniejsza się liczba dzieci w wieku przedprodukcyjnym w Gminie, co widać także w danych demograficznych ale zwiększa się natomiast odsetek dzieci, rodziców z wyżu demograficznego lat 80, które w chwili obecnej uczęszczają do przedszkoli oraz SP. Ponadto zauważyć należy, iż zwiększająca się liczba dzieci wynikać może także z faktu, że w ostatnich latach dzieci w wieku 6 lat musiały obowiązkowo rozpocząć naukę w szkołach.

Tab. 11. Liczba uczniów, oddziałów, koszty funkcjonowania i kadra nauczycielska w Gminie Człopa w latach 2011- 2015

Placówki	Wyszczególnienie	2011	2012	2013	2014	2015
Przedszkole Publiczne w Człopie, ul. Przedszkolna 1	Liczba uczniów	96	125	125	130	140
	Liczba oddziałów	4	5	5	5	6
	Liczba etatów nauczycielskich	8	7	7	7	9
	Koszty funkcjonowania w zł.	593.255,09	657.451,00	770.942,79	878.811,20	988.256,39
	Koszt na jednego przedszkolaka w zł.	6.179,74	5.259,60	6.167,54	6.760,09	7.058,97
Szkoła Podstawowa w Człopie, Plac Zwycięstwa 6	Liczba uczniów	306	304	286	308	336
	Liczba oddziałów	14	14	13	14	15
	Liczba etatów nauczycielskich	32,89	30,17	31,17	30,72	30,56
	Koszty funkcjonowania w zł.	2.464.549,39	2.596.756,31	2.633.005,14	2.639.453,52	2.349.402,08
	Koszt na jednego ucznia w zł.	8.054,08	8.541,96	9.206,31	8.569,65	6.992,27
Publiczne Gimnazjum im. Jana Pawła II w Człopie, Plac Zwycięstwa 6	Liczba uczniów	200	180	166	165	161
	Liczba oddziałów	9	8	8	8	8
	Liczba etatów nauczycielskich	21,46	20,58	21,65	22,83	21,83
	Koszty funkcjonowania w zł.	1.593.177,50	1.679.792,26	1.822.794,17	1.916.487,74	1.857.107,13
	Koszt na jednego ucznia w zł.	7.965,89	9.332,18	10.980,69	11.615,08	11.534,83

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Człopie

Na terenie gminy istnieje nowoczesna baza oświatowo – sportowa. Szkoły wyposażone są w sale gimnastyczne i boiska. Dodatkowo mieszkańcy gminy mogą korzystać z hali sportowej i kompleksu boisk sportowych w ramach funkcjonującego Polsko – Niemieckiego Centrum Kultury i Sportu w Człopie. Wszystkie szkoły w Gminie posiadają dobry dostęp do komputerów, a dzieci uczą się języków obcych – niemieckiego i angielskiego. Po zakończeniu edukacji na terenie Gminy Człopa

młodzież dalej kształci się w szkołach ponadgimnazjalnych i technicznych w niedalekim Wałczu i Trzciance.

Oceniając szkolnictwo w Gminie Człopa warto pod uwagę wziąć także współczynnik skolaryzacji. Współczynnik skolaryzacji jest jednym z dwóch podstawowych wskaźników stosowanych do badania poziomu edukacji w danej Gminie. Stopa skolaryzacji to odsetek osób uczących się obliczany w stosunku do liczby ludności w określonym przedziale wiekowym, według podziału na odpowiednie etapy kształcenia. Dla szkół podstawowych przewidziano przedział wiekowy od 7 do 13 lat a dla szkół gimnazjalnych przedział od 13 do 16 lat. Porównując dane czynniki dla Gminy Człopa w odniesieniu do całego powiatu wałeckiego oraz poszczególnych gmin w tego obszaru zauważyć można iż za rok 2014 współczynnik ten wyniósł 86,12 % podczas gdy w pozostałych samorządach (oprócz Gminy Wałcz gdzie wskaźnik ten był niższy) wartości te przeważały poziom 90%. Podobna sytuacja ma miejsce przy współczynniku dla gimnazjum gdzie wartość ta dla Gminy Człopa wyniosła 89,67 (tylko w Gminie Tuczo wskaźnik ten był niższy i kształtował się na poziomie 86,75 %), podczas gdy pozostałe samorzady miały tę wartość ponad 90 a nawet 100 %. Elementy te świadczą o tym, że dzieci dojeżdżają do szkół poza teren swojego zamieszkania.

Tab. 12. Wskaźnik skolaryzacji dla Gminy Człopa i gmin Powiatu Wałeckiego (stan na rok 2014)

Jednostka	Wskaźnik skolaryzacji brutto [%]	
	Szkoły podstawowe	Gimnazja
Miasto Wałcz	94,37	101,97
Gmina Wałcz	84,77	105,32
Miasto i Gmina Mirosławiec	99,55	92,99
Miasto i Gmina Człopa	86,12	89,67
Miasto i Gmina Tuczo	92,72	86,75
Powiat Wałecki	91,58	99,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych za rok 2014

2.2.2. Kultura, kultura fizyczna i sport.

Do instytucji kulturotwórczych na terenie Gminy Człopa zaliczyć można: Polsko - Niemieckie Centrum Kultury i Sportu w Człopie oraz Dom Kultury w Człopie.

Polsko - Niemieckie Centrum Kultury i Sportu (PNCKiS) w Człopie powstało z dniem 1 września 2011r. jako jednostka budżetowa Gminy Człopa.

Przedmiotem działania jednostki jest:

- organizacja transgranicznej współpracy o charakterze regionalnym obejmującym obszar województwa zachodniopomorskiego, Meklemburgii - Pomorza Przedniego i Brandenburgii,
- organizacja i współfinansowanie partnerskiej współpracy między Gminami Człopa i Neuenkirchen,
- transgraniczny rozwój zasobów ludzkich oraz wsparcie współpracy transgranicznej w zakresie ochrony zdrowia, kultury i edukacji,
- organizacja i wsparcie działań w zakresie rozwoju interdyscyplinarnego, rekreacji, edukacji i spraw społecznych,

-działania na rzecz przewycięzania barier językowych.

Obiekt powstał w ramach projektu dofinansowanego z Programu Interreg IVa, jako miejsce współpracy transgranicznej z gminą partnerską Neuenkirchen.

W skład obiektu wchodzą:

- hala widowiskowo – sportowa z 236 miejscami siedzącymi,
- Regionalna Izba Pamięci, która powstała w 2014r. Na wystawie stałej można obejrzeć rzeczy codziennego użytku, ręcznie wykonane przedmioty, ciekawe dokumenty opisujące życie ludności Człopy i okolic na przestrzeni 200 lat.
- Polsko – Niemieckie Centrum Informacji Turystycznej

Drugą instytucją propagującą kulturę w Gminie jest Dom Kultury w Człopie. W skład Domu Kultury wchodzą:

1. Biblioteka w Człopie / siedziba - Gimnazjum Publiczne.
2. Filie biblioteczne w miejscowości: Mielęcín, Wołowe Lasy, Trzebin.
3. Świetlice wiejskie w miejscowości:
 - Przelewice,
 - Dzwonowo,
 - Drzonowo Wałeckie ,
 - Drzonowo,
 - Golin,
 - Jaglice,
 - Wołowe Lasy,
 - Szczuczarz,
 - Trzebin ,
 - Bukowo,
 - Załom,
 - Pieczyska.

W Domu Kultury w Człopie mieszkańcy mogą rozwijać swoje zainteresowania i doskonalić swoje umiejętności w ramach funkcjonujących kół:

- plastycznego – dekoratornia,
- hafciarskiego,
- komputerowego,
- muzycznego,
- w ramach zespołu tanecznego,
- w ramach chóru „Cantores”,
- Klubu Seniora,
- klubu fitness.

W ramach obiektu Domu Kultury na parterze mieści się Sala Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Sfera działalności kulturalnej w gminie jest uznawana jako poziom wystarczający i adekwatny do popytu. Dom Kultury w Człopie jest samorządową instytucją kultury. Na czele Domu Kultury stoi Dyrektor, który kieruje całokształtem działalności i jest za nią odpowiedzialny. Terenem działania Domu Kultury jest Gmina Człopa. Dom Kultury prowadzi swoją działalność w oparciu o zapisy zawarte w statucie jednostki oraz w oparciu o potrzeby kulturalne społeczeństwa Gminy, przy uwzględnieniu możliwości lokalowych, kadrowych, finansowych oraz stanu wyposażenia w sprzęt. W ramach Domu Kultury realizowane są zadania w dziedzinie edukacji kulturalnej, oświatowej, wychowania oraz upowszechniania kultury i sportu. Prowadzona jest także gospodarka finansowa oparta na zasadach obowiązujących w instytucjach kultury.

W Domu Kultury prowadzi się bogatą działalność edukacyjną. Upowszechnianie kultury i edukacji kulturalnej wśród mieszkańców Gminy Człopa polega na ich udziale w przedsięwzięciach kulturalnych organizowanych przez Dom Kultury w Człopie, podległe jej świetlice w miejscowościach: Przelewice, Dzwonowo, Drzonowo Waleckie, Drzonowo ZR, Golin, Jaglice, Wołowe Lasy, Szczuczarz, Trzebin, Bukowo, Załom, Pieczyska, cyklicznie bądź też okolicznościowo. Dzięki nim uczestnicy stają się nie tylko obserwatorami ale i współtwórcami życia artystycznego poprzez uczestnictwo w wystawach, uroczystościach, konkursach, koncertach jak i również poprzez prezentacje swoich prac i swoich umiejętności ale także poprzez udział w różnorodnych formach zajęć stałych i warsztatowych. Uczestnictwo w zajęciach może być zespołowe lub indywidualne. Uczestnicy rozbudzą swoje zainteresowania, a istotą jest dobrowolna nauka w celu wymiany doświadczeń, pogłębienia zbiorowych przeżyć. W doborze treści zajęć dla dzieci i młodzieży pracownicy Domu Kultury i animatorzy starają się zaspokajać potrzebę twórczej aktywności poprzez rozbudzenie i rozwijanie zainteresowań np. muzyką, plastyką, śpiewem, tańcem, nauką gry na instrumentach, teatrem. Uczestnicy zajęć zdobywają nowe doświadczenia, umiejętności i sprawności, a także rozwija się ich osobowość poprzez własną inwencję i zaangażowanie. Ponadto Dom Kultury wspiera samodzielność, kształtuje otwartość, aktywność i kreatywność wśród osób

Oferta imprez cyklicznych i okolicznościowych proponowana przez Dom Kultury w Człopie jest duża i w miarę potrzeb poszerzana. Do imprez które na stałe wpisały się w kalendarz należą między innymi: „Dni Człopy”, „Wieczór Kolęd i Pastorałek”, „Gminne Święto Plonów”, „Piknik Majowy” i wiele innych.

W ramach Domu Kultury w Człopie działa także Biblioteka Publiczna, która posiada filie w miejscowości Mielęcín, Wołowe Lasy, Trzebin. Biblioteka posiada swoją siedzibę w Publicznym Gimnazjum w Człopie.

Do podstawowych zadań biblioteki należy:

- gromadzenie, opracowanie materiałów bibliotecznych, ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących własnego regionu,

- udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, wypożyczanie do domu oraz prowadzenie wypożyczeni międzybibliotecznych,
- organizowanie czytelnictwa i udostępnianie materiałów bibliotecznych osobom niepełnosprawnym,
- prowadzenie działalności informacyjno - bibliograficznej i wystawienniczej,
- popularyzacja książek i czytelnictwa,
- współpraca z Bibliotekami innych sieci, instytucjami upowszechniania kultury i innymi organizacjami w rozwijaniu i zaspakajaniu potrzeb oświatowych i kulturalnych społeczności lokalnej,
- doskonalenia form i metod pracy bibliotecznej,
- udostępnianie wiadomości internetowych.

Do pozostałej działalności biblioteki zaliczamy: udostępnianie mieszkańcom Gminy bezpłatnego dostępu do Internetu wraz z możliwością wydruku, skanera, ksera.

Poniżej zestawiono dane statystyczne dotyczące bibliotek w Gminie Człopa za ostatnie 5 lat:

Tab. 13. Kultura w Gminie Człopa w ciągu lat 2010 - 2014

BIBLIOTEKI	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
Placówki biblioteczne						
biblioteki i filie	ob.	4	4	4	4	4
pracownicy bibliotek	osoba	4	1	1	1	1
księgozbiór	wol.	32341	32721	32959	33154	33343
czytelnicy w ciągu roku	osoba	254	223	222	213	196
wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	3979	3398	3882	4271	3507
Biblioteki - wskaźniki						
ludność na 1 placówkę biblioteczną	osoba	1285	1277	1263	1267	1262
księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	6294,5	6408,3	6522,7	6544,0	6607,8
czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	49	44	44	42	39
wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	wol.	15,7	15,2	17,5	20,1	17,9
Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice						
ogółem	ob.	-	4	7	7	7
imprezy	szt.	-	75	87	89	89
uczestnicy imprez	osoba	-	5345	6910	11400	12000
zespoły artystyczne	szt.	-	1	1	2	2
członkowie zespołów artystycznych	osoba	-	5	5	5	5
koła (kluby)	szt.	-	117	107	94	98
członkowie kół (klubów)	osoba	-	10	11	14	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych lata 2010-2014

Biorąc pod uwagę statystyki z ostatnich lat widać zwiększający się udział uczestników w imprezach organizowanych na terenie Gminy. W ciągu 5 lat ilość mieszkańców biorących udział w imprezach wzrosła ponad 2 krotnie przy niemal niezmienionej liczbie organizowanych imprez. Wskazuje to na fakt, wzrostu zainteresowania kulturą oraz potrzebą w tym zakresie. Biorąc powyższe elementy pod uwagę w ostatnich latach Gmina Człopa (także poprzez swoją jednostkę kultury – Dom Kultury) wykonała szereg inwestycji, które uzyskały wsparcie. Były to między innymi:

1. Budowa Polsko – Niemieckiego Centrum Kultury i Sportu w Człopie (2011 rok) przy udziale środków w ramach Interreg IV A o wartości 8,288 mln zł (dofinansowanie 6,057 mln zł.)
2. Budowa świetlicy wiejskiej w Drzonowie (2012 rok) przy udziale środków z PO RYBY o wartości 0,212 mln zł (dofinansowanie – 0,117 mln zł.).
3. Przebudowa, remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej w Wołowych Lasach przy udziale środków w ramach programu PROW (2013 rok) .
4. Remont Sali widowiskowej wraz z zapleczem i zagospodarowaniem terenu Domu Kultury (2014 rok) w ramach środków PROW. W ramach projektu wyremontowano dach, salę widowiskową, c.o, wc, hol, scenę, garderobę, i taras. Na zewnątrz obiektu powstał parking.
5. Remont świetlic wiejskich w miejscowościach: Jaglice, Golin, Dzwonowo, Pieczyska.

Sport

W Gminie Człopa w zakresie sportu funkcjonują następujące jednostki o charakterze pozarządowym. Są to:

1. Klub Sportowy „Unia Człopa”

Celem klubu jest dbałość o prawidłowy rozwój psychofizyczny i zdrowie członków Klubu oraz lokalnej społeczności. Cele te realizowane są przez:

- upowszechnianie i rozwijanie rekreacji fizycznej, sportu i turystyki,
- popularyzowanie kultury zdrowotnej i fizycznej,
- popularyzowanie higienicznego trybu życia,
- organizowanie imprez i zawodów sportowych,
- organizowanie obozów szkoleniowych w różnych formach dla członków oraz innych osób na terenie działania Klubu,
- współdziałanie w dziedzinie kultury fizycznej i sportu z innymi stowarzyszeniami i organizacjami,
- organizowanie szkoleń, prelekcji dla szkół i przedszkoli,
- udział we współzawodnictwie sportowym.

W ramach klubu funkcjonuje ok 80 członków zrzeszonych w sekcjach: kajakarskiej, tenisa stołowego, piłki nożnej.

2. Miejsko-Gminny Ludowy Klub Sportowy KORONA Człopa

Celem klubu jest upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród mieszkańców Miasta i Gminy Człopa, szczególnie piłki nożnej jako dyscypliny wiodącej. Cele te realizowane są przez:

- współdziałanie z władzami sportowymi, państwowymi i samorządowymi w celu zapewnienia członkom właściwych warunków do uprawiania sportu,
- uczestniczenie w rozgrywkach i zawodach sportowych rangi krajowej i międzynarodowej,
- organizowanie zawodów, imprez sportowych i rekreacyjnych,
- prowadzenie działalności szkoleniowej,
- sprawowanie opieki wychowawczej i szkoleniowej nad członkami Klubu.

W ramach klubu funkcjonuje 54 członków i 78 zawodników uczestniczących w rozgrywkach piłki nożnej.

3. Międzyszkolny Uczniowski Klub Karate Powiatu Wałeckiego "GRYF"

Celem klubu jest stworzenie dzieciom i młodzieży możliwości kulturalnego i zdrowego spędzania czasu wolnego oraz popularyzacja zdrowego stylu życia jak również podnoszenie ogólnej sprawności fizycznej. Cele te realizowane są przez:

- planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów w oparciu o możliwości obiektowe i sprzętowe szkoły oraz pomoc organizacyjną i materialną rodziców i sympatyków klubu,
- angażowanie wszystkich osób do różnorodnych form aktywności ruchowej, gier i zabaw dostosowanych do wieku, stopnia sprawności i zainteresowań sportowych,
- uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze działania samorządu terytorialnego i poza nim,
- organizowanie zajęć sportowych dla uczniów szkoły w celu wszechstronnego rozwoju ich sprawności fizycznej i umysłowej,
- organizowanie działalności sportowej ze szczególnym uwzględnieniem funkcji zdrowotnych,
- organizowanie swoim członkom różnorodnych form współzawodnictwa sportowego,
- kształtowanie pozytywnych cech charakteru i osobowości poprzez uczestnictwo w realizacji zadań sportowych Klubu.

W ramach klubu funkcjonuje ok 40 osób.

Wielu przedstawicieli tych organizacji uczestniczy w różnego typu zawodach, konkursach i mitingach zdobywając wiele medali, wyróżnień i dyplomów. Wszystko to niewątpliwie wpływa na promocję Gminy Człopa. Poniżej przedstawiono tabelę pokazującą liczbę funkcjonujących klubów sportowych na terenie Gminy Człopa oraz obiektów sportowych:

Tab. 14. Zestawienie klubów sportowych i UKS w Gminie Człopa –stan na koniec roku 2014

SPORT	Jednostka miary	2014
Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS		
kluby	szt.	3
członkowie	osoba	100
ćwiczący ogółem	osoba	80
ćwiczący mężczyźni	osoba	60
ćwiczący kobiety	osoba	20
ćwiczący do lat 18 ogółem	osoba	58
ćwiczący do lat 18 chłopcy	osoba	40

ćwiczący do lat 18 dziewczęta	osoba	18
sekcje sportowe	szt.	3
instruktorzy sportowi	osoba	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych za rok 2014

Dzięki istnieniu w Gminie dobrej jakości infrastruktury sportowej, placówek oświatowych i Klubów Sportowych, efekty działań z roku na rok przynoszą coraz więcej powodów do zadowolenia oraz dumy z posiadania wielu wspaniałych sportowców w Gminie Człopa. Wskazują na to wyniki sportowe oraz wyniki w nauczaniu. Ponadto z roku na rok rośnie liczba organizowanych imprez sportowych w Gminie, które cieszą się coraz większą popularnością i udziałem mieszkańców Gminy i okolic. Są one najczęściej organizowane w Polsko – Niemieckim Centrum Kultury i Sportu w Człopie. Pomimo tego promowanie zdrowego stylu życia i uczestnictwa w kulturze fizycznej jest i będzie jednym z ważniejszych zadań Gminy. Stąd też Gmina Człopa od kilku lat konsekwentnie wdraża w życie inwestycje infrastrukturalne z zakresu sportu, które mają zmienić „myślenie” i podejście do sportu oraz zachęcić dzieci i młodzież do jego uprawiania.

Idąc w myśl tej zasady, w ostatnich latach ze środków własnych oraz przy wsparciu środków Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego „RYBY” a także Działania „Odnowa i rozwój wsi” Gmina Człopa na rzecz swoich mieszkańców zrealizowała następujące projekty z zakresu sportu i rekreacji:

1. Przebudowa boiska wielofunkcyjnego w Człopie (2014 rok) o wartości 513.351,04 zł. i dofinansowaniu z PO RYBY w wysokości 154.000 zł.
2. Modernizacja miejsca spotkań mieszkańców Miasta i Gminy Człopa poprzez utworzenie kompleksu sportowo-rekreacyjnego przy ul. Młyńskiej w Człopie (2014 rok) o wartości 21.813,90 zł i dofinansowaniu z Programu PROW w wysokości 14.187,90 zł.
3. Rozwój miejsc rekreacji na terenie Gminy Człopa poprzez budowę placu zabaw przy ul. Osiedlowej w Człopie (2013 rok) o wartości 33.837,12 zł. i dofinansowaniu w ramach Programu PROW w wysokości 22.965,28 zł.
4. Płyta boiska do gry w piłkę siatkową w miejscowości Trzebin (2008 rok) o wartości 6.000 zł. w ramach środków własnych.
5. Utwardzenie placu do gry w koszykówkę z kostki polbrukowej, szarej z podbudową piaskową o łącznej powierzchni 244 m² w miejscowości Wołowe Lasy Gmina Człopa o wartości 6.000 zł. w ramach środków własnych.

Poniżej kilka fotografii obrazujących obiekty sportowe, szkolne i kulturalne w Gminie Człopa.

Źródło zdjęć: archiwum Urzędu Miasta i Gminy Człopa

2.2.3. Bezpieczeństwo publiczne

Na terenie Gminy znajduje się Posterunek Policji w Człopie, który podlega Komendzie Powiatowej Policji w Wałczu. Nad bezpieczeństwem mieszkańców oprócz policjantów, czuwają 2 dzielnicowi oraz strażacy z Komendy Ochotniczej Straży Pożarnej w Człopie. Ponadto na terenie gminy funkcjonują jeszcze następujące Ochotnicze Straże Pożarne:

- Ochotnicza Straż Pożarna w Wołowych Lasach
- Ochotnicza Straż Pożarna w Mielęcinie.

OSP w Człopie i w Wołowych Lasach funkcjonują w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego.

W gminie funkcjonuje także Straż Miejska w Człopie.

2.2.4. Turystyka i rekreacja

Bardzo malownicze położenie Człopy wśród czystych lasów i wielu jezior stwarza możliwości rozwoju turystyki i rekreacji oraz czynnego wypoczynku, na który składają się: grzybobranie, wędkowanie, wycieczki piesze, rowerowe oraz bryczkami konnymi. Władze samorządowe mając świadomość wspaniałych walorów krajoznawczych Gminy podejmują działania zmierzające do poprawy warunków wypoczynku i rekreacji oraz realizują przedsięwzięcia promujące Człopę jako turystycznie atrakcyjny zakątek Polski.

Atrakcyjność przyrodnicza gminy Człopa

Do największych przyrodniczych atrakcji gminy Człopa należą:

- Drawieński Park Narodowy. Został utworzony w 1990 r. Obecnie zajmuje powierzchnię 11.056 ha, z czego 83% stanowią lasy bukowe, bukowo-dębowe i bory sosnowe. Wody rzek Drawa i Płociczna oraz 15 jezior polodowcowych stanowią 10% powierzchni Parku. Ochroną objęte są zarówno rzadko występujące rośliny jak i fauna, zwłaszcza około 30 gatunków ryb (m. in. certa, głowacz białopłetwy, lipień, pstrąg, sielawa, sieja), ponad 100 gatunków ptaków lęgowych (m.in. orzeł bielik, kormoran, pliszka górska, puchacz, orlik krzykliwy, tracz, zimorodek) oraz około 40 gatunków ssaków (m. in. bóbr, dzik, wydra).

- Rezerwat przyrody Stary Załom. Znajduje się nad jeziorem Załom, na skraju masywu leśnego Puszczy Drawskiej, na pobrzeżu Drawieńskiego Parku Narodowego. Na powierzchni 1 ha ochronie podlega zespół łąkowy posadowiony na podłożu kredy jeziornej. Rosną tam osobliwe okazy buka, dębu oraz liczna roślinność rzadko spotykana na obszarach nizinnych – m. in. storczyk, turzycza „ptasie łapki” i rzadkie gatunki mchów.

Oprócz walorów przyrodniczych i kulturowych o atrakcyjności turystycznej danego terenu decyduje zagospodarowanie turystyczne, czyli baza noclegowo-gastronomiczna (hotele, pensjonaty, domy wczasowe, pola namiotowe, restauracje, kawiarnie itd.) oraz szlaki turystyczne zarówno lądowe (np. piesze, rowerowe), jak i wodne (np. kajakowe). Turyści chcący wypoczywać na terenie gminy Człopa mają do dyspozycji ponad 200 miejsc noclegowych, zlokalizowanych w następujących miejscach:

- Ośrodek Wypoczynkowy „SOSENKA” w Człopie
- Restauracja Gospoda i pensjonat w Człopie,
- Ośrodek Wypoczynkowy NATUR SPORT w Człopie,
- K. K. Golińscy w Brzeźniaku,
- 2 pola namiotowe w Dzwonowie oraz nad jeziorem Załom,
- gospodarstwa agroturystyczne w Mielęcinnie (Grzegorz Chruścicki), Golinie (B. J. Uryga, Wołowych Lasach (Agroturystyka Wołowe Lasy 100 Małgorzata i Andrzej Jarscy), Pieczyskach ("Olimp-Zagroda Wiejska"), Załomie ("Ułańska Zagroda"),
- Zajazd "Pod dzikiem" w Szczuczarzu,
- "Rancho Margaritta" w Drzonowie Waleckim.

Poza noclegami oferowane jest także tanie wyżywienie, rowery, sprzęt wodny (kajaki), jazda konna i bryczkami, grillowanie itp. Smakosze ryb sami mogą je złowić i doprawić oraz uwędzić w małych wędzarniach. Niektóre gospodarstwa przystosowane są także do całorocznej obsługi turystów zwłaszcza myśliwych. Baza żywieniowa dysponuje – 87 całorocznymi miejscami konsumpcyjnymi.

Do dyspozycji gości przybywających do Człopy samochodem istnieje łącznie 15 parkingów, w tym 5 strzeżonych (są to parkingi prywatne znajdujące się przy Ośrodku Wypoczynkowym „SOSENKA” i przy pensjonatach) oraz 10 niestrzeżonych. Dwa z nich zlokalizowane są w mieście przy ulicach Moniuszki i Wincentego Witosa, pozostałe znajdują się na terenach leśnych, nadzorowanych przez Nadleśnictwo.

Na terenie Gminy Człopa istnieje 5 plaż. Jedna z nich, znajdująca się przy Ośrodku Wypoczynkowym „SOSENKA” nad jeziorem Młyński Staw ma charakter zorganizowany. Pozostałe 4 zwyczajowe plaże znajdują się nad jeziorami Trzebin, Załom, Szczuczarz, Białe. Jezioro Młyński Staw jest badane przez SANEPID pod względem sanitarnym 4 razy w sezonie. Pozostałe wody nie są objęte badaniem ze względu na brak plaż zorganizowanych. Wszystkie dostępne do użytku kąpieliska są niestrzeżone.

Miłośnicy wycieczek pieszych, rowerowych i kajakowych mogą skorzystać z szerokiej oferty szlaków turystycznych. Należą do nich:

szlaki piesze:

- Czerwony – Człopa - grodzisko – Załom – Drawieński Park Narodowy – Pustelnia – Martew (20 km);
- Zielony – Przelewice – Trzebin – Człopa – Golin – Brzeźniak – granica gmin Człopa – Tuczno (15 km);
- Żółty – Człopa – Dzwonowo – Jagoda – Osieczno (22 km), odnowiony 01.10.2003 r.

szlaki rowerowe:

- trasa nr 20 – (Tuczno – Człopa – Tuczno) – Miłogoszcz – Mielęcina – Wołowe Lasy – Drzonowo Waleckie – Trzebin – Człopa – Tuczno (40 km);
- niebieski szlak rowerowy – odnoga od międzynarodowej trasy R-1 (Calais – Sankt Petersburg) oznakowany tabliczkami. Na terenie gminy Człopa przebiega przez Wołowe Lasy – Jaglice – Drzonowo Waleckie – Trzebin Człopa

Wielką atrakcją jest ścieżka pieszo-rowerowa „Brzegiem Człopskich Jezior”, której długość wynosi – 18 km. Biegnie po niezwykle pięknych i malowniczych terenach gminy Człopa. Posiada walory przyrodniczo-edukacyjne.

Ponadto wędkarze amatorzy mają udostępnione do wędkowania następujące jeziora:

- Bukowo Duże – koło Mielęcina,
- Dąbie (Dubie, Dzicza) – koło Załomu,
- Kamień – koło Człopy,
- Kochlin Duży (Chochlino Wielkie) – koło Dzwonowa,
- Linowe – koło Dzwonowa,
- Miejskie – w Człopie,
- Krzywe (Podkowa) – Przelewice,
- Radran Duży – koło Dzwonowa.

Przy Polsko – Niemieckim Centrum Kultury i Sportu znajdującym się przy ul. Osiedlowej 9 funkcjonuje Centrum Informacji Turystycznej, w którym można kupić mapy, foldery, przewodniki, widokówki i gadżety promujące Gminę. Centrum oferuje pełną informację turystyczną na temat bazy noclegowej i żywieniowej oraz ciekawostek przyrodniczych i kulturalnych istniejących w Gminie. Ponadto dostarcza informację o imprezach kulturalnych, sportowych oraz rekreacyjno-turystycznych organizowanych w ciągu roku. Promuje także agroturystykę jako bardzo atrakcyjną formę wypoczynku.

Oznakowanie miasta pod kątem obsługi ruchu turystycznego jest prawidłowe. Tablice informacyjne (w formie strzałek), a także reklamy wskazują odległość i kierunek do miejsc usytuowania pensjonatów oraz pozostałych ośrodków wypoczynkowych. W mieście oraz na terenie

Drawieńskiego Parku Narodowego znajdują się jednostronne oraz dwustronne tablice promujące walory turystyczne okolicy. Na granicy gminy i miasta, od strony Gorzowa Wlkp., Wałcza i Tucznia zostały odnowione wolnostojące tablice z napisem Miasto i Gmina Człopa.

Z myślą o turystach Stowarzyszenie Gmin Pojezierza Wałęckiego w Wałczu, którego Człopa jest członkiem, co roku wydaje „Kalendarz Imprez Kulturalnych i Sportowo-Rekreacyjnych”, w którym potencjalny turysta znajdzie ciekawe informacje dotyczące m.in. gminy Człopa.

Oprócz wyżej wymienionych atrakcji na terenie Gminy istnieje wiele obiektów wartych zauważenia i obejrzenia. Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą zabytki występujące na obszarze Gminy Człopa:

Tab. 15. Zestawienie zabytków w Gminie Człopa

Lp.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT
1.	Czaplice	park dworski
2.	Czaplice	pałac
3.	Czaplice	zabudowa folwarczna
4.	Człopa	cmentarz żydowski
5.	Człopa	obiekty mostowe (była linia kolejowa Człopa-Wałcz)
6.	Dłusko	pałac
7.	Dłusko	park dworski
8.	Jaglice	cmentarz
9.	Krąpiel	park dworski
10.	Pieczyska	cmentarz
11.	Szczuczarz	park dworski,cmentarz rodowy
12.	Szczuczarz	folwark
13.	Szczuczarz	oficyna dworska
14.	Szczuczarz	cmentarz
15.	Trzebin	park dworski
16.	Trzebin	dwór
17.	Trzebin	cmentarz
18.	Wołowe Lasy	kościół Św. Trójcy
19.	Wołowe Lasy	cmentarz
20.	Załom	park dworski
21.	Załom	dwór

Źródło: opracowanie własne na podstawie rejestru zabytków

Oprócz istnienia obiektów i atrakcji turystycznych ważne jest, aby istniała w Gminie także baza noclegowa i gastronomiczna, która dla turystów jest elementem niezwykle ważnym.

Ambicją władarzy Gminy jest, aby branża ta rozwijała się w oparciu o endogeniczne potencjały i aby powstawały nowe obiekty, które będą przyciągać większą ilość turystów na ten obszar.

Poniżej dokonano porównania branży turystycznej na terenie Gminy Człopa za ostatnie 5 lat:

Tab. 16. Zestawienie obiektów turystycznego zbiorowego zakwaterowania w Gminie Człopa w latach 2010-2014

	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA wg rodzajów						
ogółem						
obiekty ogółem VII	ob.	1	2	2	3	2
obiekty całoroczne VII	ob.	1	2	2	3	2
miejsca noclegowe ogółem VII	msc.	16	26	26	36	37
miejsca noclegowe całoroczne VII	msc.	16	26	26	36	37
korzystający z noclegów ogółem I-XII	osoba	465	1087	766	384	198
korzystający z noclegów turyści zagraniczni I-XII	osoba	1	9	8	12	16
wynajęte pokoje ogółem I-XII w obiektach hotelowych	-	158	309	197	189	202
udzielone noclegi ogółem I-XII	-	1222	3031	1410	1491	771
udzielone noclegi turystom zagranicznym I-XII	-	3	22	18	17	32
inne obiekty hotelowe						
obiekty ogółem VII	ob.	0	1	1	2	1
obiekty całoroczne VII	ob.	0	1	1	2	1
miejsca noclegowe ogółem VII	msc.	0	10	10	20	11
miejsca noclegowe całoroczne VII	msc.	0	10	10	20	11
korzystający z noclegów ogółem I-XII	osoba	357	819	447	136	60
wynajęte pokoje ogółem I-XII w obiektach hotelowych	-	158	309	197	189	202
pokoje ogółem VII	-	0	4	4	8	4
pokoje z własną łazienką i WC VII	-	0	4	4	8	4
udzielone noclegi ogółem I-XII	-	357	819	485	489	449

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Regionalnych za lata 2010-2014

Biorąc pod uwagę powyższe dane zauważyć można, że liczba turystów oraz udzielonych im noclegów w ostatnich 5 latach wyraźnie zmalała. Przyczyn można upatrywać w powstających, coraz ciekawszych ofertach znad morza, w górach czy ofertach wycieczek zagranicznych, z którymi Gminie Człopa trudno konkurować. Ponadto zauważalny jest ogólny przyrost liczby turystów na terenie Polski. Polacy także zaczęli preferować wypoczynek we własnym kraju, co jawi się także jako szansa dla Gminy Człopa.

Reasumując

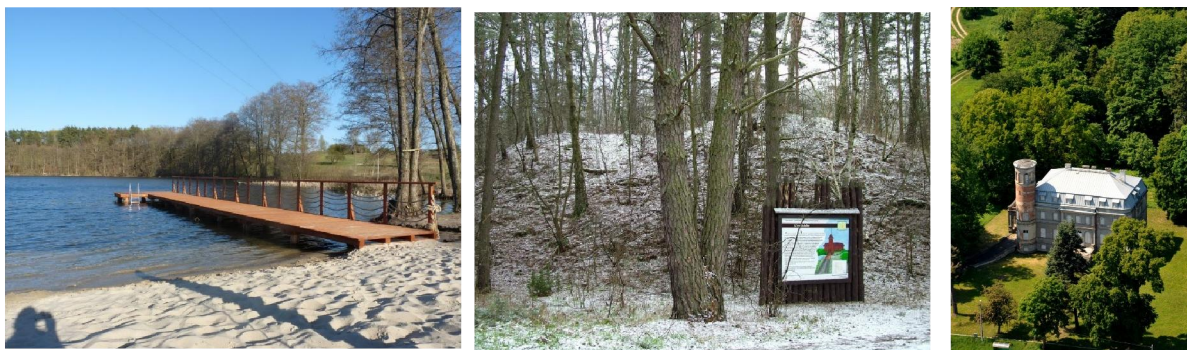
Posiadane walory Gminy Człopa pozwalają rozwijać się w kierunku turystyki oraz agroturystyki z nastawieniem na efektywną obsługę tzw. „małego ruchu turystycznego”. Jest to możliwe dzięki istniejącym obiektom oraz ich możliwościami rozwoju, które wskazywali sami zainteresowani w tym przedsiębiorcy oferujący na dzień dzisiejszy usługi w tym obszarze. Ze względu na proekologiczną politykę Gminy nie planuje się budowy obiektów przemysłowych, które mogłyby okazać się szkodliwe, bądź uciążliwe dla środowiska naturalnego, zwłaszcza na obszarach gdzie widoczny jest ruch turystyczny. Zauważalne są tu natomiast bardzo dogodne warunki dla rozwoju gospodarstw w kierunku agroturystycznym, ekologicznym a jednocześnie małych przedsiębiorstw o charakterze

rolno - spożywczym, które oferowałyby mieszkańcom i turystom sięganie po „dary natury”, które są dziś na nowo poszukiwanymi pomysłami na spędzanie wolnego czasu bądź zakupów żywnościowych. Korzystając ze sprzyjających warunków przyrodniczo - krajobrazowo - kulturowych, Gmina powinna zatem postawić na zrównoważony rozwój infrastruktury turystycznej (ukierunkowanej głównie na wypoczynek letniskowy), w celu pełnego wykorzystania swojego potencjału turystycznego. Możliwości rozwoju funkcji rekreacyjno - turystycznej, w oparciu o warunki naturalne w granicach Gminy są możliwe - ale nie tak znaczące jak w innych obszarach województwa zachodniopomorskiego.

Istnienie kilku rzek oraz pięknych i dużych jezior, jak i dogodne połączenia komunikacyjne, są ogromnym atutem Gminy, który warto uwypuklić. Odpowiednie zagospodarowanie turystyczne stwarza bowiem możliwości rozwoju funkcji rekreacyjnej, również poza letnim sezonem turystycznym, jak i w granicach dzisiaj istniejących form wypoczynku.

Dlatego też, w najbliższych latach, które zostały określone w strategii Gmina Człopa zamierza poszukiwać możliwości inwestowania także w turystykę, która może wpłynąć na poprawę i wzbogacenie możliwości rozwoju całego obszaru, również w zakresie współpracy międzynarodowej.

Poniżej kilka fotografii obrazujących obiekty tursytyczne w Gminie Człopa

Źródło zdjęć: archiwum Urzędu Miasta i Gminy Człopa

2.2.5. Ochrona zdrowia

Świadczenia zdrowotne w Gminie Człopa są realizowane na dobrym poziomie.

Generalnie zdaje egzamin system oparty o lekarza rodzinnego, dlatego powinien on być nadal intensywnie rozwijany. Sposób organizacji służby zdrowia w Gminie Człopa często nie zapewnia rzeczywistej, całodobowej opieki medycznej bowiem najbliższy szpital funkcjonuje w Wałczu.

W Gminie Człopa funkcjonują natomiast następujące jednostki ochrony zdrowia:

Tab. 17. Zestawienie funkcjonujących w Gminie Człopa obiektów służby zdrowia

Lp.	Nazwa zakładu	Adres
1.	Zespołowa Praktyka Lekarza Rodzinnego S.C.	ul. Zwycięstwa 2 78-630 Człopa
2.	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Vena-Med". Poradnia Chirurgii Ogólnej W Człopie	ul. Zwycięstwa 2 78-630 Człopa
3.	Indywidualna Praktyka Lekarska Beata Agata Nagórna - Rymaszewicz	ul. Kwiatowa 15 78-630 Człopa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z UM w Człopie

Na rzecz pacjentów w Gminie Człopa otwarte są 2 punkty apteczne, w których zatrudnionych jest 2 magistrów farmacji. Jedna apteka przypada średnio na 2.523 mieszkańców Gminy Człopa.

Brak jest na rynku firm ubezpieczeniowych i alternatywy zapewniającej obniżanie kosztów własnych jednostek ochrony zdrowia.

Tab. 18. Placówki ambulatoryjnej opieki zdrowotnej w Gminie Człopa w latach 2010-2014

	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
PLACÓWKI AMBULATORYJNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ (STAN W DNIU 31 XII)						
Zakłady opieki zdrowotnej						
ogółem	ob.	2	2	2	2	2
niepubliczne	ob.	2	2	-	-	-
praktyki lekarskie w miastach	--	2	2	1	1	1
przychodnie na 10 tys. ludności	ob.	4	4	4	4	4
porady ogółem						
ogółem	jd	-	-	22781	23705	20604
APTEKI I PUNKTY APTECZNE						
Apteki ogólnodostępne						
apteki	ob.	2	2	2	2	2
mgr farmacji	osoba	3	2	2	2	2
Apteki - wskaźniki						
ludność na aptekę ogólnodostępną	osoba	2569	2553	2527	2533	2523

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Regionalnych za lata 2010-2014

2.2.6. Pomoc społeczna

W zakresie pomocy społecznej Gmina Człopa realizuje zadania własne i zlecone na bazie otrzymanych dotacji i subwencji z budżetu państwa mając z góry „narzucone” przepisy regulujące sposób dystrybucji środków. Zadania w tym zakresie wypełnia Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człopie. Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Człopie realizuje zadania własne gminy, które są finansowane z budżetu gminy oraz z budżetu państwa w formie dotacji celowej. Na wypłatę zasiłków stałych, opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby uprawnione do zasiłków stałych oraz na wypłatę zasiłków okresowych gmina otrzymuje dotację z budżetu państwa. Gmina również otrzymuje dotacje na realizację wieloletniego programu „Pomoc

państwa w zakresie dożywiania” w gwarantowanej wysokości 60 % wydatków poniesionych na ten cel. Gmina może zwrócić się do Wojewody Zachodniopomorskiego z wnioskiem o zmniejszenie udziału własnego gminy do 20% wysokości zadania, co też czynimy od wielu lat, z pozytywnym skutkiem.

Do zadań zleconych gminie, które są w pełni finansowane przez budżet państwa należą świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny wraz z kosztami obsługi.

Nadzór finansowy i merytoryczny nad ośrodkiem sprawuje Burmistrz Miasta i Gminy Człopa oraz Wydział Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie.

Podstawowymi zadaniami, realizowanymi przez pomoc społeczną, które powinny w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia się podopiecznych oraz ich integracji ze środowiskiem są:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
- świadczenie pracy socjalnej (działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi),
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb.

Działania Ośrodka realizowane w tym zakresie zmierzają więc do zapobiegania pogłębianiu się dysfunkcji osób i rodzin oraz wykluczaniu społecznemu.

Pomoc społeczna udzielana jest w szczególności z powodu:

- Ubóstwa,
- Bezdomności,
- Bezrobocia,
- Niepełnosprawności,
- Długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- Przemocy w rodzinie,
- Potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- Bezaradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- Alkoholizmowi i narkomani,
- Zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobie lub rodzinie, której dochód nie przekroczy sumy kryterium dochodowego przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wyżej wymienionych.

Prowadząc aktywną politykę społeczną Ośrodek obejmuje swoim wsparciem grupy społeczne szczególnie zagrożone wykluczeniem społecznym. Wszystkie działania prowadzone są w oparciu

o diagnozę środowiska. Na terenie Gminy dostrzega się widoczne deficyty w obszarze polityki społecznej. Nie mniej jednak MGOPS współpracuje z różnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze pomocy społecznej. Ośrodek wprowadził także interdyscyplinarną współpracę w działaniach w obszarze przemocy w rodzinie, wspierania rodzin, osób niepełnosprawnych i innych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Poniżej przedstawiono tabelę obrazującą wysokość udzielanych świadczeń rodzinnych w latach 2010-2014.

Tab. 19. Pomoc społeczna w Gminie Człopa w latach 2010-2014

	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
ŚWIADCZENIA RODZINNE						
Korzystający ze świadczeń rodzinnych						
rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci	-	448	430	393	382	353
dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny - ogółem	osoba	849	789	731	701	638
dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	osoba	765	543	657	623	417
Kwoty świadczeń rodzinnych wypłaconych w roku - ogółem						
kwota świadczeń rodzinnych	tys. zł	1914	1957	1859	1811	1649
kwota zasiłków rodzinnych (wraz z dodatkami)	tys. zł	1471	1358	1228	1253	1142
kwota zasiłków pielęgnacyjnych	tys. zł	202	204	191	188	184

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Regionalnych za lata 2010-2014

2.2.7. Budownictwo mieszkaniowe

Sytuacja mieszkaniowa w gminie nie odbiega zasadniczo od gmin sąsiadujących, jeśli chodzi o standard i wyposażenie. Głównym rodzajem budownictwa w Gminie jest budownictwo indywidualne, które należy do dobrze rozwiniętych. Oprócz tego w Gminie Człopa funkcjonuje także budownictwo spółdzielcze. Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje stanowi standard. Ponadto ok. 68% mieszkań jest wyposażonych w centralne ogrzewanie (na wsi) i ok. 74 % w mieście. Dystans, jaki dzieli gminę od innych gmin i miast w zakresie wyposażenia mieszkań, jest średni. Mieszkania zwodociągowane są w niemalże 100%. Wiek zasobów mieszkaniowych jest zróżnicowany i prawie 3/4 przypada na okres po 1945 r.

Stan techniczny budynków mieszkalnych można ogólnie ocenić jako dobry, choć wiele z nich nie spełnia wszystkich wymogów technicznych. Spośród ogółu budynków zdecydowana większość to budynki jednorodzinne. Ruch budowlany z roku na rok powiększa się, czego powodem jest rosnąca cena gruntów i materiałów budowlanych na rynku ogólnym, jednak w Gminie Człopa mieszkańcy indywidualni mogą kupować ziemię pod budownictwo w okazyjnych, bardzo atrakcyjnych cenach.

Zasoby mieszkaniowe w Gminie Człopa w przeciągu lat 2010 - 2014 przedstawiono w poniżej tabeli:

Tab. 20. Struktura mieszkaniowa Gminy Człopa w latach 2010 -2014

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2010	2011	2012	2013	2014
ZASOBY MIESZKANIOWE wg form własności						
mieszkania	mieszk.	1603	1607	1611	1619	1627
izby	izba	6039	6060	6080	6131	6171
powierzchnia użytkowa mieszkań	m2	112896	113395	113931	115167	116243
Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne						
ogółem						
wodociąg	mieszk.	1546	1550	1554	1562	1570
ustęp splukiwany	mieszk.	1475	1479	1483	1491	1499
łazienka	mieszk.	1423	1427	1431	1439	1447
centralne ogrzewanie	mieszk.	1097	1101	1105	1113	1121
gaz sieciowy	mieszk.	1	1	1	1	1
Mieszkania wyposażone w instalacje - w % ogółu mieszkań						
w miastach						
wodociąg	%	99,9	99,9	99,9	99,9	99,9
łazienka	%	97,4	97,4	97,4	97,4	97,4
centralne ogrzewanie	%	80,4	80,4	80,4	80,6	80,7
na wsi						
wodociąg	%	93,0	93,1	93,1	93,1	93,1
łazienka	%	80,2	80,3	80,3	80,4	80,5
centralne ogrzewanie	%	56,6	56,7	56,8	57,0	57,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych za lata 2010-2014

2.3. Sytuacja gospodarcza

2.3.1. Podmioty gospodarcze

W roku 2014 (wg stanu na dzień 31.12.2014r.) na terenie Gminy Człopa funkcjonowało 337 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON. Ponad 96 % z nich należała do sektora prywatnego. Większość z zarejestrowanych firm stanowiły podmioty małe, o czym może świadczyć również to, że większość z nich działa w formie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (266 podmiotów). Zwiększenie liczby podmiotów po roku 2007, w pewnym stopniu związane było z sytuacją na rynku pracy i poszukiwaniem możliwości prowadzenia własnej działalności gospodarczej. Innym czynnikiem wpływającym na wspomnianą tendencję była szeroko stosowana praktyka samozatrudnienia, wymuszana przez pracodawców, w celu zmniejszenia ich kosztów działalności. Poziom aktywności gospodarczej na terenie gminy, mierzony wskaźnikiem liczby podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru przypadających na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym, należy ocenić jako niewystarczający.

Wartość wspomnianego wskaźnika dla Gminy Człopa wynosi 103,9 podczas gdy średnia dla województwa określona została na wartość ponad 128. O charakterze lokalnej gospodarki wiele mówi również struktura branżowa, została ona przedstawiona poniżej (stan na dzień 31.12.2014 r.).

Tab. 21. Podmioty gospodarcze w Gminie Człopa w latach 2010 – 2014 wg sekcji PKD 2007 oraz sektorów własnościowych

Ip.	Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
1.	Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	52	54	57	58	52
2.	Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	31	34	26	27	27
3.	Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	2	2	2	2
4.	Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2	2	2	2	2
5.	Sekcja F – Budownictwo	60	57	66	64	71
6.	Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodów, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	100	85	90	87	84
7.	Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	17	13	13	11	12
8.	Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6	7	9	11	7
9.	Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	4	5	2	4	3
10.	Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	7	7	6	6	6
11.	Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	14	14	13	13	16
12.	Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	13	8	7	8	12
13.	Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5	5	5	5	5
14.	Sekcja P – Edukacja	10	9	10	9	8
15.	Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	12	12	11	12	11
16.	Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4	4	4	4	5
17.	Sekcja S i T – Pozostała działalność usługowa	13	12	11	11	14
ogółem		596	574	582	600	628
w tym sektor publiczny		11	12	12	12	12
sektor prywatny		341	318	322	322	325

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych za lata 2010-2014

Najwięcej podmiotów gospodarczych jest zarejestrowanych w sektorach związanych z handlem hurtowym i detalicznym (84 podmioty) a także budownictwem (71 podmiotów) oraz rolnictwem (52 podmioty). Struktura taka ma swoje uzasadnienie w stosunkowo niskich nakładach związanych z rozpoczęciem prowadzenia działalności w wymienionych sektorach i szybkim uzyskiwaniem przychodów. Wynika to także z kwalifikacji, które posiadają mieszkańcy Gminy Człopa wskazujące na fakt, że najwięcej osób posiada wykształcenie podstawowe lub średnie a zatem poszukują branż, które są najbliższe ich wykształceniu oraz doświadczeniu. W kolejnych działach liczba jednostek prowadzących działalność jest już znacznie mniejsza, na co wskazują powyższe dane.

Najmniej licznie reprezentowanym sektorem jest „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych”, „Dostawa

wody; gosp.ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją” (po 2 podmioty) oraz „Działalność finansowa i ubezpieczeniowa” – 3 podmioty.

Tab. 22. Wskaźniki dotyczące podmiotów gospodarczych w Gminie Człopa i gminach ościennych powiatu waleckiego na koniec 2014r.

Wyszczególnienie	Człopa gmina miejsko – wiejska	Mirosławiec gmina miejsko – wiejska	Tuczno gmina miejsko – wiejska	Wałcz gmina miejsko – wiejska	Wałcz gmina wiejska
Podmioty gospodarcze ogółem, w tym:	337	492	412	3479	1027
Sektor publiczny	12	19	16	99	14
Sektor prywatny	325	473	396	3379	1013
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	103,9	141,3	127,8	210,2	123,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych za lata 2010-2014

Od 2010 liczba podmiotów w gminach powiatu waleckiego generalnie wzrasta. W Gminie Człopa w roku 2011 zauważalny był spadek z 341 podmiotów do 318 ale od roku 2012 tendencja jest już wzrostowa. Porównując przedsiębiorczość w poszczególnych Gminach, Człopa wypada najsłabiej. Wpływ na to ma zdecydowanie fakt, że ponad 70% gminy zajmują lasy. Widać to także po rozpoznawalnych branżach na tym obszarze. Największe funkcjonujące podmioty gospodarcze funkcjonujące na tym obszarze związane są z branżą drzewną. Wśród podmiotów dominują zakłady zatrudniające do 9 pracowników (ponad 96%), ok 3 % stanowiły firmy z sektora MŚP – zatrudniające do 50 pracowników a 0,6 % firmy zatrudniające do 249 pracowników (2 podmioty).

Tab. 23. Podmioty gospodarcze (znaczące) w Gminie Człopa w kolejności alfabetycznej

Nazwa podmiotu
CONTALL Piotr Biliński Zakład w Czaplicach - wyroby aluminiowe 78-630 Człopa
Iliko - Fabryka Mebli Tapicerowanych, ul. Witosa 13, 78-630 Człopa
KADOR Zakład w Człopie - produkcja opakowań z drewna ul. Zwycięstwa Wojska Polskiego 27, 78-630 Człopa
LOBO Export Import - przerób runa leśnego Wołowe Lasy 97, 78-630 Człopa
Paweł Horbaczewski Zakład Produkcji Opakowań Drewnianych ul. Zwycięstwa Wojska Polskiego 35, 78-630 Człopa
ROMAR PPHU Krzyżanowski R- konstrukcje drewniane wielkowymiarowe ul. Kolejowa 25, 78-630 Człopa
Zakład Przemysłu Drzewnego Matusiak s.c. - przecieranie drewna Mielęcín, 78-630 Człopa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Gminy Człopa

Gmina Człopa jest obszarem atrakcyjnym dla inwestorów o czym świadczą:

- dogodne położenie przy głównych szlakach komunikacyjnych i bliskość większych ośrodków gospodarczych (Wałcz, Piła, Gorzów Wlkp.),
- partnerskie podejście władz gminy poszukujące i budujące pozytywne relacje z zarządami firm, co ostatecznie przekłada się także na warunki życia i pracy mieszkańców, wzrost kapitału przedsiębiorstw, co przekłada się także na wizję przyszłości,
- nawiązane kontakty samorządu z partnerami inwestycyjnymi, którzy pomagają Gminie w pozyskaniu przyszłych inwestorów (Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych, Słupska Specjalna Strefa Ekonomiczna) ,
- dbałość Gminy o mieszkańców poprzez przygotowywanie dla nich oraz wszystkich chętnych spoza gminy działek budowlanych i inwestorskich, np. przy drodze krajowej nr 22.
- profesjonalna kadra urzędnicza służąca pomocą przy realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych,
- zaangażowanie władarzy Gminy we wdrażanie zadań inwestycyjnych przedstawionych w Strategii, które staną się zarówno wielkim wyzwaniem (także finansowym), ale także nową jakością dla mieszkańców Gminy,
- gwarancja ze strony gminy na rzecz rozbudowy obiektów infrastruktury technicznej i dróg, aby zapewnić potencjalnym ale i obecnym przedsiębiorcom dogodne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej na tym obszarze,
- dzięki położonemu naciskowi na promocję regionu – władarze zwiększają możliwości gospodarcze, edukacyjne, kulturalne i turystyczno – rekreacyjne zarówno dla mieszkańców jak i przyszłych i obecnych podmiotów gospodarczych, inwestorów,
- plany wdrażania działań przedstawionych w Strategii, która jest wizją nowej jakości dla mieszkańców, przedsiębiorców i turystów.

2.3.2. Otoczenie biznesu

Na otoczenie biznesu w Gminie Człopa składają się: Urząd Miasta i Gminy Człopa, a także funkcjonujący na tym obszarze bank. Ponadto wychodząc naprzeciw oczekiwaniom inwestorów, Urząd Miasta i Gminy Człopa wspiera przedsiębiorców w Gminie oraz wszystkich zainteresowanych inwestycjami na tym obszarze. Działalność przedsiębiorców jest również wspierana przez Lokalną Grupę Działania „Lider Wałecki”, w skład której wchodzi także Gmina Człopa wraz z pozostałymi gminami w powiecie wałeckim. Działalność LGD opiera się (oprócz działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich) służy wzmocnieniu potencjału gospodarczego i społecznego obszaru LGD dzięki wykorzystaniu lokalnych zasobów, w tym produktów lokalnych oraz aktywności ekonomicznej i społecznej mieszkańców.

Przedsiębiorcy z Gminy Człopa mogą także korzystać z usług:

- Powiatowego Urzędu Pracy w Wałczu,
- Powiatowego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Wałczu,

- Cech Rzemiosł Różnych w Wałczu,
- Północnej Izby Gospodarczej w Wałczu,
- Stowarzyszenia Inicjatyw Gospodarczych w Wałczu,
- Polskiej Fundacji Przedsiębiorczości w Szczecinie, Oddział Wałcz

Ich działalność przejawia się m.in. w udzielaniu informacji i konsultacji gospodarczych, organizacji szkoleń i pomocy w pozyskiwaniu finansowania ze środków pomocowych.

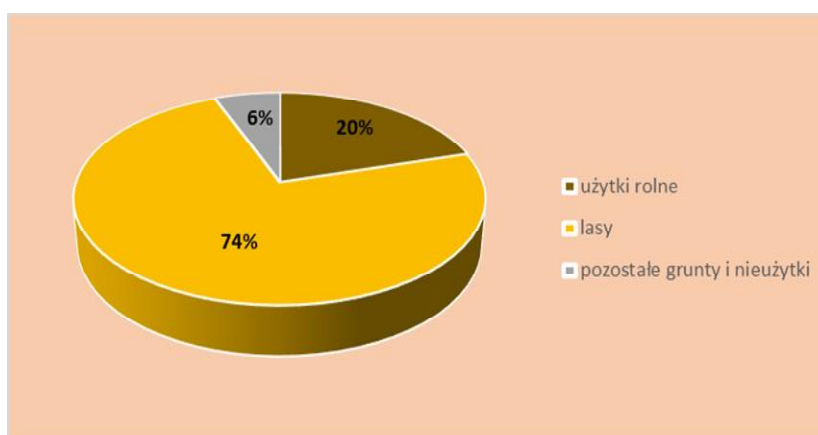
Na podstawie powyższych informacji można uznać, że przedsiębiorstwa prowadzące działalność gospodarczą na terenie Gminy Człopa mają dobry dostęp do instytucji otoczenia biznesu zarówno gminnego jak i powiatowego.

2.3.3. Rolnictwo

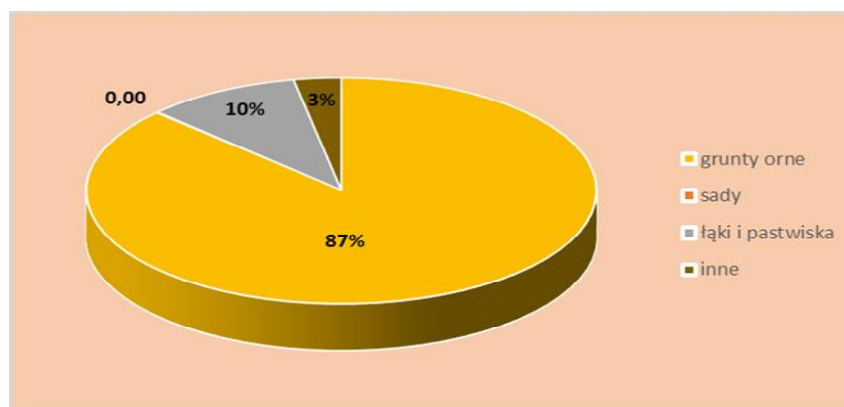
Ważnym sektorem gospodarki lokalnej w Gminie Człopa jest rolnictwo – stanowi ono źródło utrzymania dużej części ludności. Użytki rolne zajmują około 7146 hektarów, co stanowi 20,47 % całej powierzchni gminy. Większość z nich – 6,227 tys. hektarów - jest wykorzystywana jako grunty orne. Łąki i pastwiska zajmują 700 hektarów, a sady jedynie 8 hektarów. Lasy i obszary leśne stanowią ponad 73 % powierzchni gminy (25,6 tys. hektarów).

Strukturę zagospodarowania terenu Gminy Człopa ukazano na poniższych wykresach.

Wykres 5. Struktura zagospodarowania Gminy Człopa

Wykres 6. Wykorzystanie użytków rolnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS, bank Danych Regionalnych

Mała liczba użytków rolnych spowodowana jest tym, że gmina ma niekorzystne warunki do produkcji rolnej. Gleby rolne są płytkie i niskiej jakości. Płaty żyzniejszych gleb są tylko w okolicy Jeleni, Golina - Załomu, Trzebina - Drzonowa - Pieczysk i Bukowa - Krąpiela. Wg syntetycznych wskaźników jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej gmina zajmuje jedno z ostatnich miejsc w województwie. Niski wskaźnik przydatności rolniczej przestrzeni produkcyjnej przy stosunkowo dobrych wskaźnikach bonitacji, agroklimatu i rzeźby terenu jest wynikiem niskiej jakości gleb i niskiego wskaźnika warunków wodnych, wynoszącego 54% wskaźnika krajowego. Przy stosunkowo wysokich opadach jest on wynikiem wysokiej przepuszczalności terenu i silnego drenażu wód przez głęboko wcięte doliny rzeczne i rynny polodowcowe.

Silnie zaznacza się tendencja do zalesienia gruntów porolnych. W ostatnim 10-leciu zalesieniu uległy obszary w okolicy Wołowych Lasów, Jaglic i Drzonowa. Tereny wykorzystane do działalności rolniczej stanowią niecałych 25% powierzchni gminy. Sektor prywatny reprezentowany jest przez 239 gospodarstw rolnych. W gminie przeważają gospodarstwa małe - o powierzchni do 10 ha stanowią 58% łącznej liczby gospodarstw. Z drugiej strony należy zwrócić uwagę na stosunkowo wysoki odsetek - ponad 28% - gospodarstw średniej wielkości o powierzchni od 10 do 30 ha. W strukturze zasiewów zdecydowanie dominują zboża (ponad 80%), a wśród nich żyto, jęczmień i pszenica. Uprawy roślin okopowych i przemysłowych zajmują po 5-6% powierzchni zasiewów. Tymczasem od początków XIX wieku do II wojny światowej region specjalizował się w uprawie ziemniaków. W latach 30-tych XX wieku kilka majątków ziemskich wyspecjalizowało się w uprawie ziemniaków na sadzeniaki. Pamiątką tego okresu jest zachowany kartoflarz w 1930 r. w Dłusku³.

Produkcja rolna jest zróżnicowana. Hoduje się tu bydło, trzodę chlewną konie a także drób. Przeważa uprawa żyta, jęczmienia jarego, pszenżyta i owsa oraz rzepaku. Ostatnio zauważa się znaczny wzrost produkcji warzywnej. Swą przyszłość Gmina wiąże z rozbudową przedsiębiorstw sektora turystycznego i rolno-spożywczego związanego z tą branżą mając nadzieję na dynamiczny rozwój w tych kierunkach.

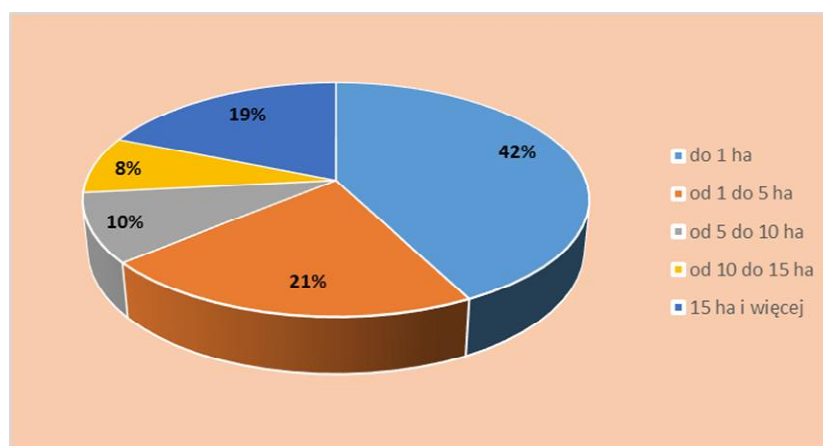
W ostatnich latach w strukturze zasiewów nie nastąpiły istotne zmiany, a od kilku lat o jej kształcie decydują warunki przyrodnicze i tradycje uprawy.

Uprawy sadownicze mają marginalne znaczenie, a ich areał uległ zmniejszeniu. Największy udział w produkcji owoców stanowią jabłonie, a struktura upraw sadowniczych dotyczy głównie asortymentu odmianowego. Ocenia się, że produkcja zwierzęca jest w ostatnim czasie mniej opłacalna. Oprócz hodowli tuczu trzody chlewnej i drobiu dużym zainteresowaniem cieszy się również chów bydła. W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej po roku 2004 widać znaczący rozwój większych gospodarstw rolnych, które korzystają z dopłat bezpośrednich oraz stawiają na samorozwój. Małe gospodarstwa nie inwestują w swoją przyszłość i nie traktują swoich możliwości w kategoriach rozwojowych.

³ Dane odnośnie gleb zaczerpnięto z opracowania „Waloryzacja przyrodnicza Gminy Człopa (operat generalny) - Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, Szczecin 2001

Wzrostowi efektywności produkcji rolnej nie sprzyja również utrzymujące się rozdrobnienie gospodarstw rolnych na terenie gminy. Wśród 367 gospodarstw zaledwie nieco ponad 18% (69 podmiotów) posiada powierzchnię większą niż 15 hektarów, co pozwala na osiągnięcie zysków z efektów skali produkcji rolnej. Można przypuszczać, że gospodarstwa poniżej 5 hektarów, których jest na terenie gminy aż 234, w znacznej części nie stanowią głównego źródła utrzymania ich właścicieli. Średnia powierzchnia wielkość powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym w 2015 roku w gminie kształtuje się na poziomie około 5 ha (obliczona jako średnia z ilości danego gospodarstwa) co w polskich warunkach jest wynikiem poniżej średniej krajowej, wynoszącej 10,49 ha oraz poniżej średniej wojewódzkiej wynoszącej w roku 2015 w zachodniopomorskim – 30,00 ha. Na tym tle struktura powierzchniowa gospodarstw na obszarze Gminy Człopa prezentuje się słabo i może być przyczyną problemów związanych z efektywnością produkcji rolnej.

Wykres 7. Wielkość gospodarstw rolnych w Gminie Człopa wg stanu na dzień 31.12.2014

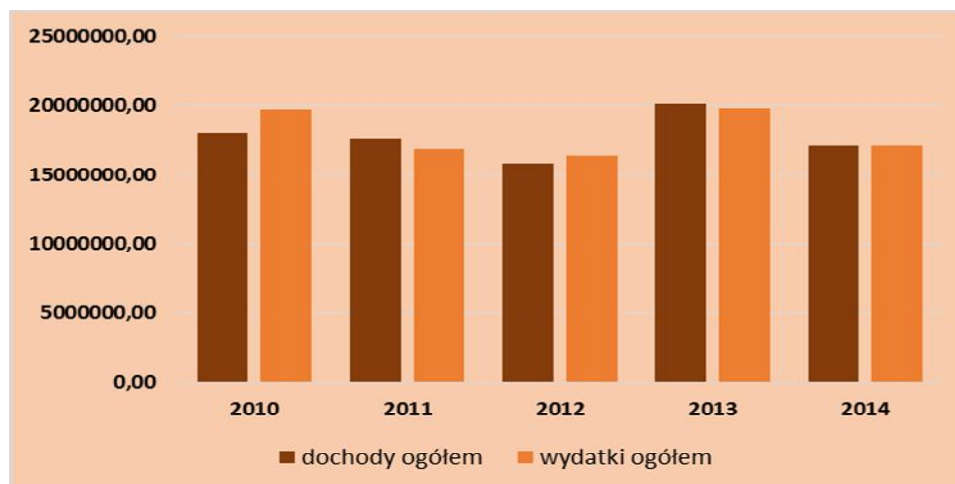
źródło: opracowanie własne na podstawie danych z BDL - GUS

Rolnictwo na terenie Gminy Człopa odznacza się niskim poziomem rozwoju infrastruktury oraz technicznego wyposażenia gospodarstw rolnych. Do najważniejszych czynników naturalnych wywierających decydujący wpływ na produkcję rolną, jej strukturę i wydajność zaliczyć należy warunki klimatyczne i glebowe, rzeźbę terenu oraz stosunki wodne.

2.4. Finanse samorządu

Możliwości stymulowania rozwoju obszaru gminy w dużym stopniu uzależnione są od wysokości budżetu samorządu gminnego oraz struktury wydatkowania środków ze szczególnym uwzględnieniem celów inwestycyjnych. Kształtowanie się dochodów i wydatków budżetowych Gminy Człopa, w ostatnich 5 latach przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 8. Budżet Gminy Człopa w latach 2010-2014 w zł.

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych z GUS-u - BDL

Samorząd gminy prowadził zróżnicowaną politykę budżetową. W latach 2011 i 2013 odnotowywano nadwyżkę budżetową (operacyjną) przeznaczając ją w całości na spłatę posiadanych zobowiązań kredytowych. W latach tych dochody przewyższały wydatki – i tak : w roku 2011 – nadwyżka wyniosła 0,702 mln zł, w roku 2013 – 0,343 mln. zł. W latach 2010, 2012 oraz 2014 salda budżetowe kończyły się deficytem środków pieniężnych. W roku 2010 było to 1,734 mln. zł, w 2012 – 0,526 mln zł, a w 2014 – 29 tys. zł. Sytuacja taka wskazuje, że Gmina Człopa, aby inwestować musi zaciągać kredyty preferencyjne z długoletnim okresem spłaty. Tylko w ten sposób Gmina może się rozwijać. Warto także podkreślić fakt, że lata 2010 - 2014 były dla Gminy Człopa okresem owocnego „sięgania” po środki pozabudżetowe, także unijne dzięki czemu zrealizowanych zostało wiele inwestycji ważnych z punktu rozwoju i zachowania standardów względem mieszkańców. Inwestycje te pochłonęły ponad 24 mln, a na część z nich Gmina odzyskała środki w postaci różnych dotacji.

Po stronie dochodów najważniejszą kwestią jest wskaźnik poziomu dochodów własnych gminy w całości budżetu. Decyduje on o stopniu wpływania samorządu na wysokość środków, które mogą być przeznaczane na cele wybrane przez lokalną społeczność. Na dochody własne gminy składają się dochody z następujących grup:

- podatki i opłaty lokalne,
- dochody z majątku gminy,
- udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu Państwa,
- pozostałe dochody.

Wskaźnik udziału dochodów własnych w całości wpływów budżetowych znacznie podniósł się w ostatnim okresie osiągając poziom ponad jednej trzeciej wszystkich dochodów. Jest to pozytywna tendencja, świadcząca o wzroście możliwości decydowania przedstawicieli samorządu o celach, na które zostaną wydane środki budżetowe i świadczy o postępującej decentralizacji finansów publicznych, zgodnie z ideą samorządności. Po stronie wydatków budżetu gminy należy zwrócić uwagę na wygosparowanie środków na inwestycje, zwłaszcza w infrastrukturę techniczną, jako

prorozwojowego czynnika prowadzonej polityki finansowej gminy. Poniżej przedstawiono zestawienie najważniejszych wydatków inwestycyjnych, które Gmina Człopa poniosła w latach 2008 - 2015.

Tab. 24. Inwestycje w Gminie Człopa w latach 2008-2015

Opis inwestycji	Wartość w zł.	środki pozabudżetowe w zł
2008		
Instalacja przestrzenna zwana „witaczem”.	25 204,50	-
Oświetleniowa linia napowietrzna w Przelewicach	11 953,80	-
Ścieżka spacerowa wokół Jeziora Miejskiego w Człopie.	77 927,71	-
Przebudowa placu postojowego i drogi dojazdowej do Cmentarza Komunalnego w Człopie.	324 839,52	-
Oświetleniowa linia kablowa nn 0,4 kV przy ul. Strzeleckiej w Człopie.	13 334,00	-
Utwardzenie placu do gry w koszykówkę z kostki polbrukowej, szarej z podbudową piaskową o łącznej powierzchni 244 m ² w miejscowości Wołowe Lasy gm. Człopa.	12 000,00	-
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej ciśnieniowej w rejonie ul. Bydgoskiej w Człopie.	145 568,68	-
Budowa sieci kanalizacji grawitacyjnej z przykanalikami, rurociągu tłoczego, przepompowni ścieków z przyłączem energetycznym, wodociągowym i siecią wodociągową z przyłączami na odcinku Człopa - Dzwonowo, gm. Człopa - etap I, ul. Zwycięstwa Wojska Polskiego w Człopie.	201 882,19	-
Płyta boiska do gry w piłkę siatkową w miejscowości Trzebin.	6 000,00	-
Budowa dróg i chodników w Człopie ul. Warszawska, Piaskowa, Reymonta.	952 024,96	-
Wiata przystankowa w Dłusku.	4 514,00	-
Fontanny w ilości 2 sztuk na Placu Zwycięstwa w Człopie.	73 870,43	-
Rok 2009		
Dobudowa lampy oświetleniowej w Drzonowie.	10 101,81	-
Drabina ZS 2100 dla OSP Mielęcín.	5 184,00	-
Dobudowa trzech lamp oświetleniowych przy ul. Akacjowej w Człopie.	7 600,00	-
Oświetleniowa linia kablowa nn 0,4 w Brzeźniaku z ustawieniem 4 lamp.	48 736,56	-
Przyłącza wodociągowe w Golinie	26 478,00	-
Instalacja przestrzenna zwana „witaczem”	18 019,40	-
Elektroniczny obieg dokumentów	11 274,60	-
Rok 2010		
Przebudowa i rozbudowa hydroforni w Czaplích, gm. Człopa.	444 160,81	248 192,00
Szopka Bożonarodzeniowa.	7 000,00	-
Modernizacja ul. Osiedlowej w Człopie.	113 283,06	-
Popiersie Jana Pawła II.	17 080,00	-
Sieć wodociągowa Czaplíce - Bukowo.	306 894,19	-
Rok 2011		
Termomodernizacja Szkoły Podstawowej w Człopie	2 769 042,20	1 920 797,86

i Przedszkola Publicznego w Człopie..		
Ogrodzenie placu zabaw w Wołowych Lasach.	5 110,00	-
Zagospodarowanie Parku w Człopie	17 564,80	-
Turbowentylator Ramfan Typ GF 164 SE oraz pompa szlamowa dla OSP Człopa	9 817,20	-
Przebudowa ul. Przedszkolnej w Człopie.	767 671,18	-
Dostawa nawierzchni ochronnej do Polsko-Niemieckiego Centrum Kultury i Sportu w Człopie.	96 001,50	-
Budowa Polsko-Niemieckiego Centrum Kultury i Sportu w Człopie.	8 288 486,59	6 057 238,00
Przebudowa ul. Kościuszki w Człopie	234 507,78	-
Przebudowa, modernizacja i wyposażenie świetlicy Golin - Jaglice	230 393,85	139 808,40
2012		
Przebudowa ul. Akacjowej wraz z łącznikiem ul. Akacjowej z ul. Gospodarską oraz budowa kanalizacji deszczowej jako elementu drogi.	496 049,45	-
Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w miejscowości Wołowe Lasy, Gmina Człopa.	140 781,02	-
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej dla miejscowości Trzebin i Dzwonowo.	2 293 721,74	1 302 608,00
Wiata przystankowa	3 813,00	-
Plac zabaw w Mielęcinie.	29 586,90	-
2013		
Budowa świetlicy wiejskiej w Drzonowie.	212 327,49	117 181,87
Przebudowa budynku stacji wodociągowej w Przelewicach.	1 001 324,14	493 853,91
Przebudowa ul. Podgórznej wraz z utwardzeniem terenu działek w miejscowości Człopa.	156 085,44	-
Budynek wielorodzinny w Człopie.	1 170 785,47	-
Sieć wodociągowa Miradź-Jelenie z przebudową hydroforni w Miradzi.	269 210,17	-
Uruchomienie monitoringu i montaż kamer na terenie miasta Człopa.	89 760,25	-
Ścieżki pieszo-rowerowe do miejscowości Trzebin i Dzwonowo.	895 202,78	737 516 , 73
Plac zabaw przy ul. Osiedlowej w Człopie.	33 840,12	22 965,28
Odsysacz spalin typu BELL-SSAK dla OSP Człopa.	24 642,75	-
Przebudowa ul. Słonecznej wraz z istniejącym chodnikiem i miejscami postojowymi.	68 981,64	-
Wiata przystankowa.	3 690,00	-
Przebudowa, modernizacja i wyposażenie świetlicy Wołowe Lasy	233 712,27	142 817,16
2014		
Budowa budynku przedpogrzebowego - kaplicy cmentarnej w Człopie.	354 736,10	-
Przebudowa boiska wielofunkcyjnego w Człopie.	515 712,54	154 000,00
Przebudowa i budowa ulic i chodników w mieście Człopa - wykonanie zatoki postojowej i chodnika przy Placu Zwycięstwa.	52 500,00	-
Kompleks sportowo-rekreacyjny przy ul. Młyńskiej w Człopie.	22 247,40	14 187,90
Plac zabaw przy ul. Moniuszki w Człopie.	34 770,64	-
Sprzęt nagłaśniająco-rejestrujący do Sali Narad w UMiG Człopa.	17 310,00	-
Kosiarka - ciągnik samojezdny dla Sołectwa Golin.	5 377,00	-
Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne	977 004,66	928 154,41

i obojętne w Człopie.		
2015		
Przebudowa ul. Polnej wraz z budową sieci kanalizacji deszczowej.	810 621,21	-
Budynek wielorodzinny w Człopie – przebudowa ze zmianą sposobu użytkowania strychu w istniejącym budynku wielorodzinnym.	102 315,32	-
Przebudowa i budowa ulic i chodników w m. Człopa – Ul. Witosa – wykonanie zatoki na 5 miejsc postojowych oraz utwardzenie terenu działek przy ul. Witosa w Człopie	24 254,00	-
Budowa pomostu rekreacyjnego w obszarze jeziora Trzebin wraz z zagospodarowaniem nabrzeża.	91 592,96	57 431,00
Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Człopa.	20 802,56	20 802,56

źródło: opracowanie własne na podstawie danych przekazanych z Urzędu Miasta i Gminy Człopa

2.5. Infrastruktura techniczna

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną, jest jednym z głównych wyznaczników poziomu życia i możliwości rozwoju gospodarczego danego obszaru.

2.5.1. Drogi

Główny układ komunikacyjny Gminy tworzy droga ponadlokalna - krajowa Nr 22 relacji Gdańsk - Wałcz- Gorzów Wlkp oraz droga wojewódzka nr 177 relacji Wieleń - Człopa - Mirosławiec - Czaplinek Ponadto przez Gminę przebiegają drogi gminne i powiatowe, realizując wewnętrzne potrzeby komunikacyjne gminy i powiązania z gminami sąsiednimi.

Układ dróg nie wymaga uzupełnienia, jednakże wymagana jest jego modernizacja, w celu poprawienia jego drożności, a przede wszystkim parametrów jakościowych. Na terenie gminy nie istnieje system komunikacji wewnętrznej. System komunikacji zewnętrznej tworzy sieć PKS oraz prywatni przewoźnicy, którzy realizują zadania w zakresie transportu zbiorowego.

W gestii samorządu leży utrzymanie dróg gminnych. Oprócz bieżących remontów i inwestycji, na bieżąco, przeprowadzane są uzupełnienia znaków drogowych oraz modernizacja oświetlenia ulicznego. Stan techniczny wielu odcinków dróg jest niezadowolający. Większość z nich jest zbyt wąska, a ich nawierzchnie są bardzo zużyte i wymagają remontów i modernizacji. W najbliższych latach 2016 – 2023 Gmina Człopa zaplanowała wiele nowych inwestycji. Szczegóły w tym zakresie przedstawiono w działaniach inwestycyjnych określonych poniżej.

Tab. 25. Sieć drogowa w Gminie Człopa – droga krajowa i drogi powiatowe

Nr drogi	Opis odcinka
	Przebieg w gminie Człopa i powiecie wałeckim
Drogi krajowe	
22	Gdańsk – Wałcz – Gorzów Wlkp.
Drogi wojewódzkie	

177	Wieleń – Człopa - Mirosławiec - Czaplinek
Drogi powiatowe	
2304Z	Golin – Człopa
2305Z	Załom – Człopa
2318Z	Tuczno – Mielęcín - Wołowe Lasy - gr. woj. /Trzcianka/
2319Z	Krąpiel – Bukowo
2320Z	Trzebin – Drzonowo Wał. - Wołowe Lasy
2321Z	Przelewice – Drzonowo Wałęckie
Drogi gminne	
Długość	
5,08 km	Bukowo – Wołowe Lasy
3,48 km	Bukowo – Jaglice
4,51 km	Czaplice – Zalesie- Jaglice
2,14 km	Dzwonowo – Trzebin
4,05 km	Szczuczarz – Przelewice
13,1 km	Golin – Jelenie
3,00 km	Mielęcín – Wytwórnia Kruszyw
0,80 km	Droga 22 – Nałęczce
1,00 km	Droga 22 – Czaplice
2,00 km	Dzwonowo – Dłusko

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Zarządu Dróg Powiatowych w Wałczu oraz gminy Człopa

2.5.2. Sieć wodociągowa, kanalizacyjna i gazowa

Całkowita długość sieci wodociągowej na terenie Gminy Człopa na koniec 2015 r. wynosiła 51 km. Z sieci korzysta obecnie 5046 osób, czyli 100 % mieszkańców Gminy. Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca wyniosło 26,93 m³.

Mniej korzystnie przedstawia się charakterystyka dotycząca sieci kanalizacyjnej i gazowej.

Obecnie z sieci kanalizacyjnej korzysta 3013 mieszkańców Gminy, w tym 99% z obszaru miasta oraz tylko 31,6% z obszarów wiejskich. Natomiast sieć gazowa na obszarze Gminy Człopa nie istnieje w ogóle. Poniżej przedstawiono parametry w tym zakresie:

Tab. 26. Charakterystyka sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w Gminie Człopa w roku 2015

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2015
Wodociągi		
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	51,0
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	963
woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	135,9
ludność korzystająca z sieci wodociągowej w miastach	osoba	2374
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	5046
zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	26,93
zużycie wody w gospodarstwach domowych w miastach na 1 mieszkańca	m ³	34,51
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m ³	20,17
Kanalizacja		
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	24,9

przyłłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	525
ścieki odprowadzone	dam3	76,0
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej w miastach	osoba	2374
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	3013
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności		
wodociąg	%	98,2
kanalizacja	%	63,4
w miastach		
wodociąg	%	100,0
kanalizacja	%	99,0
na wsi		
wodociąg	%	98,4
kanalizacja	%	31,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS-u, Bank Danych Regionalnych za okres 2010-2014

2.5.3. Gospodarka odpadami

Na terenie Gminy Człopa zlokalizowane jest nieczynne składowisko odpadów w Człopie. W latach 2014/2015 składowisko to zostało poddane rekultywacji. Jeżeli chodzi o gospodarkę odpadami to odpady komunalne, zebrane z terenu gminy są przekazywane do regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych poza teren Gminy.

2.5.4. Elektroenergetyka

Zaopatrzenie w energię elektryczną gospodarstw domowych w Gminie Człopa jest powszechne. System elektroenergetyczny oparty jest na sieci krajowej.

Gmina Człopa w zakresie zaspokojenia dostaw energii elektrycznej obsługiwana jest przez Grupę Energetyczną ENEA S.A., Rejon Dystrybucji Energii w Wałczu oraz częściowo Rejon Dystrybucji Energii w Pile. Na terenie gminy znajduje się 2000 drobnych odbiorców zasilanych z sieci NN 0,4 kV oraz kilkunastu dużych, z czego kilku zasilanych z sieci SN 15 kV.

Bilans mocy zainstalowanej:

14.296 kW – gospodarstwa domowe,

4.510 kW – przemysł i handel,

27 kW – oświetlenie uliczne.

Oświetlenie zewnętrzne w miejscowościach wykonane jest na słupach linii napowietrznej, oprócz centrum Człopy, gdzie linie oświetleniowe wykonano jako kablowe. Na terenie miasta i gminy zmodernizowano oświetlenie poprzez wymianę lamp na sodowe o mocy 100 – 150 W. Sterowanie oświetleniem odbywa się centralnie z szafek oświetleniowych lub z rozdzielni nn znajdujących się w stacjach transformatorowych. Linie przesyłowe energii elektrycznej stanowią najbardziej widoczny element infrastruktury technicznej na terenie gminy, często w sposób rażący zaburzający harmonię wiejskiego krajobrazu. Szczególnie widoczne są te linie, które zostały niewłaściwie wkomponowane w lokalne układy, stanowiąc przykład nieprawidłowej polityki planowania przestrzennego.

3. Analiza SWOT

3.1. Założenia metodologiczne

Celem sporządzonej poniżej analizy SWOT dla potrzeb opracowania Strategii Rozwoju i Promocji Gminy Człopa na lata 2016 – 2023 jest kwerenda wniosków jakie wynikają z raportu o stanie Gminy.

Analizę SWOT podzielono na cztery rodzaje czynników:

MOCNE STRONY – czynniki wewnętrzne pozytywne

SŁABE STRONY – czynniki wewnętrzne negatywne

SZANSE – czynniki zewnętrzne pozytywne

ZAGROŻENIA – czynniki zewnętrzne negatywne

W ten sposób dokonano identyfikacji ograniczeń i stymulatorów rozwoju Gminy Człopa, wskazując elementy z otoczenia wewnętrznego, które kreują całościowy pogląd na wizerunek gminy widziany także oczami jej mieszkańców. Nad uwarunkowaniami zewnętrznymi Gmina Człopa nie ma kontroli, bowiem są one poza jej bezpośrednimi kompetencjami, ale wpływają na funkcjonowanie gminy, a często mają na nią bezpośrednie przełożenie.

Analiza ta jest jedną z najpopularniejszych metod analitycznych wykorzystywanych we wszystkich obszarach planowania strategicznego.

	(+) PLUSY	(-) MINUSY
	Mocne strony	Słabe strony
Dzisiaj tutaj	zalety społeczności, zasoby: ludzkie, środowiska, finansowe dostępne w rozwiązywaniu problemów, elementy przewagi nad innymi	obecnie istniejące problemy i bariery, przeszkody do podjęcia działań, brakujące elementy
Jutro tam (na zewnątrz)	Szanse zmiany w otoczeniu sprzyjające działaniom, konkretne zyski, możliwi partnerzy	Zagrożenia negatywne skutki uboczne działań, próba przewidzenia nieoczekiwanych skutków, zagrożenia i rozwiązania, których należy uniknąć

Analizę SWOT rozpoczęto od wskazania analizy otoczenia zewnętrznego i wewnętrznego:

Analiza otoczenia wewnętrznego

Silne Strony	Słabe strony
 Wysoka dostępność komunikacyjna: - droga krajowa nr 22, - droga wojewódzka nr 177.	 Niezadawalający poziom infrastruktury drogowej, konieczność podjęcia działań modernizacyjnych i naprawczych zarówno w

 Korzystne położenie względem Wąlcza, Piły i Gorzowa Wielkopolskiego, a dzięki temu dostęp do rynku pracy, możliwość kształcenia, większy wachlarz usług publicznych.

 Bogata sieć hydrograficzna i wysoki stopień lesistości stanowiący o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych gminy.

 Atrakcyjna infrastruktura dla osadnictwa w Gminie.

 Profesjonalna opieka nad dziećmi (dostęp do przedszkola i szkół podstawowych oraz gimnazjum).

 Dobrze rozwinięta infrastruktura kultury (obiekt PNCKiS oraz DK w Człopie).

 Atrakcyjna i dobrze wyposażona infrastruktura sportowa.

 Bliskość rozpoznawalnych obszarów chronionych np. Puszcza nad Drawą, Stary Załom.

 Duża lesistość gminy (ponad 70%) – specjalizacja w kierunku przemysłu drzewnego.

 Wzrost liczby podmiotów gospodarczych.

 Potencjał dla rozwoju turystyki weekendowej, aktywnej oraz agroturystyki:

- bogate walory przyrodniczo – krajobrazowe oraz dobry stan środowiska naturalnego;
- zwiększająca się liczba obiektów agroturystycznych i wypoczynkowych w Gminie;
- różnorodność oferty instytucji kultury, działających na terenie Gminy – Polsko – Niemieckiego Centrum Kultury i Sportu, Domu Kultury, Biblioteki Publicznej;
- organizacja dużych imprez przyciągających turystów do Gminy (Gala Sportów Walki, Ogólnopolski Halowy Turniej Piłki Nożnej Orlików, Majówka, Dożynki Gminne, Koncert Chórów, itp.).

 Warunki dla produkcji zdrowej żywności.

 Dobre wyposażenie w infrastrukturę kanalizacyjną i wodociągową.

 Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców (OSP, Posterunek Policji, Straż Miejska).

mieście jak i na obszarach wiejskich.

 Braki w sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich.

 Konieczność modernizacji sieci wodociągowej w Gminie (poprawa parametrów jakości i dostępności).

 Brak wystarczających środków finansowych na rozwój gminy.

 Stosunkowo niska aktywność zawodowa i społeczna mieszkańców gminy Człopa.

 Brak aktualnego planu zagospodarowania przestrzennego.

 Niedostateczna promocja turystyczna.

 Słabe wyposażenie jednostek OSP w sprzęt bojowy.

 Niski standard niektórych budynków publicznych.

 Migracja mieszkańców gminy do innych regionów kraju oraz za granicę.

 Niekorzystne tendencje demograficzne – wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym a spadek w wieku przedprodukcyjnym.

 Przewaga tradycyjnych źródeł produkcji energii cieplnej.

 Brak jednoznacznie identyfikowalnego produktu turystycznego.

 Brak inwestorów zewnętrznych z kapitałem.

 Infrastruktura techniczna ochrony zdrowia, nieodpowiadająca w pełni nowoczesnym standardom usług i niezadawalający standard obsługi pacjenta.

 Niewystarczająca ilość mieszkań komunalnych i socjalnych.

Analiza otoczenia wewnętrznego

Szanse	Zagrożenia
<p> Doskonała promocja gminy na zewnątrz (kontakt z Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych, Słupską Specjalną Strefą Ekonomiczną) w celu pozyskania przyszłych inwestorów</p>	<p> Konieczność planowania wkładu własnego na dotacje unijne.</p>
<p> Możliwość pozyskania środków finansowych z Unii Europejskiej na rozbudowę lub modernizację infrastruktury, edukację i tworzenie nowych miejsc pracy (nowa perspektywa 2014-2020).</p>	<p> Niski poziom urodzeń.</p>
<p> Rozwój współpracy terytorialnej, międzysektorowej i międzyorganizacyjnej.</p>	<p> Migracje ludności (szczególnie osób młodych) do pobliskich dużych ośrodków miejskich powodujące ubożenie społeczne gminy a także ubytek wykształconej siły roboczej.</p>
<p> Rozbudowa infrastruktury turystycznej w Gminie.</p>	<p> Proces starzenia się społeczeństwa warunkujący konieczność zmiany polityki społecznej.</p>
<p> Poprawa jakości życia warunkująca utrzymanie wysokiej liczby ludności w gminie.</p>	<p> Kryzys gospodarczy wpływający na poziom przyrostu naturalnego i migracje ludności oraz powodujący stagnację działalności przedsiębiorstw i wzrost bezrobocia.</p>
<p> Wzrost gospodarczy wpływający na wzrost liczby miejsc pracy i poprawę jakości życia w gminie.</p>	<p> Brak zainteresowania ze strony inwestorów zewnętrznych.</p>
<p> Odpowiednia polityka dotycząca edukacji, zdrowia i pomocy społecznej.</p>	<p> Zagrożenie wzrostu zjawisk patologicznych w społeczności lokalnej</p>
<p> Zintegrowanie pomocy w zakresie ochrony zdrowia w gminie, w tym m.in. inwestycje infrastrukturalne oraz podniesienie standardu obsługi pacjenta.</p>	<p> Niska opłacalność produkcji rolnej</p>
<p> Promocja zdrowego trybu życia wpływająca na stan zdrowia mieszkańców gminy.</p>	<p> Duża zmienność przepisów warunkujących działalność gospodarczą.</p>
<p> Poprawa sytuacji na rynku pracy wpływająca na polepszenie warunków życia ludności i zwiększenie aktywności społecznej.</p>	<p> Brak nowych terenów pod inwestycje.</p>
<p> Wzrost popularności branży agroturystycznej stanowiącej potencjał rozwoju obszaru.</p>	
<p> Modernizacja produkcji rolnej i rozwój przetwórstwa.</p>	
<p> Nowe technologie energetyczne, bazujące na odnawialnych źródłach energii.</p>	

4. Misja i cele strategiczne Gminy Człopa

4.1. Hierarchiczny układ strategii

Przyjęta metoda opracowania strategii gwarantuje utrzymanie jasnej struktury dokumentu. Najważniejszym, wyjściowym elementem jest misja rozwoju gminy, która określa kierunki rozwoju gminy w perspektywie następnych kilku lat i priorytety działań samorządu, w kontekście zapewnienia pożądanego przez mieszkańców stanu. Sformułowanie misji polega na przyjęciu zwięzłej sentencji, która najlepiej ujmuje główne kierunki działań samorządu, jednocześnie wskazując priorytety działalności w najbliższych latach, ale przede wszystkim jest najlepszym podsumowaniem całego opracowywanego planu strategicznego, będąc wynikiem konsensusu wśród mieszkańców. Logiczną strukturę dokumentu wyznaczającego plan strategicznego rozwoju gminy można przedstawić na schemacie:

Strategia jest zorganizowana na kilku poziomach przypominając piramidę, której wierzchołek stanowi misja, będąca syntetycznym opisem sposobu postępowania, który z czasem powinien przynieść szansę realizacji. Następnym po misji poziomem planowania są cele strategiczne. Wynikają one bezpośrednio z misji – konkretnie definiują kierunki rozwoju gminy tam określone, jednocześnie pozwalają na zachowanie jasnego podziału strategii, grupując poszczególne szczegółowe rozwiązania, w każdym z obszarów planowania. Ich realizacja, w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju gminy, określonego w jej misji.

Ostatnim obszarem realizacji są cele operacyjne (działania), które konkretyzują grupy zadań zawartych w opisie kierunków strategicznych, wskazując na powiązane ze sobą zagadnienia, wymagające podjęcia szczegółowych działań. Na najniższym poziomie opisanego procesu planowania znajdują się konkretne projekty, pogrupowane według celów strategicznych i operacyjnych, wynikające z przeprowadzonej szczegółowej analizy potrzeb mieszkańców Gminy Człopa oraz możliwości finansowych Gminy.

4.2. Wizja i Misja Gminy Człopa

Samorząd gminy, dając wyraz aspiracji społecznych i wyobrażeń na temat pożądanych zmian w obszarze lokalnego życia społeczno-gospodarczego, określił wizję i misję Gminy o następującym brzmieniu:

WIZJA:

Gmina Człopa jest nowoczesną przestrzenią dla swoich mieszkańców, inwestorów i turystów. Wykorzystuje swoje atuty związane przyrodą, kulturą i położeniem do promocji obszaru oraz zrównoważonego rozwoju opartego także o elementy innowacyjne.

MISJA:

Stworzenie w Gminie Człopa odpowiednich warunków do samorozwoju jej mieszkańców, przedsiębiorców i inwestorów poprzez dobrą promocję gminy, polepszanie warunków infrastrukturalnych związanych z przedsiębiorczością i turystyką w oparciu o endogeniczne potencjały obszaru

4.3. Cele strategiczne i operacyjne Gminy Człopa

Cele określone w Strategii Rozwoju i Promocji Gminy Człopa na lata 2016 -2023 ukazują pełne spojrzenie na problemy gminy. Cele wynikają z przyjętej wizji i zdefiniowanej misji rozwoju. Dla urzeczywistnienia celów strategicznych zostały sformułowane cele operacyjne. Należy je traktować jako ogólne ramy koncentracji aktywności programowej, finansowej i organizacyjnej dla całego obszaru na najbliższe lata 2016 – 2023.

Poniższy schemat prezentuje strukturę celów strategicznych i operacyjnych, które w dalszej części zostały poszerzone o proponowane działania dla poszczególnych celów operacyjnych. W ten sposób Gmina Człopa zaplanowała pełen wachlarz zadań, które zamierza w najbliższej przyszłości wdrażać. Zależne to jednak będzie od wielu czynników, a wskazane działania nie zostały określone do realizacji jako „pewnik”. Dają one natomiast wyraz obranemu przez władarzy kierunkowi rozwoju, który w oparciu o posiadane środki i możliwości finansowania zewnętrznego Gmina zamierza realizować. Pokazane poniżej elementy, szczegóły mogą być z czasem zmieniane, modyfikowane.

Wyznaczone cele strategiczne i operacyjne są następujące:

Cel strategiczny nr 1

Intensywny rozwój gminy oparty także o gospodarkę i edukację

Cele szczegółowe:

- 1.1 Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji.
- 1.2 Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców.
- 1.3 Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego.
- 1.4 Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia.
- 1.5 Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Człopa.
- 1.6 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej.
- 1.7 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym.
- 1.8 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE.

Cel strategiczny nr 2

Dziedzictwo kulturowe, turystyka i rekreacja oparta o rozwój, rozbudowę i modernizację

Cele szczegółowe:

- 2.1 Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego.
- 2.2 Rozwój infrastruktury kultury, turystyki i rekreacji.
- 2.3 Wsparcie działań kulturalnych.

Cel strategiczny nr 3

Tworzenie warunków do rozwoju innowacyjnego rolnictwa i wysokiej jakości usług dla ludności

Cele szczegółowe:

- 3.1 Rozwój zrównoważonego - rolnictwa opartego na innowacjach,
- 3.2 Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach.
- 3.4 Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno - spożywczej.

Cel strategiczny nr 4

Ochrona środowiska i wzmacnianie funkcjonalności gminy

Cele szczegółowe:

- 4.1 Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej
- 4.2 Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska
- 4.3 Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa
- 4.4 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

Główne kierunki strategiczne w sposób bezpośredni nawiązują do misji. Realizacja projektów, prowadząca do osiągnięcia celów wskazanych w ramach kierunków rozwoju, szczególnie tych związanych z podniesieniem technicznych i społecznych warunków życia w gminie, będzie prowadzić do osiągnięcia pożądanego statusu określonego w misji i wizji rozwoju Gminy.

W szczególności dotyczy to konieczności podjęcia działań związanych z poprawą bezpieczeństwa – jak budowa dróg, chodników, czy parkingów, a także oświetlenia umożliwiających pośrednio rozwój przedsiębiorczości (możliwość przewożenia swoich towarów, skrócenie czasu podróży, zmniejszenie kosztów dotyczących eksploatacji pojazdów mechanicznych). Należy również zauważyć, że poziom wyposażenia w urządzenia infrastruktury technicznej Gminy Człopa wpływa również na atrakcyjność tej lokalizacji dla nowych inwestorów. Tereny dobrze uzbrojone są magnesem dla przedsiębiorców mogących stworzyć kolejne miejsca pracy. W ten sposób, również pośrednio, inwestycje infrastrukturalne są w stanie podnieść jakość życia w danej społeczności. Władze gminy biorąc pod uwagę wskazaną tendencję planują prowadzić działania zmierzające do rozwoju lokalnej infrastruktury.

Bardzo ważnym aspektem działań związanych z podniesieniem poziomu infrastruktury technicznej w gminie, jest dbanie o stan środowiska naturalnego. Zastosowanie rozwiązań ekologicznych pozwoli na ograniczenie zanieczyszczeń i promowanie gminy. Dla mieszkańców, oprócz wymienionych wcześniej udogodnień opisywane przedsięwzięcia zapewnią również korzyści z życia w bardziej przyjaznym i zdrowym otoczeniu.

Samorząd Gminy jest także świadomy faktu, że nawet pełne wyposażenie Gminy w infrastrukturę techniczną jest dziś postrzegane jako niewystarczające do zapewnienia życia i rozwoju na oczekiwanym poziomie. Równie istotna jest dostępność do tzw. usług publicznych, takich jak usługi zdrowotne, oświata, bezpieczeństwo czy też kultura, sport i rekreacja. Projekty proponowane w tym celu strategicznym są logiczną kontynuacją i uzupełnieniem dotychczasowych działań podejmowanych na terenie Gminy. Możliwe, a wręcz konieczne, jest poszukiwanie zewnętrznych środków finansowania działalności w poszczególnych projektach realizowanych w tym celu, jak również organizacyjne wsparcie instytucji zewnętrznych.

Rozwijając umiejętności miejscowej ludności samorząd Gminy Człopa wspierać będzie intensywny rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Wychodząc naprzeciw tym celom władze zamierzają rozpowszechniać wiedzę na temat możliwości inwestowania w Gminie, a tym samym poprzez wsparcie ze środków zewnętrznych realizować politykę „przyciągania inwestorów do Gminy”. Dając szansę lokalnej przedsiębiorczości władze chcą doprowadzić do zmniejszenia się bezrobocia na terenie Gminy, a tym samym ukrócenia ujemnego salda migracyjnego. Dlatego też jednym z najważniejszych celów strategicznych Gminy jest budowanie pozycji danego obszaru jako atrakcyjnego, który korzysta z wiedzy, aktywności zawodowej i przedsiębiorczości jej mieszkańców.

Jakość, ale także konkurencyjność lokalnej gospodarki jest w całkowitej mierze uzależniona od kapitału ludzkiego – jej jakości i efektywności. Tylko dobrze wykształcona młodzież jest w stanie

wpływać na jakość pracy, zdolności do tworzenia i absorpcji innowacji, ale także do zdolności elastycznego reagowania na zachodzące na rynku pracy zmiany. Tym samym, edukacja w Gminie nie może się rozwijać bez wpływu na lokalną gospodarkę – którą tworzą zasoby kadrowe, intelektualne. Podobnie jak gospodarka nie może się rozwijać bez wzajemnych relacji w zakresie kierunków i jakości w sferze edukacji oraz jakości, jaka widoczna jest na lokalnym rynku pracy. Dlatego też w gestii samorządu, ale także innych podmiotów publicznych i prywatnych jest budowanie nowego podejścia do wsparcia przedsiębiorczości i kształcenia postaw przedsiębiorczych zarówno wśród osób dorosłych, jak i dzieci i młodzieży, celem lepszego dopasowania systemu kształcenia do zmieniających się warunków społecznych i gospodarczych. Szansą na rozwój Gminy Człopa jest inteligentne gospodarowanie i pomnażanie lokalnych zasobów, ale także potencjałów w powiązaniu z umiejętnym korzystaniem z atrakcyjnego położenia Gminy, zarówno blisko aglomeracji wałeckiej, pilskiej jak i gorzowskiej. W długiej perspektywie czasu zwiększenie tempa rozwoju nie będzie możliwe bez tworzenia infrastruktury gospodarczej, ale także inwestycji, które podnosić będą wewnętrzną i zewnętrzną dostępność komunikacyjną, będącą determinantem rozwoju Gminy Człopa.

Cel strategiczny nr 1

Intensywny rozwój gminy oparty także o gospodarkę i edukację

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

1.1. Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji.

- Modernizacja i rozwój infrastruktury edukacyjnej na obszarze Gminy Człopa.
- Doposażenie placówek edukacyjnych w sprzęt i pomoce dydaktyczne.
- Rozwój zajęć pozalekcyjnych w odniesieniu do kompetencji kluczowych, określonych w województwie zachodniopomorskim i zgodnych z endogenicznym potencjałem, w tym wdrożenie mechanizmów odkrywania, kształtowania i wspierania talentów.
- Wdrażanie mechanizmów motywacyjnych i podnoszących umiejętności kompetencyjne wśród nauczycieli.
- Promocja i wsparcie uczestnictwa osób starszych w systemie kształcenia ustawicznego.
- Współpraca z Powiatem oraz lokalnymi przedsiębiorcami w zakresie poszukiwania i wdrażania nowych kierunków, a także nowoczesnych metod kształcenia zawodowego, popartego stażami i warsztatami.
- Wdrażanie ww. programów i potrzeb w powiązaniu z poszukiwaniem różnych form finansowania pozabudżetowego, także unijnego.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

1.2 Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców.

- Rozwój oferty i poprawa dostępności wspierania mikro i małej przedsiębiorczości na obszarze Gminy.

- Rozwój oferty i poprawa dostępności wspierania rozwoju rolnictwa ekologicznego, przetwórstwa rolno – spożywczego i ogólnie rolnictwa w Gminie.
- Stwarzanie podstaw współpracy z lokalnym biznesem poprzez kreowanie warunków do prowadzenia mikro, małej i średniej przedsiębiorczości.
- Kształcenie i wzmacnianie wśród młodzieży cech przedsiębiorczych dzięki współpracy szkół z sektorem gospodarczym.
- Rozwój ekonomii społecznej w Gminie.
- Wsparcie i promocja wszelkich sposobów tworzenia gospodarstw agroturystycznych, czy produkujących zdrową żywność w celach dalszej odsprzedaży, a także poszukiwanie sposobów na utworzenie produktu lokalnego.
- Wsparcie na rzecz modernizacji produkcji rolnej.
- Pomoc na rzecz rozwoju potencjalnych podmiotów zainteresowanych inwestowaniem w Gminie Człopa.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

1.3 Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego.

- Opracowanie szczegółowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów zainteresowania gospodarczego.
- Planowanie i tworzenie stref aktywności gospodarczej, między innymi poprzez organizację spotkań z przedsiębiorcami jako formy wypracowania pomysłów na rozwój Gminy.
- Rozwój ofert wsparcia dla biznesu i otoczenia biznesu.
- Wspieranie lokalnych inicjatyw gospodarczych, szczególnie wśród osób planujących rozpocząć własną działalność gospodarczą.
- Wspieranie rozwoju nowoczesnych technologii, a także działań powiązanych z odnawialnymi źródłami energii (OZE).

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

1.4 Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia.

- Kojarzenie mieszkańców – dobrych specjalistów z podmiotami gospodarczymi na rzecz wzajemnego rozwoju i minimalizowania negatywnych skutków bezrobocia.
- Wspieranie szkoleń i możliwości w zakresie zakładania i prowadzenia własnego podmiotu gospodarczego, najlepiej zakładanego i prowadzonego na obszarze Gminy Człopa.
- Współpraca z PUP w zakresie analizy lokalnego rynku pracy oraz struktury osób bezrobotnych, a także poszukiwanie sposobów na minimalizowanie zjawiska bezrobocia.
- Wzajemna współpraca zarówno z Powiatowym Urzędem Pracy, jak i innymi gminami oraz przedsiębiorcami w celu rozwoju systemu szkoleń i kursów zawodowych dla osób bezrobotnych.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

1.5 Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Człopa.

- Budowa, modernizacja i przebudowa dróg gminnych – poprawa bezpieczeństwa użytkowników dróg, ale również poprawa dostępności do Gminy Człopa, w tym także:
- Przebudowa ulicy Strzeleckiej i ul. Paderewskiego w Człopie wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
- Przebudowa ulicy Brzozowej w Człopie wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
- Przebudowa ulicy Rynkowej, Targowej i Kopernika w Człopie wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
- Budowa, modernizacja i przebudowa dróg powiatowych we współpracy z Powiatem Wąleckim.
- Budowa, modernizacja i przebudowa chodników, poboczy i oświetlenia, w szczególności na mało zurbanizowanych obszarach wiejskich.
- Budowa, modernizacja i przebudowa miejsc parkingowych, szczególnie przy obiektach użyteczności publicznych czy atrakcjach turystycznych w Gminie.
- Budowa ścieżek rowerowych jako alternatywy dla komunikacji kołowej, w celu sprawnego przemieszczania się do zakładów pracy.
- Budowa i remonty dróg gruntowych i dojazdowych do gruntów rolnych, także przy współudziale środków zewnętrznych (np. FOGR, PROW, inne możliwe).

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

1.6 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej.

- Budowa, rozbudowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Człopa.
- Budowa zbiorczych oczyszczalni ścieków dla całych miejscowości w Gminie Człopa, tam gdzie brak uzasadnienia kosztowego dla budowy sieci kanalizacji sanitarnej.
- Budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej, a także przebudowa starych odcinków sieci.
- Modernizacja, przebudowa hydroforni w celu podniesienia parametrów wody.
- Modernizacja kotłowni w zakresie wymiany źródeł grzewczych na nowoczesne i ekologiczne.
- Przebudowa i rozbudowa oświetlenia ulicznego.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

1.7 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym.

- Wspieranie działań OSP w zakresie doposażenia w nowy sprzęt ratowniczo – gaśniczy, rozbudowy i modernizacji remiz strażackich.

- Zakup nowego, średniego samochodu OSP dla poprawy bezpieczeństwa mieszkańców i turystów w Gminie Człopa – innowacja produktowa (wymiana przestarzałego ponad 25 letniego samochodu).
- Realizacja działań edukacyjnych i profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży.
- Budowa, rozbudowa i modernizacja obiektów związanych ze Służbą Zdrowia.
- Zwiększenie jakości świadczeń przychodni lekarskiej i lepsza dostępność do gabinetów lekarskich różnych specjalności.
- Organizacja i wspieranie akcji oraz programów profilaktycznych, a także badań i konsultacji medycznych wśród mieszkańców Gminy.
- Budowa mieszkań komunalnych na potrzeby mieszkańców Gminy Człopa.
- Wsparcie i aktywizacja osób niepełnosprawnych, w tym wyrównywanie szans w dostępie do edukacji oraz rynku pracy.
- Likwidacja barier architektonicznych.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

1.8 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE.

- Budowa, rozbudowa infrastruktury wykorzystującej odnawialne źródła energii – np. fotowoltaika, kolektory słoneczne, pompy ciepła na budynkach użyteczności publicznej.
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i obiektów zamieszkania zbiorowego.
- Wdrożenie sprawnego i efektywnego systemu gospodarki odpadami (w tym utylizacja i recykling).

Cel strategiczny nr 2

Dziedzictwo kulturowe, turystyka i rekreacja oparta o rozwój, rozbudowę i modernizację

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

2.1 Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego.

- Poprawa stanu i sposobu użytkowania zabytków dziedzictwa kulturowego (obiekty sakralne, zabytkowe parki dworskie, ruiny pałaców czy folwarków) w Gminie Człopa poprzez ich rewaloryzację i przeciwdziałanie procesowi ich degradacji oraz udostępnianie – ze szczególnym uwzględnieniem i wykorzystaniem dni weekendowych.
- Współpraca z sektorem ngo (organizacje pozarządowe) w celu sprawnego przeprowadzania procesu rewaloryzacji zabytków zarządzanych przez ten sektor życia publicznego w Gminie.
- Inicjowanie i wspieranie działań, które dążyć będą do rozbudzania i podnoszenia społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie dziedzictwa kulturowego.
- Promocja i współpraca z innymi jednostkami z terenu powiatu waleckiego dla podkreślania i promowania ważnych regionalnie obiektów.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

2.2 Rozwój infrastruktury kultury, turystyki i rekreacji.

- Wsparcie działań związanych z rozwojem infrastruktury kultury na obszarze Gminy Człopa poprzez remonty i modernizacje, a także budowę nowych obiektów kultury (świetlice wiejskie, miejsca publiczne do powszechnego użytku).
- Poprawa stanu i sposobu użytkowania obiektów turystycznych i rekreacyjnych oraz ich udostępnianie szerszej rzeszy mieszkańców i turystów.
- Wspieranie i promocja imprez kulturalnych celem zwiększenia liczebności mieszkańców i turystów korzystających z oferowanego programu kulturalnego.
- Kompleksowa rewitalizacja obszarów zdegradowanych poprzez wdrożenie elementów łączących kulturę, turystykę i rolnictwo.
- Rewitalizacja kulturowa obszaru Gminy Człopa.
- Zintegrowanie ochrony krajobrazu kulturowego i środowiska przyrodniczego poprzez zachowanie i przywracanie wysokiego poziomu otoczenia, jego estetyki i ład przestrzennego.
- Tworzenie i realizacja planów rozwoju (bądź odnowy) miejscowości celem aplikowania o środki pozabudżetowe z programu PROW (Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020).
- Współpraca z innymi jst (także Powiatem) w zakresie promocji regionu poprzez podkreślanie zasobów kultury, turystyki i rekreacji i ich umiejętne uwypuklenie na zewnątrz.
- Opracowanie programu rozwoju i promocji oferty turystyki weekendowej (szczegółowa inwentaryzacja posiadanych zasobów) .

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

2.3 Wsparcie działań kulturalnych.

- Opracowanie kalendarza imprez cyklicznych i ich skuteczne wdrażanie przy udziale wszystkich zainteresowanych jednostek kultury w Gminie Człopa.
- Angażowanie środowisk lokalnych do udziału w planowaniu, organizacji oraz sprawnym przeprowadzaniu zaplanowanych działań kulturalnych.
- Kreowanie Gminy Człopa jako miejsca spotkań z weekendową kulturą – rozwój i promocja oferty turystyki weekendowej.
- Promocja i poszukiwanie wsparcia (także finansowego) wśród podmiotów gospodarczych do realizacji zaplanowanych działań kulturalnych.
- Inicjowanie i wspieranie działań mających na celu rozbudzenie i podnoszenie społecznej świadomości i wrażliwości w zakresie działań kulturalnych.
- Organizacja imprez o charakterze ponadlokalnym, które bazować będą na tradycji i specyfice Gminy.
- Działania wpływające na odtworzenie wielokulturowego bogactwa oraz tożsamości lokalnej i regionalnej, poprzez kultywowanie i promocję lokalnych zespołów ludowych oraz ich twórczości, tradycji lokalnych.

- o Organizacja konkursów na stworzenie produktu lokalnego.
- o Współpraca z mediami lokalnymi i regionalnymi w zakresie promocji organizowanych na obszarze Gminy imprez, a dzięki temu także promocja Gminy i poszczególnych sołectw biorących udział w danym przedsięwzięciu.

Cel strategiczny nr 3

Tworzenie warunków do rozwoju innowacyjnego rolnictwa i wysokiej jakości usług dla ludności

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

3.1 Rozwój zrównoważonego – rolnictwa opartego na innowacjach.

- o Kreowanie i promocja markowych produktów rolnych, tradycyjnych i ekologicznych .
- o Wsparcie wytwarzania wysokiej jakości produktów rolno – spożywczych (np. produktów wytwarzanych metodami tradycyjnymi – z lokalnych surowców i zasobów).
- o Opracowanie programu wsparcia dla sektora rolno – spożywczego oraz pomoc w tworzeniu grup producenckich i klastrów.
- o Wspieranie szkoleń w zakresie rolnictwa i przetwórstwa rolno – spożywczego.
- o Zacieśnienie współpracy z jednostkami naukowo badawczymi w zakresie rolnictwa i przetwórstwa rolno – spożywczego.
- o Implementacja i upowszechnianie innowacyjnych rozwiązań w sektorze rolno –spożywczym.
- o Zapewnienie dogodnych warunków do wzrostu powierzchni gospodarstw rolniczych oraz ograniczenia ich rozdrabniania.
- o Rozwój wielokierunkowego rolnictwa towarowego.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

3.2 Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach.

- o Wspieranie szkoleń w zakresie innowacji
- o Promocja lokalnych liderów przedsiębiorczości usługowej.
- o Wsparcie w rozwoju lokalnej przedsiębiorczości usługowej.
- o Doradztwo i szkolenia w zakresie podnoszenia jakości i rozwoju marki w sektorze usług.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

3.4 Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno – spożywczej.

- o Promowanie i zachęcanie do rozwoju produkcji ekologicznej oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej.
- o Stymulowanie produkcji oraz upraw stanowiących źródło energii niekonwencjonalnych.
- o Opracowanie kompleksowych programów przeprofilowania produkcji rolnej w Gminie, m.in. w kierunku produkcji sadowniczej i warzywniczej.
- o Wsparcie działań związanych z przetwórstwem rolno – spożywczym.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

4.1 Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej

- Opracowanie Studium uwarunkowań oraz Miejsowego planu zagospodarowania przestrzennego dla większych obszarów gminy.
- Podjęcie działań w kierunku rewitalizacji fizycznej, społecznej i gospodarczej przestrzeni publicznej na terenie gminy.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

4.2 Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska.

- Ochrona zasobów wodnych na terenie gminy poprzez modernizację sieci wodociągowej na obszarze Gminy.
- Rozwój nowoczesnej gospodarki ściekowej na obszarach jej nieposiadających w Gminie Człopa.
- Poprawa parametrów funkcjonowania posiadanej sieci wodno – kanalizacyjnej w Gminie.
- Wspieranie efektywności energetycznej obiektów mieszkalnych, zakładów przemysłowych i usługowych, rozwój niskoemisyjnych źródeł energii.
- Wspieranie rozwoju systemu gospodarki odpadami.
- Kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców gminy oraz tworzenie ścieżek dydaktycznych.
- Ochrona dziedzictwa przyrodniczego.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

4.3 Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa

- Wzrost dostępności mieszkań socjalnych, chronionych i komunalnych na terenie gminy.
- Promowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe.
- Zagospodarowanie terenów zielonych na terenie gminy.

Kluczowe zadania w ramach celu szczegółowego:

4.4 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego

- Wspieranie rozwoju inicjatyw obywatelskich.
- Rozwój miejsc integrujących społeczność lokalną.
- Promocja Gminy Człopa jako miejsca dobrego do zamieszkania, pracy i edukacji, w celu złagodzenia niekorzystnych trendów demograficznych.
- Usprawnianie procesów zarządzania w administracji publicznej.
- Rozwoju e-usług publicznych oraz upowszechniania elektronicznej obsługi ludności.
- Wykorzystywanie nowoczesnych narzędzi celem podnoszenia jakości obsługi klienta.

- Organizacja szkoleń, odczytów, warsztatów, otwartych drzwi.
- Współpraca Gminy Człopa z podmiotami gospodarczymi, społecznymi i samorządowymi także spoza obszaru gminy i powiatu.
- Współpraca międzynarodowa oraz zrzeszania z innymi samorządami w kraju i zagranicą.

5. Określenie zbieżności dokumentu z dokumentami wyższego rzędu

Europa 2020

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020, przyjęta przez Radę Europejską dnia 17 czerwca 2010 r., to kluczowy dokument dla średniookresowej strategii rozwoju kraju w kontekście członkostwa Polski w Unii Europejskiej. Jest to dokument o znaczeniu fundamentalnym dla rozwoju UE w ciągu najbliższej dekady. Określa działania, których podjęcie w skoordynowany sposób przez państwa członkowskie przyspieszy wyjście z obecnego kryzysu i przygotuje europejską gospodarkę na wyzwania przyszłości. Strategia wyznacza trzy priorytety, których realizacja odbywać się będzie na szczeblu unijnym oraz krajowym: wzrost inteligentny (zwiększenie roli wiedzy, innowacji, edukacji i społeczeństwa cyfrowego), zrównoważony (produkcja efektywniej wykorzystująca zasoby, przy jednoczesnym zwiększeniu konkurencyjności) oraz sprzyjający włączeniu społecznemu (zwiększenie aktywności zawodowej, podnoszenie kwalifikacji i walka z ubóstwem). Efektem realizacji priorytetów strategii Europa 2020 będzie osiągnięcie pięciu wymiernych, współzależnych celów przedstawionych w strategii i dotyczących:

- wzrostu wydatków na działalność B+R,
- wzrostu wskaźnika zatrudnienia,
- wzrostu udziału osób z wyższym wykształceniem w społeczeństwie oraz zmniejszeniu odsetka osób wcześniej kończących naukę,
- ograniczenia emisji CO₂ i osiągnięcia celów 20/20/20 w zakresie klimatu i energii,
- ograniczenia liczby osób żyjących w ubóstwie.

Instrumentem realizacji strategii Europa 2020 na poziomie unijnym jest siedem projektów przewodnich (zwanych również inicjatywami flagowymi) oraz 10 Zintegrowanych Wytycznych dla polityki gospodarczej i zatrudnienia państw członkowskich. Cele średniookresowej strategii rozwoju kraju w dużym stopniu wpisują się w realizację wszystkich tych projektów, które zostały także określone w niniejszej strategii Gminy Człopa dając szansę na zrównoważony rozwój we wszystkich sektorach.

Tab. 27. Zbieżność celów ze Strategią Europa 2020

Lp.	Kierunek strategiczny Gminy Człopa	Cele Strategii Europa 2020 z którymi są zbieżne cele Gminy Człopa
1	Cel nr 1. Intensywny rozwój gminy oparty także o gospodarkę i edukację	<p>Priorytet 1 - Wzrost inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach.</p> <p>Priorytet 2 - Wzrost zrównoważony – budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej w oparciu o racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów naturalnych, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i ochrona bioróżnorodności. Priorytet przewiduje intensyfikację działań mających na celu opracowywanie nowych, przyjaznych dla środowiska technologii oraz poprawę warunków dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.</p> <p>Priorytet 3 - Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia, zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną. Priorytet koncentruje się na tworzeniu nowych miejsc pracy, inwestycjach w podnoszenie kwalifikacji (kursy i szkolenia) oraz modernizacji rynków zatrudnienia i systemów opieki społecznej.</p>
2	Cel nr 2. Dziedzictwo kulturowe, turystyka i rekreacja oparta o rozwój, rozbudowę i modernizację	<p>Priorytet 2 - Wzrost zrównoważony – budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej w oparciu o racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów naturalnych, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i ochrona bioróżnorodności. Priorytet przewiduje intensyfikację działań mających na celu opracowywanie nowych, przyjaznych dla środowiska technologii oraz poprawę warunków dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.</p>
3	Cel nr 3. Tworzenie warunków do rozwoju innowacyjnego rolnictwa i wysokiej jakości usług dla ludności	<p>Priorytet 1 - Wzrost inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach.</p> <p>Priorytet 2 - Wzrost zrównoważony – budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej w oparciu o racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów naturalnych, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i ochrona bioróżnorodności. Priorytet przewiduje intensyfikację działań mających na celu opracowywanie nowych, przyjaznych dla środowiska technologii oraz poprawę warunków dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.</p>
4	Cel nr 4. Ochrona środowiska i wzmacnianie funkcjonalności gminy	<p>Priorytet 2 - Wzrost zrównoważony – budowanie bardziej konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej w oparciu o racjonalne i oszczędne korzystanie z zasobów naturalnych, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i ochrona bioróżnorodności. Priorytet przewiduje intensyfikację działań mających na celu opracowywanie nowych, przyjaznych dla środowiska technologii oraz poprawę warunków dla rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.</p>

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (ŚSRK) jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety polityki rozwoju w perspektywie najbliższych lat oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Strategia Rozwoju Kraju jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem strategicznym rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, stanowiącym punkt odniesienia zarówno dla innych strategii i programów rządowych, jak i opracowywanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

Strategia Rozwoju Kraju 2020 oparta jest na scenariuszu stabilnego rozwoju.

Pomyślność realizacji wszystkich założonych w tej Strategii celów będzie uzależniona od wielu czynników zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych, które mogą wpływać na dostępność środków finansowych na jej realizację. Szczególne znaczenie będzie miał rozwój sytuacji w gospodarce światowej, a w szczególności w strefie euro. Doświadczenia kryzysu finansowo-gospodarczego, który wybuchł w 2008 r. i dotknął przede wszystkim państwa wysoko rozwinięte, w tym państwa UE, pokazują, że ze względu na otwartość gospodarek poszczególnych krajów i rosnące między nimi współzależności, zakres i siła oddziaływania pojawiających się zjawisk i procesów kryzysowych na gospodarki poszczególnych państw jest znacząca i może powodować konieczność weryfikacji ambitnych planów rozwojowych. W przypadku Polski, największy wpływ na realizację Strategii Rozwoju Kraju 2020 będzie mieć sytuacja w poszczególnych państwach Unii Europejskiej oraz utrzymanie stabilności strefy euro.

ŚSRK wytycza obszary strategiczne, w których koncentrować się będą główne działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych. ŚSRK stanowi tym samym odniesienie dla nowej generacji dokumentów strategicznych przygotowywanych w Polsce na potrzeby programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Ma to tym większe znaczenie, że w proponowanym w regulacjach prawnych modelu programowania Europejskiej polityki spójności na lata 2014-2020 znacznie zmodyfikowano system programowania; nie występuje w nim dokument krajowy typu Narodowego Planu Rozwoju czy też Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia. ŚSRK tworzy więc zasadnicze ramy dla interwencji strukturalnej w Polsce, podejmowanej w ramach poszczególnych polityk europejskich w kolejnym okresie programowania 2014- 2020. Wzmacnia zatem znaczenie polityki spójności jako instrumentu realizacji celów narodowych, przy zachowaniu solidarności europejskiej. Ponadto Strategia zwraca uwagę na wymiar terytorialny podejmowanych działań, wzmocnienie i lepsze wykorzystanie potencjałów regionalnych. Widzi zatem znaczenie samorządu terytorialnego i innych podmiotów w dynamizacji rozwoju regionów i kraju.

Dokument składa się z:

- części głównej obejmującej wprowadzenie, uwarunkowania i trendy rozwojowe do 2020 roku, wizję Polski do 2020 r., cel strategiczny i obszary interwencji, zasady polityki rozwoju oraz ramy prawne, obowiązujące dokumenty krajowe i unijne;

- części dotyczącej głównych obszarów interwencji, sformułowanych celów i priorytetów rozwojowych ze wskazanymi ramami realizacyjnymi oraz strategicznymi zadaniami państwa w perspektywie 2020 roku jak również wskaźniki realizacyjne;
- załączników dostarczających uzupełniające informacje związane ze Strategią Rozwoju Kraju, jak diagnoza na potrzeby strategii rozwoju kraju 2020.

Obszarami strategicznymi są:

1. Sprawne i efektywne państwo a tym:

Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem.

Cel I.2 Zapewnienie środków na działania rozwojowe.

Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.

2. Konkurencyjna gospodarka.

Cel II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej.

Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki.

Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki.

Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego.

Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych.

Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.

Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu.

3. Spójność społeczna i terytorialna.

Cel III.1. Integracja społeczna.

Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych.

Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.

Realizacja powyższych priorytetów jest spójna ze wszystkimi celami strategicznymi określonymi w Strategii Rozwoju i Promocji Gminy Człopa na lata 2016-2023.

Tab. 28. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Kraju 2020

Lp.	Kierunek strategiczny i szczegółowy Gminy Człopa	Cele Strategii Rozwoju Kraju 2020 z którymi są zbieżne cele Gminy Człopa
1	<p>Cel nr 1. Intensywny rozwój gminy oparty także o gospodarkę i edukację</p> <p>1.1 Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji.</p> <p>1.2 Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców.</p> <p>1.3 Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego.</p> <p>1.4 Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia.</p>	<p>1. Sprawne i efektywne państwo a tym:</p> <p>Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem.</p> <p>Cel I.2 Zapewnienie środków na działania rozwojowe.</p> <p>Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.</p> <p>2. Konkurencyjna gospodarka.</p> <p>Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego.</p> <p>Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych.</p>

	<p>1.5 Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Człopa.</p> <p>1.6 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej.</p> <p>1.7 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym.</p> <p>1.8 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE.</p>	<p>Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.</p> <p>Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu.</p> <p>3. Spójność społeczna i terytorialna.</p> <p>Cel III.1. Integracja społeczna.</p> <p>Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych.</p> <p>Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych</p>
2	<p>Cel nr 2 Dziedzictwo kulturowe, turystyka i rekreacja oparta o rozwój, rozbudowę i modernizację</p> <p>2.1. Wparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego.</p> <p>2.2 Rozwój infrastruktury kultury, turystyki i rekreacji.</p> <p>2.3 Wsparcie działań kulturalnych.</p>	<p>1. Sprawne i efektywne państwo a tym: Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem. Cel I.2 Zapewnienie środków na działania rozwojowe.</p> <p>2. Konkurencyjna gospodarka. Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko. Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu.</p> <p>3. Spójność społeczna i terytorialna. Cel III.1. Integracja społeczna. Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.</p>
3	<p>Cel nr 3 Tworzenie warunków do rozwoju innowacyjnego rolnictwa i wysokiej jakości usług dla ludności</p> <p>3.1. Rozwój zrównoważonego – rolnictwa opartego na innowacjach.</p> <p>3.2. Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach.</p> <p>3.3. Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno – spożywczej.</p>	<p>2. Konkurencyjna gospodarka. Cel II.1. Wzmocnienie stabilności makroekonomicznej. Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki. Cel II.3. Zwiększenie innowacyjności gospodarki. Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego. Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych.</p> <p>Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko. Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu.</p> <p>3. Spójność społeczna i terytorialna. Cel III.1. Integracja społeczna. Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych. Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.</p>
4	<p>Cel nr 4 Ochrona środowiska i wzmacnianie funkcjonalności gminy</p> <p>4.1 Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej</p> <p>4.2 Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska</p> <p>4.3 Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa</p>	<p>1. Sprawne i efektywne państwo a tym: Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela.</p> <p>2. Konkurencyjna gospodarka. Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego.</p> <p>3. Spójność społeczna i terytorialna. Cel III.1. Integracja społeczna. Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych</p>

4.4	Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	standardów usług publicznych. Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych.
-----	---	---

Źródło: opracowanie własne

Realizacja powyższych priorytetów jest spójna ze wszystkimi celami strategicznymi określonymi w Strategii Rozwoju i Promocji Gminy Człopa na lata 2016-2023.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020.

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego pełni ważną rolę w procesie podejmowania działań mogących wpłynąć na rozwój województwa, w tym wyboru przedsięwzięć i projektów mogących uzyskać wsparcie z unijnych środków pomocowych, stanowiąc podstawę przygotowania głównych kierunków wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego. Oznacza to, że rozwój będący efektem wdrażania Strategii powinien być ujmowany w płaszczyznach, zbieżnych z celami strategicznymi województwa.

Strategia rozwoju województwa jest punktem odniesienia do wszelkich działań rozwojowych na terenie województwa wspierających procesy rozwojowe regionu, jest podstawą do przygotowania regionalnego programu operacyjnego, strategii sektorowych, długofalowych planów określających kierunki działań i pozostałych dokumentów politycznych i programowych na poziomie województwa. Wśród wielu funkcji pełnionych przez strategię za najważniejsze uznaje się: przyciąganie inwestorów, wyrównywanie dysproporcji rozwojowych w sensie społecznym, gospodarczym i przestrzennym oraz uzyskiwanie pomocy strukturalnej.

Tab. 29. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020

Lp.	Kierunek strategiczny i szczegółowy Gminy Człopa	Cele Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego z którymi są zbieżne cele Gminy Człopa
1	<p>Cel nr 1. Intensywny rozwój gminy oparty także o gospodarkę i edukację</p> <p>1.1 Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji. 1.2 Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców. 1.3 Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego. 1.4 Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia. 1.5 Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Człopa. 1.6 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej. 1.7 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa</p>	<p>2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego. 2.3 Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu. 3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu. 3.2 Wspieranie rozwoju struktur funkcjonalno – przestrzennych. 3.4 Rozwój małych miast (do 20 tys. mieszkańców), rewitalizacja i rozwój obszarów wiejskich. 3.5 Stworzenie efektywnego, dostępnego i zintegrowanego systemu transportowego. 4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami. 4.1 Usuwanie skutków i przeciwdziałanie degradacji środowiska. 4.2 Zachowanie, ochrona i odtwarzanie walorów i zasobów środowiska naturalnego. 4.3 Racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi</p>

	<p>publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym.</p> <p>1.8 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE.</p>	<p>regionu, efektywne wykorzystanie zasobów i odnawialnych źródeł energii.</p> <p>4.4 Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych.</p> <p>5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.</p> <p>5.1 Rozwój infrastruktury społecznej na obszarach wiejskich.</p> <p>5.3 Budowanie społeczeństwa uczącego się.</p> <p>5.4 Wzmacnianie środowiskowej roli systemu edukacyjnego i europejskiej współpracy w edukacji.</p> <p>6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.</p> <p>6.4 Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego – zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ludności.</p> <p>6.6 Rozwój sportu i rekreacji, Promocja zdrowego stylu życia.</p> <p>6.7 Stworzenie spójnego systemu realizacji zadań ochrony zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego.</p>
2	<p>Cel nr 2 Dziedzictwo kulturowe, turystyka i rekreacja oparta o rozwój, rozbudowę i modernizację</p> <p>2.1. Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego.</p> <p>2.2 Rozwój infrastruktury kultury, turystyki i rekreacji.</p> <p>2.3 Wsparcie działań kulturalnych.</p>	<p>1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania.</p> <p>1.2 Rozwój i Promocja produktów turystycznych regionu.</p> <p>1.6 Restrukturyzacja i wspieranie prorynkowych form produkcji rolnej i rybołówstwa.</p> <p>2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego.</p> <p>2.2 Popieranie rozwoju lokalnych produktów i usług.</p> <p>2.3 Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.</p> <p>3. Zwiększenie przestrzennej konkurencyjności regionu.</p> <p>3.4 Rozwój małych miast (do 20 tys. mieszkańców), rewitalizacja i rozwój obszarów wiejskich</p> <p>4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.</p> <p>4.1 Usuwanie skutków i przeciwdziałanie degradacji środowiska.</p> <p>4.2 Zachowanie, ochrona i odtwarzanie walorów i zasobów środowiska naturalnego.</p> <p>4.3 Racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi regionu, efektywne wykorzystanie zasobów i odnawialnych źródeł energii.</p> <p>4.4 Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych.</p>
3	<p>Cel nr 3 Tworzenie warunków do rozwoju innowacyjnego rolnictwa i wysokiej jakości usług dla ludności</p> <p>3.1. Rozwój zrównoważonego – rolnictwa opartego na innowacjach.</p> <p>3.2. Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach.</p> <p>3.3. Promocja ekologicznych oraz tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno – spożywczej.</p>	<p>1. Wzrost innowacyjności i efektywności gospodarowania.</p> <p>1.1 Wzrost innowacyjności gospodarki.</p> <p>1.3 Wspieranie współpracy i rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości.</p> <p>1.4 Wspieranie rozwoju eksportu.</p> <p>1.6 Restrukturyzacja i wspieranie prorynkowych form produkcji rolnej i rybołówstwa.</p> <p>2. Wzmacnianie mechanizmów rynkowych i otoczenia gospodarczego.</p> <p>2.1 Podnoszenie bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.</p>

		<p>2.2 Popieranie rozwoju lokalnych produktów i usług.</p> <p>2.3 Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej regionu.</p> <p>2.4 Wspieranie rozwoju instytucjonalnego, finansowego i usługowego otoczenia biznesu.</p> <p>5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.</p> <p>5.5 Budowanie społeczeństwa informacyjnego.</p> <p>5.6 Poprawa przestrzennej i zawodowej struktury rynku pracy, wzrost mobilności zawodowej ludności.</p> <p>5.7 Podnoszenie jakości kształcenia oraz dostępności i jakości programów edukacyjnych.</p> <p>5.8 Współpraca międzynarodowa, trans graniczna i regionalna.</p> <p>6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.</p> <p>6.5 Opieka i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym.</p> <p>6.8 Wspieranie działań aktywizujących rynek pracy.</p> <p>6.9 Przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej.</p> <p>6.10 Stworzenie systemu realizacji zadań polityki socjalnej.</p>
4	<p>Cel nr 4 Ochrona środowiska i wzmacnianie funkcjonalności gminy</p> <p>4.1 Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej</p> <p>4.2 Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska</p> <p>4.3 Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa</p> <p>4.4 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego</p>	<p>4. Zachowanie i ochrona wartości przyrodniczych, racjonalna gospodarka zasobami.</p> <p>4.4 Rewitalizacja obszarów zurbanizowanych.</p> <p>5. Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności.</p> <p>5.1 Rozwój infrastruktury społecznej na obszarach wiejskich.</p> <p>5.4 Wzmacnianie środowiskowej roli systemu edukacyjnego i europejskiej współpracy w edukacji.</p> <p>5.8 Współpraca międzynarodowa, trans graniczna i regionalna.</p> <p>6. Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu.</p> <p>6.1 Wzmacnianie tożsamości społeczności lokalnych.</p> <p>6.2 Wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego.</p> <p>6.4 Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ludności.</p> <p>6.5 Opieka i wspieranie aktywności osób w wieku poprodukcyjnym.</p> <p>6.7 Stworzenie spójnego systemu realizacji zadań ochrony zdrowia i bezpieczeństwa zdrowotnego.</p> <p>6.8 Wspieranie działań aktywizujących rynek pracy.</p> <p>6.9 Przeciwdziałanie procesom marginalizacji społecznej.</p> <p>6.10 Stworzenie systemu realizacji zadań polityki socjalnej.</p>

Źródło: opracowanie własne

Określone w niniejszej strategii cele są zbieżne i zgodne z zapisami Strategii Województwa na każdej określonej tu płaszczyźnie, a ich realizacja przyczyni się do poprawy warunków życia i infrastruktury będącej częścią gminy Człopa, a tym samym Województwa Zachodniopomorskiego.

Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Powiatu Wałeckiego na lata 2011 - 2020

Niniejsza Strategia powstała jako wyraz dążeń władz powiatu Wałeckiego w realizacji zadań będących podstawą funkcjonowania. Strategia określa 9 kluczowych obszarów

Tab. 30. Zbieżność celów ze Strategią Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Powiatu Wałeckiego na lata 2011-2020

Lp.	Kierunek strategiczny i szczegółowy Gminy Człopa	Cele Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Powiatu Wałeckiego z którymi są zbieżne cele Gminy Człopa
1	<p>Cel nr 1. Intensywny rozwój gminy oparty także o gospodarkę i edukację</p> <p>1.1 Wspieranie zasobów ludzkich i rozwój kompetencji. 1.2 Promocja przedsiębiorczości wśród mieszkańców i potencjalnych mieszkańców. 1.3 Budowa infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego. 1.4 Poszukiwanie sposobów na minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia. 1.5 Rozwój dostępności komunikacyjnej w Gminie Człopa. 1.6 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej. 1.7 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury bezpieczeństwa publicznego w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym. 1.8 Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury ekologicznej i OZE.</p>	<p>1. Bezpieczeństwo Publiczne 2. Infrastruktura 3. Gospodarka 4. Ochrona zdrowia 6. Pomoc Społeczna</p>
2	<p>Cel nr 2 Dziedzictwo kulturowe, turystyka i rekreacja oparta o rozwój, rozbudowę i modernizację</p> <p>2.1. Wsparcie rozwoju infrastruktury dziedzictwa kulturowego. 2.2 Rozwój infrastruktury kultury, turystyki i rekreacji. 2.3 Wsparcie działań kulturalnych.</p>	<p>2. Infrastruktura 5. Oświata i Kultura 7. Środowisko Naturalne 8. Turystyka 9. Sport i rekreacja</p>
3	<p>Cel nr 3 Tworzenie warunków do rozwoju innowacyjnego rolnictwa i wysokiej jakości usług dla ludności</p> <p>3.1. Rozwój zrównoważonego - rolnictwa opartego na innowacjach. 3.2. Wspieranie i rozwój jakości i innowacyjności w usługach. 3.3. Promocja ekologicznych oraz</p>	<p>2. Infrastruktura 3. Gospodarka 7. Środowisko Naturalne 8. Turystyka</p>

	tradycyjnych gałęzi produkcji rolnej i rolno – spożywczej.	
4	Cel nr 4 Ochrona środowiska i wzmocnienie funkcjonalności gminy 4.1 Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja przestrzeni publicznej 4.2 Zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych oraz ochrona środowiska 4.3 Wspieranie rozwoju mieszkalnictwa 4.4 Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	1. Bezpieczeństwo Publiczne 2. Infrastruktura 6. Pomoc Społeczna 7. Środowisko Naturalne 8. Turystyka 9. Sport i rekreacja

Źródło: opracowanie własne

Biorąc pod uwagę powyższe elementy wskazane w opracowaniu wszystkie 4 cele strategiczne Gminy Człopa pozostają w zgodzie z niniejszymi zapisami Strategii powiatu waleckiego prowadząc razem do rozwiązania problemów lokalnej społeczności.

6. Realizacja i monitoring celów szczegółowych Strategii

Cele wymienione w poprzednich rozdziałach Gmina Człopa będzie starała się realizować we własnym zakresie, lecz ma świadomość, że większości z nich nie jest w stanie osiągnąć sama. Duża ilość zadań i projektów warunkuje rozwój gminy teraz, jak i w przyszłości do korzystania z pomocy funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Gmina Człopa własne cele i zadania zamierza realizować między innymi korzystając z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego (RPOWZ), ale także Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW). Skorzystanie z tego programu sprzyjać będzie wzrostowi gospodarczemu, przekształceniom strukturalnym regionu, wzrostowi urbanizacji, zwiększeniu mobilności przestrzennej ludności oraz zwiększeniu poziomu wiedzy i dostępu do najnowocześniejszych technologii społeczeństwa i podmiotów gospodarczych. Osiągnięcie tego ma się odbywać poprzez realizację X wskazanych osi priorytetowych w programie RPO WZ oraz działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” przewidzianej w ramach programu PROW.

Oprócz RPO WZ Gmina będzie korzystać z innych programów pomocowych będących częścią Narodowego Planu Rozwoju realizowanych w miarę możliwości dzięki konkursom organizowanym na szczeblu krajowym.

Gmina Człopa swoje cele będzie realizować również dzięki pomocy finansowej z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, która jako jednostka realizacyjna przejęła na siebie część obowiązków związanych z programem RPOWZ ale także poprzez swoje działania w formie konkursów dotacyjnym łączonym z pożyczkami. Jako jednostka samorządowa Gmina Człopa wykonując zadania proekologiczne będzie mogła skorzystać ze środków Funduszu takich jak: pożyczki, w tym pożyczki pomostowe, dotacje, nagrody za

działalność na rzecz ochrony środowiska, dopłaty do oprocentowania kredytów, częściowe umorzenia pożyczek.

Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania wg źródeł ich pochodzenia. W niektórych sytuacjach może to oznaczać, że podmiot korzystający z różnych źródeł finansowania będzie musiał sprostać wielu wymaganiom formalnym. Dotyczy to w szczególności odmiennych zasad wykorzystania środków pochodzących ze źródeł krajowych oraz środków pochodzących ze źródeł unijnych. Funkcję Instytucji Zarządzającej i koordynującej realizację Strategii Rozwoju i Promocji Gminy Człopa na lata 2016 – 2023 będzie pełnił Urząd Miasta i Gminy w Człopie przy aprobacie Rady Miejskiej w Człopie. Do jego zadań będzie należało:

1. ustalenie szczegółowych zasad i kryteriów realizacji strategii Rozwoju i Promocji Gminy Człopa,
2. zbieranie danych statystycznych i finansowych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji projektów w ramach Strategii Rozwoju i Promocji Gminy Człopa,
3. zapewnienie zgodności realizacji strategii z poszczególnymi dokumentami programowymi wyższego rzędu,
4. zapewnienie przygotowania i wdrożenia działań w zakresie informacji i promocji strategii na stronie internetowej Gminy Człopa,
5. kreowanie i składanie wniosków aplikacyjnych do instytucji podległych – beneficjentów pomocy, dla zadań określonych w Strategii, dla inwestycji dla których będzie możliwość wsparcia,
6. ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów,
7. zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów,
8. dokonanie oceny po zakończeniu realizacji strategii.

7. Wdrażanie i monitorowanie strategii

7.1. Wdrażanie strategii

Do wdrażania Strategii zaangażowani są i będą partnerzy społeczni, w celu zapewnienia szerokiego udziału zainteresowanych instytucji i organizacji w rozwoju gminy. Warunkiem efektywnego wdrażania Strategii będzie przygotowanie konkretnych projektów inwestycyjnych, zawierających: sposoby realizacji założonych celów, wdrażania działań, kryteriów oceny projektów rozwojowych, wskaźników monitoringu, partnerów, harmonogramów prac, planów finansowych i źródeł finansowania.

Zapisane w Strategii zadania powinny być zatwierdzone dwukrotnie w ciągu trwania okresu strategicznego (lata 2016-2023). W tym czasie będą one przeglądane i ewentualnie korygowane, bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równocześnie do tego dokumentu powinny być wprowadzane nowe projekty, wynikające z pojawiających się możliwości (na przykład pozyskanie dodatkowych środków), bądź zgłaszanych przez społeczność lokalną potrzeb. Wprowadzenie zadań, które będą wymagały natychmiastowości,

będą mogły być wdrażane w każdej chwili poprzez aktualizację strategii zgłoszonej na Sesji Rady Miejskiej.

7.2. Monitoring i ewaluacja strategii

W celu realizacji monitoringu i oceny realizacji strategii ustanawia się następujące mechanizmy:

1. Odpowiedzialność za realizację zadań wynikających ze strategii będą ponosić: Burmistrz Człopy oraz podległe mu jednostki organizacyjne i poszczególne wydziały w Urzędzie Miasta i Gminy.
2. Informacje w sprawie postępu realizacji strategii będą przekazywane do publicznej wiadomości poprzez stronę internetową Gminy wskazując wykonane zadania.
3. Urząd Miasta i Gminy dokonywać będzie aktualizacji zapisów strategii w oparciu o ocenę jej realizacji. Zaktualizowana strategia będzie musiała być przyjmowana na sesji Rady Miejskiej.

Zapewnienie informacji zwrotnej jest jednym z kluczowych instrumentów zapewniających efektywne wdrażanie Strategii. Również jej systematyczne zbieranie w istniejących bazach danych jest elementem ułatwiającym późniejsze prace zespołu monitorującego. Dokumentem kierunkowym w zakresie realizacji poszczególnych zadań inwestycyjnych będzie Wieloletni Plan Inwestycyjny oraz Wieloletni Program Finansowy jako poparcie posiadania odpowiednich środków w budżecie Gminy Człopa.

Miary wykonania projektów – w celu rzetelnego monitorowania wdrażania strategii potrzebne będą dane ilościowe o charakterze statystycznym, które po przetworzeniu powinny zostać ujęte w serie wskaźników. W ten sposób zostanie określony poziom wyjściowy oraz stopień osiągnięcia zakładanych celów – pozwoli to na funkcjonalne opisanie pożądanego stanu społeczno-gospodarczego za pomocą wartości liczbowych. Dla każdego z projektów kierowanych do realizacji zostaną zaproponowane odpowiednie miary wykonania. Pozwolą one w przyszłości ocenić stopień zaawansowania projektu i sukces w jego realizacji. Pomiar osiągniętych wyników pozwala odróżnić powodzenie od porażki. Wyniki zapisane w postaci wskaźników, czy bezwzględnych informacji statystycznych, mają także ważne znaczenie w procesie uzyskiwania poparcia społecznego dla prowadzonych zmian, czy świadczenia usług. Dają one czytelny i jednoznaczny obraz sytuacji. Należy jednak pamiętać, że muszą być one interpretowane łącznie. Pojedynczy wskaźnik czy liczba może dawać mylne, zbyt optymistyczne lub zbyt pesymistyczne wrażenie o stopniu zaawansowania wdrażania strategii. Analiza wartości poszczególnych wskaźników pozwala ocenić, na ile podejmowane działania zgodne są z zakładanymi celami. Zaproponowane miary umożliwiają bezstronną ocenę osiągniętych efektów. Wskaźniki dla każdego z projektów będą wskazywane na etapie realizacyjnym, mając dokładną wiedzę o zakresie inwestycji a jednocześnie będą zbieżne z danymi określonymi przez program pomocowy w ramach którego dana inwestycja będzie realizowana.

Porównywanie wskaźników – Jednym z podstawowych narzędzi służących do oceny efektów realizowanej strategii jest również porównanie osiągniętych wyników pomiędzy gminami. Porównywanie efektów odzwierciedlanych w różnego rodzaju wskaźnikach może prowadzić do zidentyfikowania najlepszych wzorów, których wspólnym mianownikiem jest wydajność.

Pomocnicza tabela do przekazywania danych statycznych i wskaźników będzie przedstawiać się następująco:

Nazwa kierunku strategicznego.....			
Nazwa kierunku szczegółowego.....			
Nazwa miernika (wskaźnika)	Źródło danych i jednostka miary	Wartość dla roku bazowego (2015r.)	Wartość dla roku badanego (...r.)
1.....			
2.....			
3.....			
4.....			
5.....			

8. Badania ankietowe mieszkańców w celu sporządzenia celów strategicznych

W celu uzyskania możliwie szerokiego wsparcia ze strony środowisk lokalnych na obszarze Gminy Człopa przeprowadzono badania ankietowe. Tematem przewodnim było uzyskanie informacji na temat zauważanych przez mieszkańców Gminy problemów oraz propozycje ich rozwiązania, poprzez wskazanie tematów inwestycyjnych mających wpływ na ich niwelację. Ankiety otrzymano także podczas spotkań konsultacyjnych w sprawie tworzenia strategii.

W konsekwencji powyższych działań, zgromadzono łącznie 120 ankiet. Warty podkreślenia jest również fakt, że wielu mieszkańców (42 osoby) nie wyraziły zgody na wspólne wypełnienie ankiety tłumacząc się brakiem czasu lub niechęcią do podejmowanego tematu.

Na pytania ankietowe odpowiadały głównie kobiety (60%). Najliczniejszą grupą byli mieszkańcy w przedziale między wiekowym od 51 do 60 lat oraz od 31 – 40 lat (65%), posiadające zatrudnienie w przedsiębiorstwie prywatnym lub administracji publicznej. Wyniki badań posłużyły w sformułowaniu kierunków strategicznych oraz określenia najważniejszych problemów w Gminie Człopa.

Poniżej prezentujemy wyniki odpowiedzi:

W ankiecie udział wzięło 120 osób, w tym:

	kobieta	mężczyzna
płeć	72	48

Wiek:

Do 20 lat	0
Od 21 do 30 lat	21
Od 31 do 40 lat	24
Od 41 do 50 lat	27
Od 51 do 60 lat	39
Powyżej 60 lat	9

Wykształcenie:

Brak	0
Podstawowe	6
Gimnazjalne	0
Średnie	33
Zasadnicze zawodowe	27
Policealne	9
Wyższe	45

Struktura zatrudnienia:

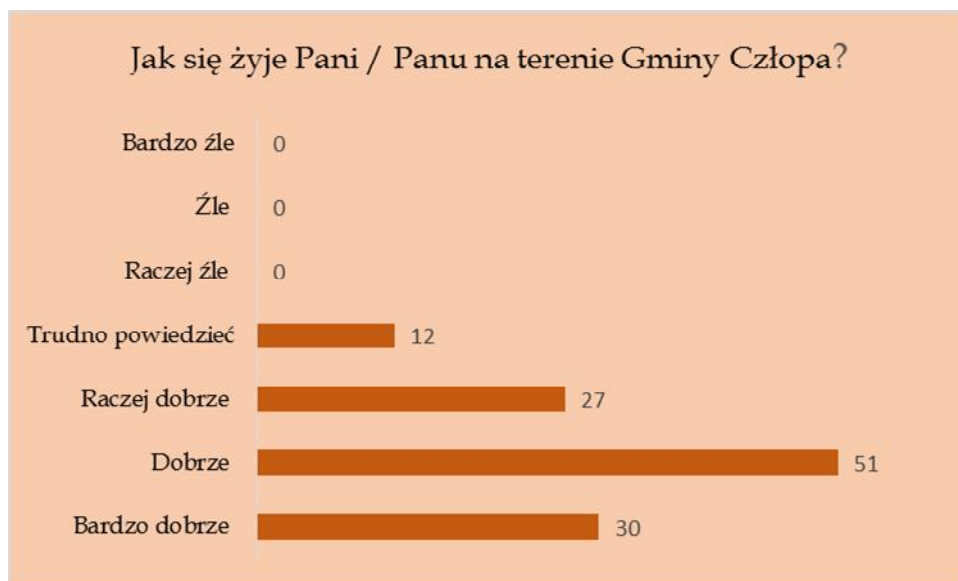
Uczeń / student	6
Bezrobotny	6
Rolnik / gospodarstwo rolne	21
Własna działalność gospodarcza	9
Administracja publiczna	51
Praca w przedsiębiorstwie prywatnym	12
Inne	15

Najliczniej reprezentowaną grupą były osoby z wykształceniem wyższym (37,5%), średnim (27,5%) oraz zasadniczym zawodowym (22,5%). Wśród respondentów nie znalazły się osoby bez wykształcenia oraz osoby z wykształceniem gimnazjalnym. Niewielki odsetek stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym (5%) oraz policealnym (7,5%)

Odpowiedzi na udzielone pytania były następujące:

1. OCENA ŻYCIA W GMINIE

Celem pytania była próba zaprezentowania ogólnego poziomu jakości życia w Gminie Człopa i odpowiedzi na pytanie jak się żyje pytanym mieszkańcom. Odpowiedź na to pytanie jest o tyle ważna, że jej wyniki wskażą informacje w szczególności przy diagnozowaniu problemów, celów oraz kierunków rozwoju jakimi chce podążać Gmina aby dążyć do podwyższenia poziomu jakości życia.

Należy zwrócić uwagę na odpowiedź respondentów w pytaniu o ogólną ocenę poziomu życia w Gminie Człopa. Większość osób, bo aż 90 %, zadeklarowało, że jakość ich życia jest zadowalająca, w tym: 25% oceniło ją bardzo dobrze, 42,5% dobrze, a 22,5% raczej dobrze. 10 % osób nie potrafiło udzielić jasnej odpowiedzi na pytanie – odpowiadając „trudno powiedzieć”. Nie padła żadna ocena negatywna. Analizując otrzymane odpowiedzi warto podkreślić, iż zdecydowanej większości respondentów żyje się dobrze w granicach Gminy Człopa.

2. OCENA SYTUACJI W GMINIE

Problematyka poruszona w pytaniu opiera się na dwóch zagadnieniach. Pierwsze dotyczy opinii o współpracy i relacjach gminy z mieszkańcami. Drugie natomiast związane jest z poczuciem przynależności do gminy. Odpowiedzią na pytanie chciano wywołać dyskusję na temat oceny poczucia przynależności do Gminy Człopa.

Najwięcej respondentów zakreśliło odpowiedź: Gmina rozwija się we właściwym kierunku (57,5%). Druga duża grupa ankietowanych (32,50%) odpowiedziała, iż uważa sytuację w Gminie jako dobrą i stabilną. Z kolei trzecia co do wielkości grupa respondentów (5%) wskazała, że rozwój gminy jest im obojętny. Oznacza to, iż 80% ankietowanych uważa że dążenia i polityka władarzy zmierza w odpowiednim kierunku. Niemniej jednak, należy wziąć pod uwagę, iż wśród odpowiedzi, 5% wskazań było na stwierdzenie „nie podobają mi się kierunki rozwoju gminy” oraz „negatywnie oceniło rozwój gminy”. Wszystkie te elementy wskazują że oceniający Gminę mieszkańcy czują się dobrze w miejscu swojego zamieszkania.

Dodatkowo podkreślić trzeba że większość respondentów oceniła rozwój Gminy na ocenę 4 oraz 5. Nie było ocen najbardziej negatywnych – 1 i 2. Oceny te ewidentnie podkreślają dobrą ocenę mieszkańców zadowolonych z życia w tym właśnie miejscu.

3. OCENA POCZUCIA PRZYNALEŻNOŚCI DO GMINY

Najwięcej respondentów zakreśliło odpowiedź: Czuję, że należę do wspólnoty (47,5%). Druga duża grupa ankietowanych (40%) odpowiedziała, iż jej poczucie przynależności do gminy jest bardzo silne. Z kolei trzecia co do wielkości grupa respondentów (7,5%) wskazała, że wyczuwa słabą więź z gminą. Oznacza to, iż 87,5% ankietowanych wyczuwa jakąkolwiek przynależność do Gminy Człopa, z naciskiem na pozytywny aspekt tego uczucia. Niemniej jednak, należy wziąć pod uwagę, iż wśród odpowiedzi, 2,5% wskazań było na stwierdzenie „nie mam zdania”, oraz 2,5% respondentów nie czuje w ogóle przynależności do gminy.

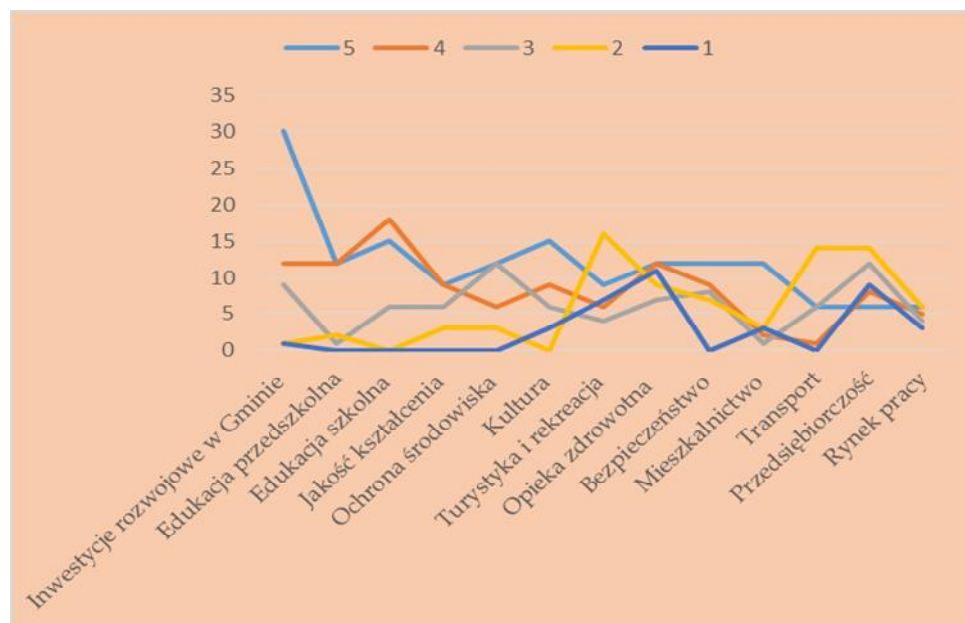
4. OCENA REALIZACJI ZADAŃ INWESTYCYJNYCH W GMINIE

Wykres radarowy przedstawia linie, która odzwierciedla skalę oceny od 1 do 5 (1 – bardzo źle, 5 – bardzo dobrze) poszczególnych kategorii. Obszary zadań, które były oceniane w tym pytaniu to:

- Inwestycje rozwojowe w Gminie
- Edukacja przedszkolna

- Edukacja szkolna
- Jakość kształcenia
- Ochrona środowiska
- Kultura
- Turystyka i rekreacja
- Opieka zdrowotna
- Bezpieczeństwo
- Mieszkalnictwo
- Transport
- Przedsiębiorczość
- Rynek pracy

Liczby 0, 5, 10, 15... aż do 35 oznaczają liczbę ocen wyrażonych przez mieszkańców w danej kategorii. Spośród kategorii najlepiej zostały ocenione: inwestycje rozwojowe w Gminie, edukacja szkolna, kultura oraz ochrona środowiska. Spośród kategorii najslabiej zostały ocenione: rynek pracy, opieka zdrowotna oraz przedsiębiorczość. Jest to bardzo znaczący sygnał, że muszą to być kluczowe obszary w diagnozowaniu problematyki, celów, kierunków rozwojowych, a także zadań operacyjnych.

5. PROPOZYCJA 3 OBSZARÓW ROZWOJU, KTÓRE POWINNY STAĆ SIĘ PRIORYTETEM W GMINIE CZŁOPA W LATACH 2016 -2023

Powyższe pytanie bezpośrednio wynika z poprzedniego tj. oceny zadań oraz inwestycji na terenie gminy. Respondenci mieli tutaj za zadanie przedstawić, które obszary są według nich priorytetowymi, które władarze Gminy powinni zrealizować w pierwszej kolejności w okresie 2016-2023. Elementy te wskazano w poniższej tabeli:

LP.	Wyszczególnienie obszaru rozwoju	Liczba odpowiedzi w ankietach
1	Edukacja przedszkolna	12
2	Edukacja	30
3	Bezpieczeństwo	30
4	Kultura	21
5	Opieka zdrowotna	87
6	Osoby starsze i niepełnosprawne	12
7	Mieszkalnictwo	51
8	Przedsiębiorczość	66
9	Transport	6
10	Ochrona środowiska i ekologia	36
11	Inna -jaka?	9

Wyróżnione zostały obszary, które według mieszkańców stanowią priorytet do rozwoju w okresie 2016–2023. Najwięcej wskazań w zakresie konieczności skoncentrowania się na szukaniu rozwiązań otrzymały takie obszary, jak: opieka zdrowotna, przedsiębiorczość a także mieszkalnictwo w gminie. Ważnym elementem, który należy wskazać jest również fakt, że 9 osób jako inne ważne wg nich tematy wskazali rynek pracy oraz przedsiębiorczość społeczną oraz partnerstwo publiczno – prywatne.

6. PROPOZYCJA ZADANIA DO REALIZACJI W GMINIE CZŁOPA W LATACH 2016 - 2023 WIDZIANE OCZAMI RESPONDENTA

Ostatnim elementem o który zostali poproszeni mieszkańcy Gminy Człopa było wskazanie inwestycji, które według poszczególnych mieszkańców powinny być realizowane w najbliższej przyszłości.

Wśród odpowiedzi pojawiły się zadania konkretnie wskazane jak:

- kanalizowanie gminnych miejscowości, które jej nie posiadają,
- modernizacja oczyszczalni ścieków i sieci wodno – kanalizacyjne
- poprawa stanu dróg i chodników, remonty dróg
- remonty świetlic wiejskich,
- budowa budynku komunalnego, mieszkań komunalnych i socjalnych
- przebudowa i rozbudowa plaży nad jeziorem Trzebin
- budowa budynku wielorodzinnego,
- budowa osiedla mieszkaniowego (przygotowanie całego terenu i sukcesywna dobudowa),
- zwiększenie zasobów mieszkań w gminie
- wspólne inicjatywy obywatelskie i gminy w celu utworzenia nowych miejsc pracy,
- rozwój szkolnictwa (średnie) oraz przynajmniej wydział zamiejscowy uniwersytetu
- wsparcie przedsiębiorstw (nowe miejsca pracy)
- sprowadzenie pewnych, silnych inwestorów
- bezpieczeństwo
- zapewnienie mieszkańcom dostępu do opieki zdrowotnej – budowa ośrodka zdrowia

Wskazane wyżej odpowiedzi posłużyły w sformułowaniu propozycji projektów strategicznych w ramach kierunków Strategii określonych w powyższych rozdziałach a także określeniu analizy SWOT dla Gminy Człopa.

źródło zdjęć: archiwum Urzędu Miasta i Gminy Człopa

wzór ankiety:

Szanowni Państwo, mieszkańcy Gminy Człopa,

W związku z przystąpieniem do opracowania nowej Strategii Promocji i Rozwoju Gminy Człopa na lata 2016-2023, zwracamy się do Państwa z prośbą o wypełnienie poniżej przedstawionej ankiety.

Ankieta ma na celu przedstawienie opinii mieszkańców na temat Gminy, widzianej Państwa „oczami”.

Ma ona niezwykle istotne znaczenie, gdyż powszechność w zakresie wypełniania ankiet przez mieszkańców ma bardzo duży wpływ na jakość gotowego dokumentu / opracowania bowiem daje nam możliwość urealnienia Państwa oczekowań na cały proces rozwoju.

Co istotne, udział w ankiecie jest ANONIMOWY a wyniki będą przedstawiane wyłącznie w postaci skompilowanej / łącznej pod warunkiem wypełnienia jej całości! Łącznie z metryczką na końcu identyfikującą ogólnie osobę wypełniającą ankietę.

Dlatego prosimy o wpisanie krzyżyka we właściwym polu wyboru co stanowić będzie zarazem Państwa ocenę zachodzących procesów czy obecnego stanu rzeczy.

Przyjęta dla celów statystycznych skala ocen została wyrażona metodą szkolną w cyfrach od 1 (najgorsza) do 5 (najlepsza).

1. Ocena życia w Gminie

Jak się żyje Pani / Panu na terenie Gminy Człopa? Proszę wstawić krzyżyk przy właściwej odpowiedzi.

Bardzo dobrze	
Dobrze	
Raczej dobrze	
Trudno powiedzieć	
Raczej źle	
Źle	
Bardzo źle	

2. Ocena sytuacji w Gminie

Jak ocena Pani/ Pan sytuację w Gminie Człopa ? Proszę wstawić krzyżyk przy właściwej odpowiedzi.

Sytuacja w Gminie jest dobra i stabilna	
Gmina się rozwija we właściwym kierunku	
Rozwój gminy jest mi obojętny	
Nie podobają mi się kierunki rozwoju Gminy	
Negatywnie oceniam rozwój Gminy	

Proszę ocenić w skali szkolnej swoją powyższą wypowiedź? Przy czym 5 oznacza ocenę najlepszą. Proszę wstawić krzyżyk przy właściwej odpowiedzi.

5	
4	
3	
2	
1	

3. Ocena poczucia przynależności do Gminy

Proszę wstawić krzyżyk przy właściwej odpowiedzi.

Moje poczucie przynależności do społeczności Gminy jest bardzo silne	
Czuję że należę do wspólnoty Gminy Człopa	
Wyczuwam słabą więź z Gminą Człopa	
Nie mam zdania na ten temat	
Nie czuję przynależności do społeczności Gminy	

4. Ocena realizacji zadań inwestycyjnych w Gminie. Przy czym 5 oznacza ocenę najlepszą

Proszę wstawić krzyżyk przy właściwej odpowiedzi oceniając zagadnienie od 1 do 5 (przy czym ocena 5 oznacza najlepszą)

Pytania	5	4	3	2	1
Inwestycje rozwojowe w Gminie					
Edukacja przedszkolna					
Edukacja szkolna					
Jakość kształcenia					
Ochrona środowiska					
Kultura					
Turystyka i rekreacja					
Opieka zdrowotna					
Bezpieczeństwo					
Mieszkalnictwo					
Transport					
Przedsiębiorczość					
Rynek pracy					

5. Propozycja 3 obszarów rozwoju, które powinny stać się priorytetem w Gminie Człopa w latach 2016-2023 – proszę stawić krzyżyk przy 3 tematach

Edukacja przedszkolna	
Edukacja	
Bezpieczeństwo	
Kultura	
Opieka zdrowotna	
Osoby starsze i niepełnosprawne	
Mieszkalnictwo	
Przedsiębiorczość	
Transport	
Ochrona środowiska i ekologia	
Inna -jaka?	

6. Propozycja zadania do realizacji w Gminie Człopa w latach 2016-2023 widziane oczami respondenta

Proszę wskazać jakie inwestycje wg Pani / Pana powinny być zrealizowane w Gminie Człopa w najbliższej przyszłości

Metryczka - OBOWIĄZKOWA DO WYPEŁNIENIA!!!

Płeć:

Kobieta	
Mężczyzna	

Wiek:

Do 20 lat	
Od 21 do 30 lat	
Od 31 do 40 lat	
Od 41 do 50 lat	
Od 51 do 60 lat	
Powyżej 60 lat	

Wykształcenie:

Brak	
Podstawowe	
Gimnazjalne	
Średnie	
Zasadnicze zawodowe	
Policealne	
Wyższe	

Struktura zatrudnienia:

Uczeń / student	
Bezrobotny	
Rolnik / gospodarstwo rolne	
Własna działalność gospodarcza	
Administracja publiczna	
Praca w przedsiębiorstwie prywatnym	
Inne	

Dziękujemy za udział w ankiecie !!!